

Täysistunto

Keskiviikko 12.11.2025 klo 14.00—17.44

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 17.44.

Puhetta johtivat puhemies Jussi Halla-aho (14.00—16.00) ja ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko (16.00—17.44).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Hallituksen esitys eduskunnalle kaivoslain 46 ja 99 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 165/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Puisto, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.00 **Elinkeinoministeri Sakari Puisto** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvät edustajat! [Hälinää — Puhemies koputtaa] Kaivoslain tarkoituksena on edistää sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävää malminetsintää ja kaivostoimintaa ja järjestää niiden edellyttämä alueiden käyttö.

Kaivoslainsäädäntöön on Suomen itsenäisyyden aikana tehty useita kokonaisuudistuksia, ja kaivoslainsäädäntö on uudistettu useita kertoja. Nykyisin voimassa on sekä vuoden 1943 että 1965 lakien nojalla määrättyjä kaivospiirejä ja kaivosoikeuksia. [Hälinää — Puhemies koputtaa] Näiden oikeuksien nojalla toiminnanharjoittajat ovat voineet edistää toimintaa tutkimalla kallioperää pyrkimyksenään kaivostoiminnan aloittaminen. Kaivostoiminta elinkeinotoimintana edellyttää pitkäjänteisiä investointeja sekä alueen huolellista tutkimista ennen louhinnan aloittamista. Lainsäädännön kehitys ja kaivoslain siirtymäsäännökset ovat kuitenkin johtaneet lain soveltamisen ja toimintaympäristön kannalta vaikeasti ennakoitaviin tilanteisiin. Nämä tilanteet voivat aiheuttaa suuria ongelmia alueiden tutkimiseen investoineille yrityksille niiden toiminnan jatkuvuuden näkökulmasta.

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

Esityksessä muutettaisiin kaivoslain 46 ja 99 §:ää. Muutoksilla malminetsintäluvan myöntämisen esteitä muutettaisiin sekä samalla säädettäisiin esitettyihin muutoksiin liittyvistä maanomistajien oikeuksien toteutumisen kannalta tarpeellisista maanomistajakorvauksista. Esityksen mukaan kaivosviranomaisen voisi erityisestä syystä myöntää kaivosetsintäluvan kaivospiirille silloin, kun kaivosoikeus on rauennut tai peruutettu. Luvanhakija oli kumotun tai rauenneen kaivosoikeuden haltija, ja luvan myöntämisen este perustuu lain siirtymäsäännöksiin.

Esityksen tarkoituksena on mahdollistaa sujuva siirtyminen ennen nykyisen lain voimaantuloa myönnettyjen kaivosoikeuksien nojalla tapahtuvasta toiminnasta voimassa olevan kaivoslain mukaisiin malminetsintälupiin niissä tapauksissa, joissa alueen esiintymän hyödyntämismahdollisuuksia on perusteltua sekä mahdollista selvittää, mutta edellytyksiä varsinaiseen louhintaan ei ole vielä olemassa. Tavoitteena on muun muassa selkeyttää alan toimintaympäristöä ja edistää kaivosviranomaisen toiminnan sujuvuutta.

Arvoisa puhemies! Lain esitetään tulevan voimaan 1.3.2026.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

14.03 Vesa Kallio kesk: Arvoisa herra puhemies! Kuten ministeri hyvin esitteli tämän esityksen, niin täällä nyt käsittelyssä olevalla hallituksen esityksellä on tavoitteena purkaa malminetsintäluvan myöntämisen esteitä. Samalla säädettäisiin myös korvauksista, joilla pyritään turvaamaan maanomistajien oikeudet tilanteessa, jossa kaivoslain mukainen toiminta jatkuu heidän maillaan. Esityksen mukaan kaivosviranomaisen voisi erityisestä syystä myöntää malminetsintäluvan kaivosalueelle, jos kaivosoikeus on rauennut tai peruutettu ja hakija on ollut tämän aiemman kaivosoikeuden haltija. Tämä olisi mahdollista silloin, kun luvan este perustuu lain siirtymäsäännöksiin. Tavoitteena on helpottaa siirtymistä vanhojen kaivosoikeuksien perusteella tapahtuneesta toiminnasta nykyisen lain mukaiseen lupajärjestelmään. Näin voitaisiin jatkaa alueen tutkimista silloin, kun esiintymän hyödyntämispotentiaalia on perusteltua selvittää mutta edellytyksiä louhinnan aloittamiseen ei vielä ole.

Esityksen voidaan katsoa selkiyttävän kaivosviranomaisen toimintaa, parantavan alan toimintaympäristön ennustettavuutta ja vahvistavan Suomen asemaa luotettavana investointiympäristönä. Lisäksi sen tavoitteena on varmistaa maanomistajan oikeuksien toteutuminen niissä tilanteissa, joissa kaivoslain mukainen toiminta jatkuu heidän alueellaan. Edelleen voidaan kuitenkin katsoa, ettei maanomistajan asema parane riittävästi. Jos maanomistaja saa päättää, tuleeko hänen maalleen tuulivoimapuisto, voidaan kysyä, miksi maanomistaja ei saa päättää siitä, tuleeko hänen maalleen kaivos.

Arvoisa puhemies! On sinänsä hyvä, että hallituksen esityksen mukaisesti säädettäisiin korkeammista malminetsintäkorvauksista, jotka vastaisivat kaivoslain mukaisen louhinta- korvauksen kiinteää osaa tai eräissä tapauksissa korotettua malminetsintäkorvausta. Jatkossakaan näitä korvauksia on maanomistajan näkökulmasta vaikea kuvata edes kohtuullisiksi. Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry totesikin lausunnossaan vaativansa, että näissä uusissa ehdotetuissa sujuvoitetuissa malminetsintäluvuissa kiinnitetään huomiota maanomistajiin ja siihen, että sujuvoittaminen ei tapahdu maanomistajien huomioimisen kustannuksella. MTK piti erityisesti ehdotettua automaattista korotusta malminetsintäkorvaukseen hyvänä lisäyksenä ja positiivisena uudistuksena maanomistajille. Voidaan kuitenkin sanoa, että korotus on oikeansuuntainen mutta täysin riittämätön.

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

On hyvä, että lausuntojen perusteella hallituksen esityksen vaikutusten arviointia täydennettiin siltä osin, että tiedetään, missä esityksen kohteena olevia kaivosoikeuksia ja kaivospiirejä Suomessa tällä hetkellä on. Tämän tiedon pohjalta on mahdollista täsmällisemmin arvioida, missä lakimuutoksen vaikutukset realisoituvat. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

14.06 Juha Hänninen erk: Arvoisa puhemies! Suomi on maa, joka on rakentanut vaurautensa osaamiseen, vastuullisuuteen ja luonnonvaroihin. Kaivoslain uudistuksessa on kyse siitä, miten pidämme huolta maamme arvosta ja sen tarjoamista mahdollisuuksista kestäväällä tavalla. Meidän on muistettava, että kallioperämme rikkaudet eivät ole pelkästään taloudellisia resursseja vaan osa kansallista omaisuuttamme. Siksi niiden käyttö edellyttää viisautta, harkintaa ja huolenpitoa.

Arvoisa puhemies! Tällä lakimuutoksella luodaan vakautta ja ennakoitavuutta suomalaiselle kaivosalalle. Kun investoinnit ovat pitkäjänteisiä ja riskit hallittuja, uskaltavat yritykset panostaa tutkimukseen ja vastuulliseen toimintaan. Kaivosalan sujuvuus ja oikeudenmukaisuus eivät ole vastakkain ympäristön tai maanomistajien oikeuksien kanssa. Päinvastoin, uudistus vahvistaa myös heidän asemaansa. Maanomistajille turvataan korvaukset, ja valvonta varmistaa, että toiminta on läpinäkyvää ja turvallista.

Arvoisa puhemies! Kaivoslakiuudistus on osa laajempaa tarinaa suomalaisesta huoltovarmuudesta ja omavaraisuudesta. Kun maailmantalous muuttuu ja kriisit horjuttavat toimitusketjuja, on oikein, että Suomi vahvistaa omaa kykyään hyödyntää luonnonvarojaan vastuullisesti ja paikallisesti. Tämä ei ole vain elinkeinopoliittinen kysymys vaan kysymys koko maan turvallisuudesta ja tulevaisuudesta. Pidetään huoli siitä, että Suomi on maa, jossa luonnonvarojen käyttö ja niiden suojelu kulkevat käsi kädessä, maa, jossa luonnonvarat tuovat turvaa ensi sijassa suomalaisille itselleen. Tämä laki on askel siihen suuntaan, että Suomen rikkaudet ja osaaminen ja luonto palvelevat yhdessä koko kansakunnan hyvää. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

14.10 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvä ministeri, hyvät edustajakollegat ja muut täysistuntoa seuraavat! Kiitos ministeri Puistolle asian hyvästä esittelystä ja läpikäynnistä. Kaivoslain muutosta tässä siis sujuvoitetaan ja tehdään lähinnä nyt näitä teknisiä muutoksia vanhojen lupien sujuvoittamiseksi. Tulemme varmasti myöhemmin käymään sitten keskustelua esimerkiksi kaivosverosta ja sen vaikutuksista tulevaisuuteen ja siihen kokonaisuuteen.

Itse pidän tätä lainsäädäntömuutosta hyvänä ja tervetulleena. Tässä edellä kollegat nostivat jo esille esimerkiksi maanomistajien oikeuksia, joita on vahvistettu täällä salissa, ja myös paikallisten vaikutusmahdollisuuksia näihin kaivostilanteisiin. Se on äärimmäisen tärkeää, että tulevaisuudessakin hyväksyntä löytyy sieltä ja toisaalta myös sitä kautta mahdollisuus hyödyntää niitä varoja, mitä meidän maaperästämme löytyy.

Itse olin reilu kymmenen vuotta sitten mukana eduskunnan ympäristöjaostossa, valtiovarainvaliokunnan ympäristöjaostossa, jolle kuuluvat siis raha-asiat, talousasiat ja verokey-symykset. Muistan, kuinka siellä käsitelimme Nivalan Hituran kaivoksen veronmaksajien niskaan kaatunutta sotkua. Taisi olla niin, että tuo kaivos oli eurolla myyty ulkomaisille si-

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

joittajille, jotka sieltä putsasivat meidän maaperän arvot ja veivät rahat. Yhtiö ajautui konkurssiin, ja kuka sen sotkun maksoi? Sen maksoivat suomalaiset veronmaksajat.

Silloin itse nostin esille, että meillä on Öljysuojarahasto, joka on toiminut merellä sillä tavalla, että jokaisesta öljylastista tai öljylitrasta, millä se nyt sitten on siinä lainsäädännössä kirjattukin, meni pieni siivu tällaiseen Öljysuojarahastoon. Varauduimme siihen, että jos jotain sattuu, niin meillä on yhteinen potti, mistä tätä työtä voidaan tehdä. Nostin silloin asunto- ja ympäristöjaostossa esille, että minun mielestäni meidän pitäisi tehdä tämäntyyppistä rahastointia myös kaivospuolella.

Nythän meillä on jotain, mutta niiden summat ovat edelleen sellaisia, että esimerkiksi tämä Hituran tapaus, jossa tapahtui [Tuomas Kettusen välihuuto] Belvedere Miningin kohdalla konkurssi 2015, niin ne... [Tuomas Kettunen: Käsittämätöntä!] — Mitä, edustaja Kettunen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Jos edustaja Kettunen haluaa kommentoida edustaja Heinosen puheenvuoroa, hän voi pyytää esimerkiksi vastauspuheenvuoroa, mutta nyt hiljennymme kuuntelemaan edustaja Heinosta.

Arvoisa puhemies! Minun mielestäni se ei ole käsittämätöntä, että vaaditaan, että nämä kaivosyhtiöt, joista usein monet ovat ulkomaisia, kantavat vastuun myös niissä hetkissä, kun pitää siivota niitä sotkuja. Siihen käytettiin miljoonia: en tarkkaan muista, kuinka paljon, mutta jossain vaiheessa puhuttiin viidestä miljoonasta — ei tainnut riittää sekään. Minun mielestäni näissä tilanteissa pitää olla niin, että nämä toimijat, jotka usein ovat kansainvälisiä toimijoita, osaltaan ovat sitä vastuuta kantamassa myös sillä hetkellä, kun esimerkiksi joku kaivos tai kaivosyhtiö ajautuu konkurssiin.

Sain itse olla entisen ympäristöministerin Kimmo Tiilikaisen isännöimässä tilaisuudessa kairasydänarkistossa. Meillä Suomessa itse asiassa taitaa olla koko maailman yksi suurimmista kairasydänarkistoista, eli meillä on poikkeuksellisen pitkään tehty kallioperän tutkimuksia, ja itse asiassa sellaisia näytteitä on meillä noin 3,6 miljoonaa kilometriä kairasydänarkistossa, joita nyt tutkitaan uusien mineraalien löytämiseksi, joita aiemmin ei ole ollut mahdollista hyödyntää. Tämäntyyppistä osaamista meiltä löytyy, ja niissäkin tilanteissa itse toivon, että maanomistajien oikeudet, paikallisten ääni saadaan kuuluviin mutta myös se vastuu siitä, että jos sattuu niin, että kaivoksia joudutaan jälkikäteen kuntoon laittamaan tai ennallistamaan, niin sen vastuun kantavat nämä kaivosyhtiöt.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vastauspuheenvuoro, yksi minuutti, edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

14.15 Tuomas Kettunen kesk (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu herra puhemies! Pahoittelut, ei ollut tarkoitus edustaja Heinosen puheenvuoroa keskeyttää omalla välihuudollani, mutta mielestäni tässä on ristiriitaisuuksia. Nykyisin te olette hallituspuolueen edustaja, ja nykyinen hallitushan on tekemässä muutoksia kaivosveron jakamisen suhteen.

Viime vaalikaudella kaivoslainsäädäntöä muutettiin: sitä korjattiin ja mahdollistettiin, että kunnilla oli mahdollisuus saada 60 prosenttia näistä kaivosveroista ja valtiolle sitten tulee se 40 prosenttia. Te olette tekemässä nyt tähän esityksen, että 80 prosenttia tulee valtiolle ja ainoastaan 20 prosenttia kaivosverotulosta tulee kunnille.

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

Puhuitte näistä haitoista — oli komea puheenvuoro, mutta ihmettelen suunnattomasti, että ette ottaneet kantaa siihen, mitä mieltä te olette tästä. Tulisiko säilyttää tämä nykyinen malli, jossa kunnille jää 60 prosenttia kaivosverotuottoja, joita sitten hyödynnetään mahdollisissa haasteissa kaivoksien syntyessä [Puhemies koputtaa] tai niitä poistaessa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vastauspuheenvuoro, edustaja Heinonen, olkaa hyvä.

14.16 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En itse tarkoittanut sitä, että siitä osasta, mikä kunnille menee, näitä sotkuja selvitettäisiin, on se prosentti sitten 80 tai 60 tai mikä tahansa. Minun mielestäni se ei saa jäädä kunnan vastuulle, vaikka se olisi saanut minkälaisen tuottosiivun. Minun mielestäni se kuuluu tälle koko järjestelmälle, niin kuin kuvasin sitä ja vertasin tällaiseen öljysuojarahastoon. Meillä on samantyyppistä rahastointia nyt tällä puolella.

Nostin esille sen, että se siivu, mikä tällä hetkellä näistä meidän maaperän rikkauksista — jotka usein valuvat ulkomaille — menee sinne rahastointiin, ei ole riittävä. Kuvasin Hituran tilannetta, ja ne rahat eivät riitä vastaaviin tulevaisuudessa. Sitä halusin alleviivata, että mielestäni tätä keräämistä pitäisi vahvistaa — ei niin, että se jäisi kuntien vastuulle, mitä edustaja Kettunen esille toi.

Puhemies Jussi Halla-aho: Vastauspuheenvuoro, edustaja Vähämäki, olkaa hyvä.

14.17 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, kunnioitettu puhemies! Täällä on nostettu esiin Nivalan kaivoksen tilanne ja se, kuinka paljon tämän siivoaminen tuli maksamaan. Tässähän taisi olla kaivoksella kahden miljoonan vakuus, ja kaiken kaikkiaan sitten valtio käytti tähän vielä noin 18 miljoonaa. VTV:n keväällä 21 tekemän selvityksen mukaan kaivoksen sulkeminen tuli maksamaan jopa 21 miljoonaa, ja vedenkäsittelyn osalta kulut vielä jatkuvat. Eli tässä todellakin tämä vakuus oli hyvin pieni. Se ei todellakaan kattanut kaikkia kaivoksen kuluja, ja valtio oli sitten viimekätinen maksumies. Tässä edellä esitetty viiden miljoonan summa oli kai jossain vaiheessa, mutta kun sitä kaivosta lähettiin tosiasiallisesti sulkemaan, niin havaittiin, että 21 miljoonaan se nousee.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Sitten palaamme puhujalistalle. — Edustaja Krista Mikkonen, olkaa hyvä.

14.18 Krista Mikkonen vihr: Arvoisa puhemies! Todellakin nyt tämä kaivoslain esitys, joka tässä on esittelyssä, on tuotu tänne vähän ikään kuin tämä olisi vain tämmöinen tekninen muutos, mutta kyllähän tähän todellisuudessa muutakin liittyy.

Niin kuin tässä on tullut esille, niin tosiaan tarkoituksena olisi mahdollistaa sujuva siirtyminen ennen nykyisen lain voimaantuloa myönnettyjen kaivosoikeuksien nojalla tapahtuvasta toiminnasta voimassa olevan kaivoslain mukaisiin malminetsintälupiin. Tietysti on hyvä muistaa, että tavallaan se kaivoslaki, mistä nyt puhutaan ja mikä on voimassa näille luville, on vuodelta 2011, ja sitä ennenhän kaivoslakia uudistettiin 1965. Silloin 2011:kaan se ei kyllä ihan loppuun asti mennyt, varsinkin nämä ympäristövastuut jäivät varsin heikolle, ja nyt tietysti sen jälkeen siihen on tullut aina korjauksia. Viime kaudella saatiin korjattua lisää, mutta tarvetta on vielä valtavasti lisää.

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

Itse katson kyllä, että tämä tarkoitus ja esitetyt kaivoslain 46 ja 99 §:n muutokset ovat keskenään ristiriitaiset ja tämä muutos ei edistä kaivosoikeuksien raukeamis- ja peruuttamistilanteissa kaivospiirin raukeamis-, lopetus- ja jälkihoitotöiden toimeenpanoa vanhan kaivoslain, vuoden 2011 lain, velvoitteiden mukaisesti, joita sinne haluttiin nimenomaisesti lisätä, vaan päinvastoin luo kaivosoikeuden haltijayhtiölle mahdollisuuden olla noudattamatta tuon vuoden 2011 kaivoslain mukaisia velvoitteita tältä osin.

Tämä laki on tehty aika kiireesti, ja siinä ei ole edes lukumääräistä saati yksilöidympää selvitystä siitä, kuinka paljon on sellaisia niin sanottuja vanhoja kaivospiirejä, kaivosoikeuksien haltijoita, joita tämä muutosesitys koskee. Erityisenä puutteena tässä on, että ehdotukseen ei sisälly selvitystä siitä, millaiset vaikutukset esityksellä on kyseisten kaivospiirien vaikutusalueen haitankärsijöiden perusoikeuksien toteuttamiseen. Nyt esitetty kaivoslain uudistus koskee ainakin esimerkiksi Kuusamon Kitkajoen Juomasuon kaivoshankkeen kaivospiirejä, joita korkeimmassa hallinto-oikeudessa on juuri kaadettu. Olisin kysynyt ministeriltä: Miten tämä suhtautuu nyt sitten näihin hankkeisiin, joiden luontoarvot todella on paikallisesti siellä pitkäaikaisesti haluttu varmistaa? Kun korkein hallitusoikeus on kaatanut nämä kaivospiirit, niin miten tämä laki vaikuttaa siihen?

No ehkä sitten vähän laajemmin tästä kaivoslaista ja kaivostoiminnasta: Me kaikki tiedetään, että kaivosmineraaleja tarvitaan, ja tietysti tällä hetkellä on erityisen suurta kiinnostusta Suomeen, koska meillä paljon näitä mineraaleja on. Nyt olisikin ensiarvoisen tärkeää, että me varmistamme, että se kaivostoiminta, mikä tänne on tulossa ja mahdollisesti tulee, toimii vastuullisesti. Elikkä varmistetaan se, että ympäristöhaitat eivät jää tänne ja että ne eivät etenkään jää veronmaksajien maksettaviksi, mitä tässä äsken edustaja Vähämäen ja Heinosen puheissa nousi esille. Näinhän on nyt käynyt. Sen takia tietysti meidän pitäisi kaivoslakia uudistaa vielä lisää. Meidän pitäisi varmistaa, että kaivostoimintaa ei si-joiteta luonnonsuojelualueille. Meidän pitäisi niiden kaivannaisjätteiden käsittely saada kuntoon. Meillä on haaste se, että meillä on paljon mineraalivaroja mutta ne esiintymät ovat suhteellisen heikkoja, mikä tarkoittaa sitä, että niitä pitää louhia hyvin paljon, ja toisaalta meillä on oikeastaan vähän kaikkialla vesiä. Suomessa tuhansien järvien maana aina joku kaivos on vesistön äärellä, ja tämä vesien käsittely on nyt se kaikkein kriittisin, ja siinä meillä on paljon ongelmia. Vaatimukset niille rakenteille eivät ole kunnossa. Meidän pitää huolehtia, että se kaivostoiminta on sellaista, että se ei pilaa meidän vesiämme, ja valitettavasti meillä on näitä esimerkkejä runsaasti, että näin on aiemmin käynyt.

Itse ajattelen niin, että niistä maamme rikkauksista, mitä meillä on, meidän pitää pitää sillä tavalla äärimmäisen hyvää huolta, että jos niitä hyödynnetään, niin me varmistetaan, että se hyödyntäminen todellakin tehdään niin, että se on ympäristölle mahdollisimman vähän haittaa aiheuttavaa. Me velvoitetaan kaivosyhtiöt huolehtimaan niistä haitoista, niistä jälkikorvauksista. Vakuuksien täytyy olla kunnossa. Ja sitten tietysti on se, että me huolehditaan myös siitä, että valtiona saadaan niistä mineraaleista kunnan korvaus. Tässä toivon todellakin, että tämä kaivosveron korottaminen sellaisena kuin hallitus on sen esittänyt menisi maaliin. Ja totta kai meidän pitää varmistaa, että nämä yhtiöt, jotka täällä toimivat — ne ovat usein monikansallisia jättiyhtiöitä — maksavat myös sen muun liiketoiminnan verotuksen tänne meille Suomeen, kun he tulevat tänne meidän luonnonvarojamme hyödyntämään.

Tällaisilla ajatuksilla vähän laajemminkin tähän kaivostoimintaan ja kaivoslakiin liit-tyen mutta myös tähän kyseiseen muutokseen.

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elo, olkaa hyvä.

14.24 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Edustaja Krista Mikkonen tuossa edellä nosti hyvin esiin tämän kyseisen kaivoslain uudistusta koskevan hallituksen esityksen ongelma-kohtia, mutta haluan minäkin muutaman sanan todeta yleisemmin kaivospolitiikasta ja lainsäädännöstä.

Kaivoslainsäädännön uudistamisen iso ongelma tällä hetkellä on se, että hallitus tuntuu tässä antavan enemmän painoarvoa kaivosteollisuuden intresseille kuin suomalaiselle luonnolle ja puhtaille vesille. Meidän kaivoslainsäädäntö on edelleen löperöä, ja se mahdollistaa esimerkiksi malminetsinnän luonnonsuojelualueilla. Tästä rujo esimerkki on kaivostoiminnan suunnittelu kahteen kertaan suojellulle Viiankiaavalle, toivottavasti tämä ei toteudu. Ongelma on tosiaan myös se, että kaivoksia verotetaan liian kevyesti, ja toivon todella minäkin, että tämä eduskunnan käsittelyssä oleva hallituksen esitys veron korottamiseksi, joka on pieni askel oikeaan suuntaan, menee nyt viipymättä maaliin.

Arvoisa puhemies! Meidän tehtävämme tässä talossa on asettaa kaivostoiminnalle rajat, jotka turvaavat arvokkaan luonnon ja puhtaiden vesien säilymisen ja sitä kautta myös laajan yleisen hyväksynnän. Kaivostoimijoille on osoitettava nykyistä suurempi vastuu toimintansa kestävydestä ja kaivosten ympäristöhaittojen estämisestä ja korvaamisesta. Viime hallituskaudella tosiaan saatiin läpi se, että malminetsintä kiellettiin kansallispuistoissa ja luonnonpuistoissa, ja tämä oli merkittävä parannus, samoin se, että kaivosvero otettiin käyttöön, ja nyt sitten sitä toivottavasti korotetaan.

Mutta paljon on vielä tehtävää, jotta kaivostoiminta olisi kestävä ja yleisesti hyväksyttyä. Sille on asetettava selkeät rajat nimenomaan ympäristön kuormituksen suhteen ja myös sen suhteen, kuten edustaja Krista Mikkonen tuossa hyvin kuvasi, että se kaivostoiminta on selkeästi sellaista, että hyödyt jäävät tänne Suomeen ja vastuuta haitoista kantavat nykyistä enemmän kaivosyhtiöt. Myös saamelaisilla tulee olla oikeus päättää siitä, tuleeko saamelaisten kotiseutualueille kaivoksia.

Vielä kun ministeri Puisto on täällä salissa, niin kysyisin kaivannaisjätteiden verotuksesta: On myös noussut esiin, että tällä hetkellä näitä kaivannaisjätteitä ei Suomessa veroteta, toisin kuin muita jätteitä, vaikka kaivokset tuottavat jopa 75 prosenttia kaikesta Suomen jätteestä. Onko teillä mahdollisesti aikeita ryhtyä valmistelemaan kaivannaisjätteiden verotusta sillä tavalla, että saataisiin tietysti tähän valtion kassaan rahaa, jota tällä hetkellä sieltä uupuu? Samalla ennen kaikkea tämä vero ohjaisi siihen, että kaivannaisjätteitä syntyi mahdollisimman vähän, mikä sitten olisi myös luonnon ja luonnonvarojen kulutuksen kannalta tärkeä ja hyvä edistysaskel.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Puisto, kolme minuuttia, olkaa hyvä.

14.27 Elinkeinoministeri Sakari Puisto: Arvoisa puhemies! Kiitoksia edustajille tästä keskustelusta, mikä kattoi alueita, mitkä liittyvät tämän varsinaisen lakiehdotuksen ulkopuolelle. Sinänsä ihan arvokasta keskustelua esimerkiksi vakuuksista ja ympäristöarvioista, joita monetkin edustajat nostivat esille tässä, ja myös verotuksesta, millä on vaikutuksia kaivannaiselinkeinoon.

Nostaisin esille myös edustaja Heinosen huomion datavarannoista: Suomessahan Geologian tutkimuskeskus on tehnyt varsin pitkään datavarantoa kaivosesiintymistä, ja sitä on kansallisesti kertynyt paljon verrattuna siihen, mitä tilanne on muualla. Nyt esimerkiksi

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

erilaista datan hyödyntämistä tekoälynkin kautta käytetään. Tätä datavarantoa voidaan käyttää tässä ikään kuin dataraaka-aineena ja arvioida näitä erilaisia esiintymisiä. Tähän sisältyy hyvin paljon erilaisia uusia mahdollisuuksia.

Itse tähän asiaan: Tässä tosiaankin tällä lailla haetaan sitä, että monet sellaiset varteennotettavat, tutkimustoimintaa tehneet toiminnanharjoittajat ovat mahdollisesti vaarassa menettää esiintymään liittyvät oikeutensa kaivosoikeuden raukeamisen seurauksena. Tässä on sellainen tilanne, että tämä on vaikeasti ennakoitava sekä näiden toiminnanharjoittajien että kaivosviranomaisten näkökulmasta, ja tätä epäkohtaa tällä lakiesityksellä korjataan. Tässä on tietysti, niin kuin edustajat nostivat esiin, monia uudistuksia takana: vuonna 1943 tullut ja vuonna 1965, ja sitten on tämä 2011 tehty kaivoslain uudistus, mihin tämä asia heijastuu.

Lyhyesti näistä vaikutusarvioista sen verran, että jos tätä lakia ei tehtäisi, niin myös ilman lainmuutosta näitä malminetsintälupia voi saada sen kahden vuoden karenssin jälkeen. Eli tämä on se tosiasiallinen merkitys, mikä tällä on. — Kiitoksia, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 14.29.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 17.36.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 2 käsittelyä. — Siellä ensimmäinen puheenvuoro olisi edustaja Hoskoselle — poissa. Edustaja Kosonen poissa. — Edustaja Kallio paikalla. Olkaa hyvä.

17.36 Vesa Kallio kesk: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kaivosasiaa hieman, kun nyt on mahdollista laajentaa ja meitä on jopa peräti kolme kansanedustajaa täällä paikalla. Ei tämä nyt ennätys taida vielä omalla kohdallani olla. Minä jotenkin aina jään tänne silloin, kun täällä on näin vähän porukkaa, mutta saapahan rauhassa puhua.

Kaivosteollisuuden edistämisessä on totta kai huomioitava sekä talous- että ympäristökysymykset, ja kaivostoiminnassa on huomioitava erityisesti maanomistajien asema, paikallisten asukkaiden, yrittäjien, yritysten ja vapaa-ajan asukkaiden asema, ja kuten kaikessa ihmistoiminnassa, niin yksityisessä kuin yritystoiminnassa, myös kaivosteollisuudessa ja sen tuottamien raaka-aineiden jalostus- ja arvoketjussa on huomioitava, miten ne raaka-aineet käytetään tehokkaasti, miten kaikki sivutuotteet käytetään kiertotalouden nimissä ja miten otetaan ympäristö- ja erityisesti vesistövaikutukset huomioon.

Tämä kiertotalous on semmoinen, jota on lisättävä, ja vesistövaikutuksia tulee vähentää, ja tietysti erityisesti ennaltaehkäiseminen on se parempi vaihtoehto kuin jälkikäteen tehdä, koska niissä voi olla vähän ongelmana se maksajan löytäminen, jos ne jäävät jälkikäteen tehtäviksi. Ja mitään raaka-ainetta ei ole varaa hukata. Eilen oli tuossa Helsingin kaupungintalolla tällainen rakentamiseen ja kiertotalouteen liittyvä tilaisuus, ja siellä tuli hyvin esille se, että nämä meidän neitseelliset raaka-aineemme loppuvat joku päivä, ja meidän täytyy hyödyntää kaikki tarkkaan.

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

Sitten oleellista on, että päätösvalta säilyy kunnilla myös jatkossa sen kaivostoiminnan sijoittumisessa sen alueelle. Tämä takaa sen lähidemokratian toteutumisen, ja se takaa myös sen toiminnan hyväksyttävyyden. Tästä kuntien asemasta ei tule tinkiä jatkossakaan.

Oman haasteensa tälle tuo se, että Eurooppa pyrkii ja Euroopan täytyy pyrkiä ja päästä eroon näistä riippuvuuksista ja sen ulkopuolelta tuotavista raaka-aineista. Tämän riippuvuuden vähentäminen ja lopulta poistaminen on kyettävä tekemään niin, että se ottaa huomioon ympäristön ja tosiaan myös tämän paikallisen hyväksyttävyyden ja maanomistajan aseman.

Tämä mineraalien kaivaminen täytyy tehdä niin, että siinä on Suomen etu ja suomalaisten maanomistajien ja meidän etu etusijalla, tästä ei ole varaa tinkiä. Suomesta ei saa tulla tämmöinen, jos nyt rumasti sanotaan, kaivoskolonialismin kohde, jollaisena nämä suuret kansainväliset kaivosyhtiöt helposti tämän näkevät, koska meille on hyvin turvallista tulla, meillä on helppo toimia ja meiltä voi sujuvasti poistua, kun ne taloudelliset tavoitteet on saavutettu. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen poissa, edustaja Hopsu poissa. — Edustaja Vigelius, olkaa hyvä.

17.39 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Yle otsikoi hiljattain seuraavasti: ”Kaivos-teollisuuden lobbaus ei tuottanut tulosta: kaivosvero nousee nelinkertaiseksi.” Emme puhunut välttämättä juuri tästä kokonaisuudesta, joka koskee useita eri päätöksiä, joita kaivosten verotukseen on päätetty tällä hallituskaudella eli viimeisen 2,5 vuoden aikana, mutta laajennan hieman tätä keskustelua.

Minusta on reilua, että kaivoksia verotetaan Suomessa. Siinä on kieltämättä ollut puutteita menneinä vaalikausina. Viime vaalikaudella tehtiin jo oikeansuuntaisia askeleita, ja tällä hallituskaudella on, jos en väärin muista, kolmeen vai neljään kertaan eri yhteyksissä hallitusneuvotteluissa, budjettiriihissä, puoliväliriihissä päätetty, että pyrimme ottamaan vielä kohtuullisemman osuuden siitä kaivostoiminnasta verotuloina valtiolle ja hyödyttämään Suomen valtiota, sen taloutta, ja toisaalta myös kuntien taloutta. Minusta se on kohtuullista.

En sinänsä ilakoi sillä, että veroja korotetaan, erityisesti kun puhutaan teollisuuden alasta ja puhutaan siitä, että ihmisten elinkeino ja jopa kuntien verotuotot ovat siitä pitkälti kiinni, mutta kun puhutaan siitä, että me annamme maaperästämme jotain, mitä emme koskaan saa takaisin, mitä ei koskaan kaiveta täältä uudelleen takaisin, mikä on sen jälkeen kertaalleen kaivettu, ja sen jälkeen se on todennäköisemmin maailmalla erinäisinä tuotteina, raaka-aineina, niin siitä on kohtuullista suomalaisten ja Suomen valtion myös saada jotakin itselleen, ja riittävä osuus. Täällä eduskunnassa me sitten mietimme, mikä se riittävä osuus on siitä, että me annamme omia raaka-aineitamme maailmantalouden käyttöön ja hyödynnämme siitä sitten jollakin prosenttiosuudella myös itse.

Mutta itse ajattelen, että kun kyse on lopullisesti menetetyistä mahdollisuuksista tienata, vaurastua, hyödyntää suomalaisia raaka-aineita myös omassa teollisuudessa mahdollisesti vasta tulevaisuuden teknologioilla, jotka eivät tässä hetkessä mahdollista niiden raaka-aineiden hyödyntämistä, niin pystyn ilolla ottamaan vastaan sen, että lakia muutetaan, lakeja muutetaan tavalla, jolla saamme omista kaivosta kaivoksistamme ja omasta kaivosteollisuudestamme enemmän irti niistä mineraaleista, joita meidän maaperässämme on.

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

Siitä kiitän tätä hallitusta, että on uskallettu puuttua tähän alhaiseen kaivosten ja kaivos-toiminnan verotukseen, vaikka siihen kohdistuu paljon lobbausta, vaikka siinä on paljon pelissä myös kuntien ja erityisesti näiden kaivoskuntien kannalta. On reilua, että suomalaiset saavat kaivostoiminnasta osansa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kallio.

17.42 Vesa Kallio kesk: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Ja kiitos edellisestä puheenvuorosta. On suurelta osin helppo siihen yhtyä. Kaikki tiedetään — ei voi sanoa moni meistä, kun meitä on näin vähän täällä — ja ymmärretään tämä verotuksen problematiikka, missä kulkee se rajankäynti, että me saadaan tänne yritystoimintaa ja sitten saadaan työpaikkoja toisaalta, ja sitten mihin verot maksetaan.

Vuosien varrella on ollut hieman sitä ilmiötä, että varsinkin nämä kansainväliset kaivos-yhtiöt ovat varsin taitavia rakentamaan nämä yhtiörakenteet sillä tavoin, että sitä verotettavaa tuloa ei välttämättä tänne Suomeen kovin paljon ole jäänyt. Se on sellainen asia, josta meillä on varmaan kaikilla yhteinen näkemys, että kun — niin kuin hyvin tuli esille — voidaan vain kerran sieltä kaivaa, niin kun siitä joku hyötyy, niin siitä hyödystä mahdollisimman suuri osa jää tänne meille. Toinen asia on sitten se, että saadaan sovittua hyvässä yhteisymmärryksessä siitä, miten ne verotulot jakautuvat valtion ja kuntien ja muiden toimijoiden välillä. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi poronhoitolain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 161/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Essayah, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.30 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Hallitus esittää muutettavaksi poronhoitolakia. Uudistuksen ensimmäinen osakokonaisuus koskee paliskunnille säädettävää velvollisuutta laatia porolaidunten hoito- ja käyttösuunnitelmat. Suunnittelun tavoitteena on löytää kullekin alueelle parhaiten soveltuvia pitkäjänteisiä käytäntöjä laidunten kestävästä käytöstä tukemiseksi. Porojen laidunnus kuluttaa jäkälikköjä mutta auttaa myös tunturiluontoa ja siihen sopeutunutta la-

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

jistoa säilymään lämpenevässä ilmastossa esimerkiksi torjumalla pensoittumista ja tuntu-
rin metsittymistä. Porolaidunten käytettävyyteen, tuottokykyyn ja biologiseen monimuo-
toisuuteen kohdistuu erilaisia muutospaineita, kuten ilmastomuutos ja muu maankäyttö.
Suunnitelmien on tarkoitus olla uusi väline, jolla paliskunnat voivat osaltaan reagoida eri
muutostekijöiden yhteisvaikutuksiin. Porolaidunten hoito- ja käyttösuunnitelmien käyt-
töönottoa on ehdotettu eräissä aiemmissakin porolaitumia koskeneissa tutkimushankkeis-
sa sekä muun muassa maa- ja metsätalousministeriön asettaman porotalouden tulevaisuu-
den haasteisiin keskittyneen työryhmän raportissa. Suunnitelmien valmistelua on testattu
Paliskuntain yhdistyksen toteuttamassa pilottihankkeessa.

Esityksen mukaan porolaidunten hoito- ja käyttösuunnitelmat laadittaisiin kymmenvuo-
tiskaudelle, mutta niitä voitaisiin tarvittaessa muuttaa myös kesken kautta. Paliskunnat
seuraisivat vuosittain suunnitelmiensa toteutumista. Suunnitelmien laadintaan liittyisi ra-
jattu velvollisuus kuulla paikallista yksityistä maa- ja metsätaloutta edustavia tahoja. Suun-
nitelmista olisi ennen niiden hyväksymistä pyydettävä Lapin elinvoimakeskuksen lausun-
to.

Poronhoitolaissa säädettäisiin kaikille suunnitelmille yhteisistä sisältövaatimuksista. Ne
koskisivat paliskunnan alueen laidunten nykytilan ja tärkeimpien tiedossa olevien luon-
nonarvojen kuvaamista sekä keskeisten laidunten kuntoon ja tulevaan käyttöön liittyvien
seikkojen ja uhkatekijöiden arviointia. Nykytilakuvaukseen sisältyisi myös kuvaus poron-
hoidosta viljelyksille ja vakituksille asutuksille aiheutuvien haittojen ehkäisyä koskevista
käytännöistä. Suunnitelmissa tulisi asettaa laidunten kunnon turvaamiseen ja niiden kestä-
vään käyttöön liittyvät tavoitteet sekä kuvata suunnitellut toimenpiteet tavoitteitten saavut-
tamiseksi. Lakiin ehdotetaan sisällytettäväksi luettelo viidestä lakisääteisestä toimenpide-
vaihtoehdosta, joista paliskunnan tulisi sisällyttää suunnitelmaansa vähintään kaksi.

Osa toimenpidevaihtoehdoista koskee talvilaidunalueiden eli jäkälälaidunten kunnon
parantamista eriyttämällä talvi- ja kesälaidunalueet toisistaan sekä ohjaamalla porojen lii-
kumista alueiden välillä. Laidunten talviaikaisen käytön minimoimiseksi voitaisiin myös
aikaistaa vuosittaisia teurastuksia. Kesäaikaista laidunnusta on monin paikoin mahdollista
ohjata luonnon monimuotoisuutta tehokkaammin edistävällä ja muita ympäristöhyötyjä
tuottavalla tavalla. Laissa olisi myös tätä koskeva toimenpidevaihtoehto. Siihen olisi mah-
dollista kytkeä paliskunnan laidunalueella toteutettavia luonnon ennallistamistoimenpitei-
tä.

Muut toimenpidevaihtoehdot liittyisivät paliskuntien alueella hoidettavien porojen mää-
rien sopeuttamiseen erilaisille laiduntyypeille ja laidunalueille sekä laidunalueiden yhteis-
käytön lisäämiseen. Viimeksi mainittu voitaisiin toteuttaa paliskuntien taikka niiden sisäis-
ten poronhoitajaryhmien, kuten siidojen tai tokkakuntien, yhdistymisen tai vapaaehtoisen
sopimisen kautta.

Arvoisa puhemies! Esitykseen sisältyvä toinen kokonaisuus koskee porojen määrän vä-
hentämistä koskevan sääntelyn selkeyttämistä. Vähentämiseen liittyviä periaatteita täs-
mennettäisiin ja muokattaisiin ottaen huomioon paliskuntien käytännössä vuosikymmen-
ten varrella kehittyneet toimintamallit. Keskeinen pääperiaate olisi kuitenkin edelleen se,
että paliskunnan osakkaat vähentävät porojaan niiden määrän mukaisessa suhteessa. La-
kiin lisättäisiin myös puuttumiskeinoja, kuten hallinnollinen seuraamusmaksu, niitä tilan-
teita varten, joissa yksittäiset paliskunnat osakkaat eivät noudata teurasmääriä koskevia pa-
liskunnan päätöksiä. Muutokset olisivat tarpeen, sillä jos paliskunnan poromäärä ei pysy
säädetyn suurimman sallitun määrän rajoissa, tällä on vaikutusta kaikkiin paliskunnan po-

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

ronhoitajiin eli myös niihin, jotka noudattavat paliskunnan päätöksiä. Enimmäisporomäärän ylitykset merkitsisivät nimittäin leikkauksia porotalouden tukiin, minkä lisäksi ylimääräiset porot kuluttavat yhteistä laidunresurssia. Muutokset parantaisivat siten poronhoitajien keskinäistä yhdenvertaisuutta.

Uudistuksen kolmas osakokonaisuus sisältää poronhoidon hallinnon sujuvoittamiseen ja sääntelyn ajantasaistamiseen liittyviä muutoksia. Muutokset koskisivat esimerkiksi paliskunnan kokousten koollekutsumista ja kokouksissa tehtävien päätösten tiedoksiantoa. Poronhoitorikkomusta koskevat kriminaalisäännökset uudistettaisiin. Päätoimisten poronhoitajien asemaa vahvistettaisiin uudistamalla paliskunnan kokouksen päätöksentekoon liittyvä äänileikkuri. Lisäksi laissa täsmennettäisiin, että sen tarkoituksena on poronhoidon harjoittamisen edellytysten sekä saamelaidun kielellisten ja kulttuuristen oikeuksien turvaaminen.

Esitykseen liittyvät liitännäislakeina ehdotukset maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain, porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain sekä sakan täytäntöönpanosta annetun lain muuttamiseksi. Kyse on poronhoitolain muutokseen liittyvistä teknisluontoisista muutoksista.

Poroelinkeino ja saamelaiskäräjät ovat työryhmävalmistelussa olleet esitettävien muutosten takana, ja jatkovalmistelussa ehdotuksia on edelleen kehitetty paliskuntien, muun muassa saamelaispaliskuntien, näkemysten huomioon ottamiseksi.

Ehdotettujen lakien on tarkoitus tulla voimaan 1.6.26, jolloin poronhoitovuosi seuraavan kerran vaihtuu. Porolaidunten hoito- ja käyttösuunnitelmien laatimiseen sekä poromäärien hallintaa parantavien sanktioiden käyttöönottoon olisi siirtymäaika.

Poronhoitolain sääntely on monella tapaa perusoikeuskysymyksiä. Hallitus katsookin, että ehdotetut säännökset ovat sopusoinnussa perustuslain sekä sitä koskevien perustuslakivaliokunnan tulkintojen sekä Suomea velvoittavien ihmisoikeussopimusten ja niiden tulkintojen kanssa. Koska perustuslakivaliokunta ei ole aiemmin arvioinut paliskunnan julkisia hallintotehtäviä perustuslain 124 §:n näkökulmasta, hallitus pitää kuitenkin suotavana, että esityksestä pyydetäisiin perustuslakivaliokunnan lausunto, ja, arvoisa puhemies, kuuntelin teidän juuri toteavan näin, että tämä lähetetään myös perustuslakivaliokuntaan, jolloin tämä täyttyy. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

14.37 Juha Hänninen erk: Arvoisa puhemies! Terveiset poronhoitoalueelta Oulusta. Tänään käsittelemme hallituksen esitystä, jolla poronhoitolakia uudistetaan vastaamaan tämän päivän haasteita. Esityksessä vahvistetaan laidunten kestävää käyttöä, rakennetaan poromäärien hallintaa ja parannetaan poronhoidon hallinnollista menettelyä. Tavoitteena on, että porolaidunten käyttö olisi jatkossakin suunnitelmallista ja ympäristön kantokykyä kunnioittavaa.

Lisäksi lakiin ehdotetaan uutta hallinnollista seuraamusmaksua tilanteisiin, joissa poromäärää ei vähennetä säädösten mukaisesti. Tällä halutaan varmistaa, ettei yksikään paliskunta joudu kärsimään ylilaidunnuksen seurauksista. Samalla vahvistetaan päätoimisten poronhoitajien asemaa ja sujuvoitetaan hallintoa, mikä helpottaa arjen työtä pohjoisen yhteisöissä.

Arvoisa puhemies! Poronhoito ei ole vain elinkeino. Se on osa suomalaista identiteettiä, pohjoisen elämäntapaa ja kulttuuriperintöä. Tämän esityksen ytimessä on ajatus siitä, että

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

luonnonvarojamme käytetään viisaasti ja kestävällä tavalla. Uudistus antaa myös poronhoitajille paremmat edellytykset toimia, helpottaa hallinnollisia menettelyjä ja turvaa yhteisöjen arkea pohjoisen Suomen laajoilla alueilla.

Tämä esitys on muutakin kuin hallinnollinen lakimuutos. Se on lupaus huolenpidosta. Tahdomme pitää huolta luonnosta, elinkeinoista ja ihmisistä, jotka elävät pohjoisen karuissa mutta kauniissa oloissa. Toivon tälle tarpeelliselle ja tärkeälle lakiesitykselle perusteellista ja viisasta valiokuntakäsittelyä. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Riipi, olkaa hyvä.

14.39 Mika Riipi kesk: Arvoisa puhemies! On paikallaan kiittää ministeriä hyvästä valmistelusta. Lain tavoitteet ovat erinomaisen kannatettavia pohjoisen näkökulmasta. Erityisesti tämä kestävyys on sellainen teema, joka puhututtaa paljon. Kiitos myöskin siitä, että valmistelu on tehty kyllä paikallista kuunnellen, ja sillä tavalla voi sanoa, että on edetty ihan oikeassa järjestyksessä.

Minä kuitenkin haluaisin tässä yhteydessä nostaa esille yhden epäkohdan, mikä tähän lainsäädäntöön liittyy, tai ehkä ei lainsäädäntöön vaan siihen, miten sitä voidaan ehkä käyttää väärin, ja se liittyy nyt nimenomaan esityksen kakkospakettiin eli äänileikkureihin ja seuraamusmaksuihin, ja aivan, kuten ministeri totesi, niiden tavoite on oikea. Se mahdollistaa osakkaiden yhdenvertaisen kohtelun, mutta myöskin toisessa tilanteessa voi olla mahdollista, että jos halutaan tehdä väärinkäytöksiä, niin se mahdollistaa itse asiassa osakkaiden syrjivien ja tiettyjen osakkaiden koko poronhoitoa uhkaavien toimenpiteiden käynnistämisen. Tämä liittyy tietenkin siihen, että paliskuntien toimintamalli on vanhastaan perustunut luottamusmiesasemaan, ja myös porolukujen ilmoittaminen on perustunut tähän luottamusmiesasemaan. Jos tähän sisältyy minkäänlaisia mahdollisuuksia väärinkäytöksestä, niin nyt seuraamusmaksumenettely ja äänileikkurimenettely paliskunnan sisällä saattavat ajaa todella kestävämmään tilanteeseen. Minä toivon nyt, että valiokuntavaiheessa myöskin tätä kysymystä tarkasteltaisiin ja pohdittaisiin, onko tässä yhteydessä mahdollista siihen puuttua, vai onko ehkä koko järjestelmän laajemmalla arvioinnilla tulevaisuudessa sitten mahdollisuus tällaiset tapaukset tehdä mahdottomiksi. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Oinas-Panuma, olkaa hyvä.

14.41 Olga Oinas-Panuma kesk: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Pääasiassa tämä lakiesitys on tosiaan hyvä, niin kuin myös Riipi tuossa edellä mainiosti alussa kuvasi. Tässä tosiaan ne huomiot, mitä siinä lainvalmistelussa on tuotu esille, on käsittääkseni pääasiassa otettu tosissaan, ja tuo laki tunnistaa haasteita paitsi porotaloudessa myös sen ympärillä. Voisi sanoa, että se ei todennäköisesti muuta nykytilannetta huomompaan suuntaan, ja se on totta kai positiivista.

Yksi iso asia, joka tähänkin lakipakettiin liittyy, on tämä poronhoitoalueella tapahtuva muu maankäyttö. Me tiedetään, että tällä hetkellä uusiutuva energia ja muut sen ympärillä pyörivät hankkeet kohdistuvat erityisesti meidän poronhoitoalueelle, joka on harvaan asutua aluetta. Jos katsoo niitä karttoja, millä tavalla esimerkiksi tuulivoimaa ja kaivostoimintaa suunnitellaan, niin hyvin pitkältihän ne ovat siellä poronhoitoalueella — puhutaan Keski-Lapista, Etelä-Lapista ja Pohjois-Pohjanmaan pohjoisosista. Senpä takia haluaisinkin, että me pystyttäisiin kiinnittämään tulevaisuudessa enempi huomiota siihen, että neuvotte-

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

lut näitten hankkeitten ympärillä olisivat todellisia, eli käytännössä ei sanelua vaan neuvottelua.

Laissa on näitä kymmenen vuoden pitkän aikavälin suunnitelmia, millä tavalla poroja laidunnetaan, mutta voidaan ymmärtää, että siinä vaiheessa, jos laidunsuunnitelma on kymmeneksi vuodeksi ja sitten sinne yhtäkkiä viiden vuoden kohdalla tärähtävätkin keskelle laidunta esimerkiksi nämä tuulimyllyt, niin sillä on totta kai vaikutusta siihen laitumen käyttöön. Olisikin tärkeää, että kun näitä hankkeita suunnitellaan poronhoitoalueella, niin otettaisiin myös huomioon nämä paliskuntien laidunsuunnitelmat: kerta kaikkiaan se, millä tavalla poroja on ajateltu laiduntaa. Muutenhan se suunnitelma on turha, mikäli se vesittyy.

53 §:n neuvotteluvelvollisuutta tai tätä, millä tavalla neuvottelut tulevat, pitäisi tarkastella tarkemmin ajantasaiseksi ja vastavuoroiseksi.

Tämä laki on siis sinällään hyvä, mutta se ei yksin ratkaise meidän porotalouden ongelmia, ei oikeastaan ratkaise niitä ollenkaan. Eli on iso määrä ongelmia, jotka poronhoidon ympärillä ovat ratkomatta ja joihin me tarvittaisiin tässä talossa oikeasti kunnianhimoa. Meillä jää nimittäin tällä hetkellä vaikean tilanteen takia iso määrä puhdasta lihaa saamatta. Ja tässäkin salissa puhutaan tosi paljon matkailusta ja nimenomaan myös poromatkailusta, mikä on pohjoisessa hyvin suosittua, mutta mikäli normaali poronhoito siinä ympärillä kärsii, niin sen ympärille on erittäin vaikea myöskään matkailua rakentaa. Eli jotta me saadaan se matkailu nousemaan, tarvitaan myös se tavallinen poronhoito. Ne kulkevat käsi kädessä.

Ensimmäinen asia tässä on tietenkin petotilanne, jota täällä on myös sivuttu. Kiitoksia siitä, että edistätte suden kannanhoidollista metsästystä. Toivottavasti se oikeasti myös etenee, mutta se ei yksinomaan riitä, vaan me tarvitaan se korvausmäärä kuntoon, pyynti kuntoon ja viranomaisyhteistyö kuntoon. Siihen tarvitaan myös esityksiä tulevaisuudessa, koska tällä hetkellä valtion suojelemat suurpedot hyvin pitkälti ruokitaan poronomistajien kukkarosta, ja se ei ole pitkällä tähtäimellä millään tavalla kestävää elinkeinolle.

Viikonloppuna kävin metsässä, ja oli 15 vaadinta ja yksi vasa. Pitäisi olla 15 vasaa — oli yksi vasa. Siitä voi laskea, että jos ne olisivat yhden ihmisen poroja, niin siinä jäisi 80—90 prosenttia lihanmyyntituloista tulematta, kun niitä vassoja ei ole vaan ne ovat menneet muihin suihin. Se on semmoinen tilanne, että siinä raavas mieskin saa pyyhiskellä silmäkulmia, kun miettii, millä sitten elää tulevaisuudessa. Se tilanne on tällä hetkellä oikeasti paha. En halua pelotella — tämä on tosiasia, ja siihen meidän pitää pystyä täällä puuttumaan.

Toinen asia, joka myös liittyy porotalouteen, on tämä meidän liikennepuoli. Hyvin yksinkertaisilla pienillä asioilla me voitaisiin liikennetuhoja vähentää ja sitä kautta helpottaa poronhoitoa. Esimerkiksi se, että tiesuola olisi katkeramman makuista, niin että poro ei menisi sitä nuolemaan, olisi jo semmoinen, millä me vähennettäisiin sitä pellin rytinää.

Tässä laissa tunnistetaan myös ilmastonmuutoksen mukanaan tuomat haasteet ja nämä laidunasiat. Hyvä niin, että laidunkestävyydestä puhutaan, mutta haluan myös muistuttaa, että poronhoitoalueilla yli puolet paliskunnista on jo tällä hetkellä aliluvussa tämän petotilanteen takia. Eli laidunten lisäksi olisin ennen muuta huolissani poroperheitten tulevaisuudesta ja siitä, millä tavalla tätä ikivanhaa elinkeinoa voidaan myös tulevaisuudessa jatkaa, koska niitä jatkajiahan meillä kyllä riittää. Porotalous on luonnon ehdoilla tehtävä elinkeino. Se on luontaiselinkeino, joten meille ilmastonmuutoksen torjunta on totta kai äärimmäisen tärkeää.

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

Ihan viimeisenä haluaisin muistuttaa ministeriä tästä EU-maksukatosta. Eli tällä hetkellä lähän niitä kaikkia petokorvauksia ei saada, koska tämä maksukatto ylittyy. Maksukatto on ennenkin tässä salissa ja poliittisilla päätöksillä pystytty nostamaan, joten haluaisinkin kysyä ministeriltä: millä tavalla te teette töitä nyt sen eteen, että se maksukatto saadaan kuntoon ja sen jälkeen se kannanhoidollinen metsästys? — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Seppänen, olkaa hyvä.

14.46 Sara Seppänen ps: Arvoisa herra puhemies! Arvoisa ministeri! Terveisiä Lapista poronhoitoalueelta. Poronhoito ei ole vain kulttuuriperintöä, se on elinkeino, joka ylläpitää huoltovarmuutta ja pitää Suomen pohjoiset alueet asuttuina. Siksi meidän on arvioitava tätä lakiesitystä ennen kaikkea siitä näkökulmasta, tukeeko se porotaloutta vai lisääkö se hallintoa ja byrokratiaa.

Hallituksen esityksen tavoite, poronhoidon kestävyys vahvistaminen, on sinänsä kannatettava, mutta keinot herättävät vähän huolta. Erityisesti porolaidunten hoito- ja käyttösuunnitelmien pakollisuus kymmenen vuoden välein voi muodostua raskaaksi taakaksi paliskunnille. Suunnitelmien laatiminen, seuranta ja raportointi vievät aikaa ja resursseja, eikä ole takeita siitä, että tämä työ todella hyödyntäisi elinkeinoa.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset katsovat, että poronhoitolain uudistuksen tulee palvella ennen kaikkea poronhoitajia itseään, ei viranomaiskoneistoa eikä vihreän siirtymän hankkeita. On tärkeää, että hoitosuunnitelmat pysyvät paliskuntien omissa käsissä eikä muutu työkaluiksi muiden maankäyttötavoitteiden ajamiseen.

Lisäksi on syytä muistaa, että porotalous toimii jo nyt kovassa paineessa. Suurpetojen aiheuttamat vahingot, laidunalueiden kaventuminen ja ilmastonmuutoksen vaikutukset ovat todellisia haasteita. Tässä tilanteessa ei pidä lisätä hallinnollista taakkaa vaan tarjota tukea ja luottamusta.

Arvoisa puhemies! Poronhoitolain 53 §:n neuvotteluvelvoite säilyy muodollisesti, mutta paliskuntien todellinen vaikutusvalta ei kasva. Tämä on ongelma. Jos haluamme aidosti tukea porotaloutta, meidän on vahvistettava paliskuntien asemaa, ei vain lisäävä heidän velvollisuuksiaan.

Perussuomalaiset painottavat, että poronhoitolain on tuettava elinkeinoa, ei hallintoa. Meidän on varmistettava, että laki ei muutu välineeksi, jolla poronhoito alistetaan muiden intressien alle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

14.48 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! On hyvä, että poronhoidosta käydään hyvää keskustelua. Näiden lappilaisten kansanedustajien puheenvuorot avasivat minulle vielä paremmin sen tilanteen, missä nykyisin poronhoitoa harjoitetaan. Todellakin kun siellä olosuhteet ovat ankarat ja työ on kovaa, niin sieltä saatava tuotto on aika usein heidän itsensä ulottumattomissa heistä itsestään johtumattomista syistä.

Suurpetopolitiikkahan Suomessa on mennyt aivan käsittämättömäksi, todellakin, kuten edustaja Oinas-Panuma omassa puheenvuorossaan kuvasi tämän tilanteen, millainen se oikeasti on. Sama koskee muutakin Suomea, jos laajentaa keskustelua muuallekin Suomeen. Tämä susitilanne on karannut täysin käsistä, ja me täällä vain ihmettelemme porukalla,

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

mikä tilanne on — sama koskee karhuakin. Se kannanhoidollinen metsästys varmaan tulee lähiaikoina, kuten ministeri lupasi.

Todella Lapin olosuhteissa on hyvä, että ne poronhoitajat itse saavat asioistaan päättää mahdollisimman pitkälle. Olen kuullut monen monta puheenvuoroa tuolta eri viestimistä, että tämä porojen liikamäärä voi aiheuttaa laidunten ylikäyttöä, jolloin se luonto kärsii, niin varmaan he itse sen parhaiten tietävät, ja porojen määrä on säädelty tietyksi tietylle tasolle, että sekin saadaan asianmukaiselle tasolle ja pidettyä siellä, jotta laitumet riittävät. Tietysti jos poroiltakin ruoka loppuu, niin kaikki me tiedämme, miten siinä käy.

Ainoa asia, joka voitaisiin tietysti hoitaa: Byrokratiaa voisimme vähentää ja samalla tuon suurpetoasian laittaa kuntoon, koska se on todella karannut käsistä. Sitten se, mikä siinä on ikävintä, kuten olemme kaikki lehdistä lukeneet, on se, että susiasiaa näitä koirasusia alkaa olla yli puolet. Siellä juoksee sen näköisiä keltaisia susia, ja kun jotkut Luonnonvarakeskuksen asiantuntijat väittävät kellertävienkin susien — joka muistuttaa myös minusta lähinnä labradorinnoutajaa, kun olen muutaman niitä tuolla metsässä nähnyt — olevan susia. Kyllä se on niin, että geneettisesti harmaa susi, mikä täällä pohjoisessa kulkee ja jonka geeniperimä on tuolta Venäjältä tullut, on vain ja ainoastaan tietyn näköinen. Se ei keltainen ole koskaan. Mutta toivottavasti tässä järki löytyy.

Mitä tulee näihin susien määrällisiin poronhoitovaikutuksiin, niin olen hieman pessimisti, että tässä taitaa vielä monta vesikesää olla välissä ennen kuin se toteutuu, mutta uskotaan kuitenkin, että ministeri Essayah laittaa tämän asian kuntoon. Sitä hartaasti häneltä toivon.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Piritta Rantanen, olkaa hyvä.

14.51 Piritta Rantanen sd: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Niin, mitäpä se Lappi olisi ilman poroja, niin että erittäin tärkeän asian äärellä olemme. Erittäin tärkeä on myös tämä laidunten kestävä käyttö.

En pidä kanssa ollenkaan huonona sitä, että nämä suunnitelmat tehdään. Toki on niin, että byrokratia tässä lisääntyy, mutta juuri tämän aikavälin — sen, että nämä kerran kymmenessä vuodessa tehdään — ei pitäisi olla kovin rasittava, vaikka totta kai sillä hallinnollista taakkaa lisätään. On myös tosiasia, että ristiriitatilanteita poronhoitoalueilla on puutarhoissa vierailevista porosta, mutta niin on myös tämä petoasia erityisen tärkeä.

Tässä edustaja Oinas-Panuma aiemmin piti hyvän puheenvuoron siitä, mitä voimme tehdä muuta kuin mitä tämän lain sisällä tehdään. Ehkä se onkin sitten se oleellisempi asia. Ehkä ministeriltä kysyisinkin: mitä tästä laista jää puuttumaan ja mitä muita asioita meidän pitää poronhoidon tukemiseksi tulevaisuudessa tehdä?

Erittäin tärkeää on, että tässä on tätä vuoropuhelua käyty saamelaiskäräjien kanssa, ja tärkeää on, että löydetään yhteinen sävel nimenomaan siellä paikallisten toimijoitten kesken. Vähän tuntuu itsestäkin hölmöltä täältä keskisuomalaisena edustajana asiaa kommentoida, mutta koska tämä maa- ja metsätalousvaliokuntaan tulee, niin sen vuoksi tämä tietenkin on erittäin tärkeää. Ehkä on niin, että kaikkein tärkeintä on se, että paikallisesti löydetään ne yhteiset asiat ja tämän talon lainsäädäntö sitten tukee sitä, mitä siellä paikan päällä asioitten eteen tehdään.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Oinas-Panuma, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

14.52 Olga Oinas-Panuma kesk: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Minusta on tosi mukava kuulla, kun täällä ihmiset puhuvat poroista, myös ne, joilla siitä ei välttämättä ole sitä omaa läheistä kokemusta. Minun on ihan pakko muistuttaa, että niitä poroja on myös muualla kuin Lapissa. Kun puhutaan porotaloudesta, niin olisi tärkeää myös muistaa, että poronhoito on ihan yhtä vanhaa ympäri poronhoitoalueen ja sitä on Lapin lisäksi siis myös Pohjois-Pohjanmaan pohjoisosissa ja Kainuussa. Puhutaan kuitenkin lähestulkoon puolen Suomen elinkeinosta, niin että se on tärkeää muistaa, kun poroista puhutaan.

Mutta selkeästi meillä on nyt yhteinen tahto tässä salissa, on jaettu asia, että me haluttaisiin tämä elinkeino saada parempaan kuntoon. Se varmasti antaa selkänöjää myös ministerille, toivottavasti, näitten esitysten tuomiseksi.

On pakko tässä tehdä vielä yksi semmoinen esitys, josta olen aiemminkin täällä salissa puhunut. Eli meidän tarvittaisiin semmoinen työryhmä oikeasti miettimään tämä asia läpi, se, mitkä ovat ne konkreettiset keinot, koska tästä salista se kaikki viisaus ei löydy. Eli siihen työryhmään sitten otettaisiin tietenkin paitsi porotalouden edustajia myös ihan esimerkiksi sieltä MTK:sta, Luonnonsuojeluliitosta, viranomaistaholta niin, että me saataisiin kokoon semmoinen porukka, joka pystyy tämän asian kokonaisvaltaisesti katsomaan ja antamaan ne toimenpide-esitykset, ja sitten mahdollisesti sen kautta päästäisiin helpottamaan esimerkiksi sitä metsästystä ja sitä kautta pienentämään valtion menoja näihin petokorvauksiin. Eli tämmöisen työryhmän perustaminen ei tuntuisi olevan ihan hirveän vaikeaa eikä ihan kauhean kallista, mutta me voitaisiin saada sillä oikeasti aika isoja askelia eteenpäin. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Keskustelu on päättynyt. Asia lähetetään maa- ja metsä... — Pahoittelut. Peruutan edellisen. — Vastauspuheenvuoro, ministeri Essayah, noin kolme minuuttia, olkaa hyvä.

14.54 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah: Kiitoksia, puhemies! Kun aloittelin ministeripestissä, niin minulle taisi joku lappilainen kansanedustaja sanoa, että kaikki menee niin kauan hyvin, kun pysyt niistä nelikirjaimisista eläimistä erossa — elikkä lohi, susi ja poro. Täytyy todeta, että näitten kaikkien kanssa ollaan tässä työtä tehty koko ministeripestin ajan. Tenon sopimus saatiin aikaiseksi, nyt on poronhoitolaki työn alla, ja sitten todellakin susien kannanhoidollinen metsästys etenee, joten kyllä näistäkin haasteista selvitään.

Kiitoksia erittäin hyvistä kommentteista.

Ensinnäkin edustaja Rantanen minusta nosti esille tärkeän kohdan. Tässä on tehty hyvää yhteistyötä nyt kaikkien sidosryhmien kanssa, ja juuri tämä laidunten kestävä käyttöhan on kaikkien etu, kaikkien toimijoitten etu. Sillä, että tämä tehdään kerran kymmenessä vuodessa, on juuri haettu, voisiko sanoa, minusta kohtuullisen vähän byrokratiaa lisäävällä tavalla sitä määrettä, jolla pystyttäisiin tätä asiaa edistämään ilman, että siitä tulee lisää hallinnollista taakkaa. Toisaalta sitten tärkeä asia on myöskin ollut se, että me ollaan haluttu kuulla niitä paliskuntia, joilla on niitä käytäntöjä, joilla voidaan näihin porojen lukumääriin vaikuttaa. Toisaalta näitten suunnitelmien sisällä on myöskin valinnaisia: siellä on viisi lakisääteistä, joista sitten paliskunnat voivat valita pari kappaletta, jotka ne toteuttavat sen suunnitelman sisällä. Eli tässä on kyllä hirveän paljon haettu sitä joustavuutta, ja sen takia varmaankin kaikki sidosryhmät ovat olleet tämän esityksen takana. On pyritty nimenomaan kuuntelemaan niitä ihmisiä, joita tämä lainsäädäntö koskee.

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

Toisaalta sitten täällä tuli hyvin esille äänileikkuriin ja toisaalta tähän rangaistusmaksuun liittyviä kysymyksiä. Nämä olivat esillä myöskin silloin, kun tätä lakia valmisteltiin ja näitä sidosryhmiä kuultiin. Kyllä näissä molemmissa oli erilaisia näkökulmia, ja silloin on tietysti tärkeätä, että laitetaan kirkko mahdollisimman keskelle kylää, niin kuin sanotaan, että löydetään sellainen esitys, jonka sitten kaikki voivat hyväksyä. Ehkä se sanonta, että kaikki ovat tasapuolisen tyytymättömiä, monesti kertoo sen, että sitten on löytynyt kuitenkin juuri se kohta, jolla tämä esitys voidaan viedä eteenpäin. Näin tässäkin kohtaa näitten molempien kohdalla on menetelty. Uskon, että varmaan valiokuntakuulemisessa saatte sitten vielä lisää taustatietoa, mutta tähän ollaan oltu tyytyväisiä.

Suden kannanhoidollinen metsästys todellakin saadaan pian tänne eduskuntaan ja eteenne, mutta sehän on hyvä huomioida, että poronhoitoalueella se asia on toisella tavalla hoidettu tähänkin saakka ja karhun kohdalla on keskeytysmetsästys ollut käytössä.

Kiitoksia edustaja Oinas-Panumalle tästä vihjeestä tiesuolan makuun vaikuttamisesta. Täytyypä kysellä tuolta toisen ministeriön tontilta, onko tämä mahdollista. Tämähän olisi mahdollisimman yksinkertainen tapa vaikuttaa siihen, että porot eivät sitten sinne tielle tule.

Vielä sitten todellakin edustaja Hoskonen nosti koirasusien määrän esille. Tämä on hyvä huomioida, että tulevassa lakiesityksessä juuri sen takia sitten katsomme, että nämä koirasudet eivät tule vähentämään sitä kiintiötä, koska koirasusihan on vieraslaji meillä Suomen luonnossa ja niistä pitää päästä eroon. Itse ainakin olen yllättynyt, miten paljon koirasusia on esimerkiksi näitten poikkeusluvalla metsästettyjen susien joukossa. Kyllä meillä on siinä mielessä haaste, ja näistä koirasusilaumoista on Suomessa päästävä eroon. Ne eivät Suomen luontoon kuulu.

Kiitoksia todellakin näistä erittäin hyvistä kommentteista, ja jatketaan hyvää yhteistyötä. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

4. Hallituksen esitys laeiksi kunnan kiinteistöinsinööristä annetun lain 2 §:n ja kaupanvahvistajista annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 162/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Essayah, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

Keskustelu

14.58 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Nyt käsiteltävässä hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kunnan kiinteistöinsinööristä annettua lakia ja kaupanvahvistajista annettua lakia.

Esityksen ensimmäisen lakiehdotuksen mukaan joustavoitettaisiin ja ajantasaistettaisiin kunnan kiinteistöinsinöörin kelpoisuusehtoa koskevaa sääntelyä. Kunnan kiinteistöinsinööri huolehtii kiinteistörekisterin pitämisestä. Sellaisessa kunnassa, joka huolehtii valtakunnallisen kiinteistörekisterin ylläpitämisestä oman alueensa osalta, tulee olla kiinteistöinsinööri. Kahdella tai useammalla kunnalla voi olla yhteinen kiinteistöinsinööri. Kiinteistörekisteri on osa valtakunnallista kiinteistötietojärjestelmää, jota hallinnoi Maanmittauslaitos. Kiinteistötietojärjestelmä on merkittävä valtakunnallinen tietovaranto, jolla on tärkeä rooli omistuksen turvaamisessa ja osana kansallista vakuus- ja rahoitusjärjestelmää.

Muutettavassa pykälässä säädettäisiin, että kiinteistöinsinöörin valitsee kunta ja kiinteistöinsinöörin tulee olla virkasuhteinen. Lisäksi säädettäisiin, että kiinteistöinsinöörin kelpoisuusehtona on tehtävään soveltuva maanmittausalan diplomi-insinööritutkinto tai ammattikorkeakoulussa tai teknillisessä oppilaitoksessa suoritettu tehtävään soveltuva maanmittausalan insinööri- tai teknikkotutkinto. Kunnan kiinteistöinsinöörin kelpoisuusehto perustuisi jatkossakin tutkintoon, kuten nykyisinkin. Kelpoisuusehtoa kuitenkin joustavoitettaisiin verrattuna voimassa olevaan sääntelyyn. Ehdotettava kelpoisuusehto kattaisi laajemmin tehtävään soveltuvia maanmittausalan tutkintoja.

Pykälää myös ajantasaistettaisiin. Voimassa oleva sääntely on sanamuodoltaan vanhentunut, sillä voimassa olevassa säännöksessä tarkoitettua teknistä korkeakoulua tai sen maanmittausosastoa ei ole enää edes olemassa. Ehdotuksessa on otettu huomioon, että on tärkeää, että kunnan kiinteistöinsinöörin koulutusta koskeva kelpoisuusehto olisi riittävä jatkossakin, koska tehtävä kytkeytyy valtakunnallisen kiinteistötietojärjestelmän ylläpitämiseen ja siten myös kansallisen vakuus- ja rahoitusjärjestelmän turvaamiseen. Tavoitteena on, että kelpoisuusehtoa muuttamalla kunnan kiinteistöinsinöörien rekrytointi helpottuisi.

Esityksen toisen lakiehdotuksen mukaan Maanmittauslaitoksen määräämän kaupanvahvistajan enimmäisikä korotettaisiin 68 vuodesta 70 vuoteen. Kaupanvahvistaja voi toimia joko viran puolesta tai olla Maanmittauslaitoksen määräämä. Tässä esityksessä on kysymys nimenomaan Maanmittauslaitoksen määräämän kaupanvahvistajan enimmäisikää koskevan sääntelyn muuttamisesta. Nykyisin oikeus toimia Maanmittauslaitoksen määräämänä kaupanvahvistajana päättyy, kun kaupanvahvistaja täyttää 68 vuotta.

Nykyinen enimmäisikä ei ole yhdenmukainen valtion virkamieslain 35 §:ssä ja sen 1 momentissa säädetyn virkamiehen virkasuhteen päättymistä koskevan sääntelyn kanssa, jota sovelletaan viran puolesta toimivaan kaupanvahvistajaan. Korottamalla Maanmittauslaitoksen määräämää kaupanvahvistajan enimmäisikää 70 vuoteen voidaan saavuttaa parempi yhdenmukaisuus viran puolesta toimivan kaupanvahvistajan virkasuhteen päättymistä koskevan sääntelyn kanssa. Enimmäisikää koskevan muutoksen myötä nykyiset ja tulevat Maanmittauslaitoksen tehtävään määräämät kaupanvahvistajat voisivat jatkaa tehtävässä 70 ikävuoteen saakka. Muutos ei velvoittaisi jatkamaan tehtävässä, koska määrätty kaupanvahvistaja voi luopua tehtävästä halutessaan. Ehdotettu muutos koskisi heitä, joilla on lain voimaan tullessa voimassa oleva määräys kaupanvahvistajana toimimisesta. Mikäli määräys on päättynyt tätä ennen, ennen henkilön täytettyä 68 vuotta, ja henkilö haluaisi

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

edelleen toimia kaupanvahvistajana, olisi hänen jätettävä Maanmittauslaitokselle hakemus kaupanvahvistajaksi määräämisestä.

Lisäksi pykälän 2 momentin 2 ja 3 kohtaa tarkennettaisiin siten, että ne ovat säädöstekstin kirjoittamista koskevien ohjeitten mukaisia. Kysymys on aika lailla lakiteknisistä muutoksista.

Arvoisa puhemies! Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2026.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

15.03 Juha Hänninen erk: Arvoisa puhemies! Tänään käsittelemme hallituksen esitystä, jolla ajantasaistetaan kunnan kiinteistöinsinöörin kelpoisuusehtoja ja nostetaan Maanmittauslaitoksen määräämän kaupan vahvistajan enimmäisikä 70 vuoteen. Kyse on lakiteknisesti pienistä mutta käytännössä merkittävistä muutoksista, joilla parannetaan kuntien rekrytointimahdollisuuksia ja turvataan kiinteistöasioiden sujuva hoitaminen kaikkialla Suomessa.

Arvoisa puhemies! On syytä muistaa, että kiinteistötietojärjestelmä turvaa kansalaisyhteiskunnan omistusoikeuksia, toimii lainojen myöntämisen ja rahoitusjärjestelmän perustana sekä varmistaa kansalaisten oikeusturvan. Se ei ole vähäinen, ja siksi myös sen on oltava ajassa. Kun kelpoisuusehtoja päivitetään vastaamaan nykyistä koulutusrakennetta, varmistamme samalla, että järjestelmän ylläpito pysyy korkeatasoisena ja luotettavana. Selkeät ja nykypäivän mukaiset pelisäännöt myös helpottavat kuntia. Tämä on osa laajempaa kokonaisuus- ja turvallisuutta. Se, että voimme luotettavasti tietää kiinteistöjen omistuksesta, on yksi yhteiskunnan vakauden peruspilareista.

Samalla kun hallitus huolehtii lainsäädännön nykyaikaistamisesta, se myös vahvistaa järjestelmän jatkuvuutta ja osaamisen siirtoa. Kaupan vahvistajien ikärajan korottaminen on käytännöllinen ja vastuullinen ratkaisu. Kokeneiden ammattilaisten osaaminen säilyy käytännössä pidempään, ja kansalaisille taataan palveluiden saatavuus myös haja-asutusalueilla.

Arvoisa puhemies! Tämä esitys on esimerkki hallituksen kuntia helpottavasta ja turvallisuutta vahvistavasta työstä. Sääntelyä nykypäiväistetään mutta samalla huolehditaan siitä, että kansallinen turvallisuus ja luottamus omistusoikeuteen säilyvät vahvoina. On hyvä, että näiden asioiden tärkeys tunnustetaan ja että koko maassa, myös pohjoisessa Suomessa, varmistetaan yhtäläinen pääsy laadukkaisiin maanmittaus- ja kiinteistöpalveluihin. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

15.06 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Aivan erinomaista, että näitä systeemejä joustavoitetaan ja palvelua tuodaan mahdollisimman lähelle ihmisiä. Nimittäin kun kunnan kiinteistöinsinööri hoitaa sillä asemakaava-alueellaan sen alueen kiinteistöjen oikeaa kirjaamista valtakunnan rekistereihin — siis hoitaa kiinteistöinsinöörin tehtäviä — on se kaikkien kannalta parasta, koska sieltä näkee käytännössä katsoen muutaman päivän kuluessa sen tilanteen. Kun joku on tehnyt kiinteistökaupan, ostanut tontin, se tieto kirjautuu käytännössä lähes välittömästi valtakunnalliseen tietokantaan karttoineen päivineen.

Olen itse metsäammattilaisena aikanaan toiminut myös kiinteistönvälittäjänä, aika monia, monia kiinteistökauppoja tehnyt ja tilanjakojaakin tehnyt, ja hämmästyttävää oli huo-

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

mata, että... Silloinhan tätä Maanmittauslaitosta ei vielä ollut hoitamassa kiinteistö- eikä lainhuutoasioita, vaan se lainhuuto piti hakea tuomiokunnasta joltakin käräjäoikeuden tuomarilta. Se oli vähän monimutkaisempaa ja paljon byrokraattisempaa. Nykyisin onneksi Maanmittauslaitos hoitaa tämän koko paketin, ja se on erittäin nopeaa. Sitten kun oppii tuntemaan sieltä ne virkamiehet, niin se vielä nopeutuu, koska asioiden käsittely on silloin paljon juohevampaa. Erittäin hyvä asia.

Ja mitä tulee kaupanvahvistajiin — jotka ovat aivan välttämättömiä, kun kiinteistökauppoja tehdään — niin on hyvä, että niitä kaupanvahvistajia nykyisin on saatavilla käytännössä kaikissa kunnissa. Ei tarvitse mennä enää 100 kilometrin päähän tuomarin luokse, kun on olemassa nimitettyjä kaupanvahvistajia, ja sitten virkansa puolesta on myös kaupanvahvistajia, kuten käräjäoikeudessa moni tuomari. Kun paikalla on se kaupanvahvistaja, siinä vaikka kahden kilometrin päässä, ja kun tekee kiinteistökauppaa, ostaa vaikka kesämökkitontin tai metsätilan, se tulee käytännössä rekisteriin ihan heti, ja kun esimerkiksi kiinteistöä käytetään vakuutena tai tarvitaan muita kiinteistöön liittyviä papereita, vaikka nyt lainhuutotodistus, niin se käytännössä tänäpänä onnistuu netissä pientä maksua vastaan. Elikkä tässä olemme menneet eteenpäin.

Kiitoksia ministerille, että hän on tuonut tämän lakiesityksen tänne. Systeemi tuodaan ajan tasalle, ja se vain palvelee tavallisia kansalaisia ja nopeuttaa heidän toimintaansa silloin, kun se kiinteistökauppa tai muu vastaava sattuu kohdalle.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Piritta Rantanen, olkaa hyvä.

15.08 Piritta Rantanen sd: Joo, herra puhemies, on helppoa olla edellisten puhujien kanssa samaa mieltä, mutta ehkä vielä korostaisin kiinteistöinsinööreissä — ministeri tässä viittasikin siihen — että on mahdollista, että kunnat tekevät tässä myös yhteistyötä. Toivottavasti valiokunnan käsittelyssä erityisesti tähän seikkaan kiinnitetään huomiota, koska tiedostamme kyllä sen, että kaikilla kunnilla ei ole mahdollisuutta tätä itsenäisesti hoitaa ja että on juuri näin, että meidän koulutuksen polut ovat muuttuneet. On todella tärkeää, että myös lainsäädäntö pysyy näissä sitten mukana.

Mutta nyt kysyisin tästä, kun en ollut ihan varma, kuulinko tai ymmärsinkö oikein: Erittäin tärkeää on tämä ikärajan nostaminen myös näillä kaupanvahvistajilla. Edustaja Hoskonenkin tässä jo kertoi kaupanvahvistajien työtehtävästä, ja korostan siinä ehkä vielä sitä, että erityisen hyvää on, että sitä ei voi hinnoitella niin kuin itse haluaa, vaan myöskin se hinnoittelu tulee määrättyä, että siitä ei sitten tule sellaista ylimääräistä kustannusta kaupan osapuolille. Mutta tästä ikärajan nostosta: oliko nyt siis niin, että 68-vuotiaana pitää anoa tähän lupaa, vai niin, että on ollut aiemmin se käytäntö? Jotta ymmärtäisin sen, niin jos ministeri voi vielä siihen vastata.

Erityisen hyvää on kuitenkin, että tämä ikärajan nosto tulee, koska väestömme ikääntyy ja tarve tässä on aito.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vähämäki, olkaa hyvä.

15.10 Ville Vähämäki ps: Kiitoksia, kunnioitettu puhemies! Suomessa toimii hallituksen esityksen mukaisesti 3 179 kaupanvahvistajaa. Ja kyllähän se näin on, että tällaisen kiinteistökaupan tekeminen monesti jännittää sekä ostajaa että myyjää, eikä niitä kovin useasti tule välttämättä ihmiselämän aikana tehtyä. Tällöin on totta kai todella hyvä, että se kau-

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

panvahvistaja on taitava ja kokenut ja vie sen kiinteistökaupan taidolla ja tiedolla maaliin. Näin ollen tämä hallituksen esitys, joka nostaa kaupanvahvistajien ikää, on hyvä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Essayah, kolme minuuttia, olkaa hyvä.

15.11 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Kiitoksia kommentteista. Todellakin tämä lakiesitys on sellainen, että vaikka tehdään enemmän teknisluonteisia muutoksia, niin näillä on kuitenkin oikeasti merkitystä esimerkiksi sen suhteen, miten me saamme näitä kaupanvahvistajia riittämään. Tietenkin meillä rekrytointia tehdään, ja on tärkeää, että nämä henkilöt pystyvät jatkamaan sinne 70 ikävuoteen, eli myöskin sitten laitetaan samalle tasolle tämä kaupanvahvistajien ikä.

Tässä taisi edustaja Rantanen kysyä, mitä tämä tarkoittaa käytännössä. Elikkä silloin, jos on henkilö, jonka määräys on päättynyt ennen kuin henkilö on täyttänyt 68 vuotta mutta joka haluaisi kuitenkin edelleen toimia kaupanvahvistajana, niin hänen pitää sitten jättää Maanmittauslaitokselle hakemus siitä, että hänet voidaan määrätä kaupanvahvistajaksi, jotta sitten tuonne 70 ikävuoteen päästään, jos määräys on kerennyt loppua ennen. Kenenkään ei ole siis pakko jatkaa. Se on hyvä ymmärtää myöskin, että tämä on vapaaehtoista toimintaa kuitenkin.

Sitten tosiaankin vielä liittyen tähän kiinteistörekisteriin kaiken kaikkiaan:

Täällä edustaja Hoskonen toi hyvin esille sen, miten tärkeää on, että meillä on ajantasaiset tiedot. Kyllä minä siinä mielessä sanoisin, että kun on tällainen niinkin yksinkertainen asia kuin kiinteistörekisteri, niin meistä harva tulee ajatelleeksi, miten tärkeää se on toimivan yhteiskunnan taustalla, ollaan sitten ostamassa, myymässä, hakemassa lainhuudatusta tai liittyy se sitten esimerkiksi vaikkapa lainan hakemiseen tai muuhun, että meillä on omistajuustiedot ajan tasalla.

Tämä ei ole edes Euroopan unionin sisällä olevissa jäsenmaissa mikään itsestäänselvyys. Muistelen, että silloin aikanaan, kun Portugalissa oli isoja metsäpaloja, oli suuri hämmennys, kenen maa tällä hetkellä itse asiassa palaa. Siis rekisterit eivät olleet sillä tavalla kunnossa, että oltaisiin voitu selvittää, kenen omistuksessa olevasta alueesta on kyse. Sen takia tässäkin on yksi tällainen, voisi sanoa, yhteiskunnan palvelu, jota ei helposti osata arvostaa, ja sillä on kuitenkin merkitystä monenlaisissa asioissa.

Kiitoksia. Tässä salissa tuntuu olevan hyvä ymmärrys, että tämä on sellainen asia, joka kannattaa meidän pitää Suomessa kunnossa jatkossakin. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle tulon kohdistamista kiinteälle toimipaikalle koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 164/2025 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

6. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2025 kolmanneksi lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys HE 152/2025 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 12/2025 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 12/2025 vp.

Asian käsittely alkaa yleiskeskustelulla, jossa on nopeatahtinen osuus, jolloin etukäteen varatut puheenvuorot saavat kestää enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään viisi minuuttia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.14 Juha Hänninen erk: Arvoisa puhemies! Tänään käsittelyssämme oleva vuoden 2025 kolmas lisätalousarvio on osoitus hallituksen vastuullisesta ja harkitusta taloudenpidosta. Tämä on suunnitelmallinen kokonaisuus, jolla vastataan muuttuneen maailman asettamiin tarpeisiin. Ennen kaikkea sillä vastataan turvallisuuden, huoltovarmuuden ja kasvun vahvistamiseen.

Arvoisa puhemies! Hallitus on pitänyt kiinni talouden tasapainottamisen linjastaan, mutta se ei ole sulkenut silmiään Suomen turvallisuuden ja elinvoiman kannalta välttämättömiltä investoinneilta. Lisätalousarvio on täsmätoimien paketti. Se vahvistaa puolustustamme, tukee vapautta puolustavaa Ukrainaa ja parantaa huoltovarmuutta, koska tärkein tehtävämme on taata Suomen ja suomalaisten kansallinen turvallisuus. Suurin osa lisämäärärahoista kohdistuu puolustukseen ja varautumiseen. Puolustusvoimien toimintakyvyn ylläpito ja varautuminen poikkeusoloihin eivät ole enää vain osa skenaariotyötä, ne ovat välttämättömyys tässä ajassa.

Arvoisa puhemies! Hallitus on onnistunut tekemään lisätalousarvion, joka tukee kasvua ilman velkakierteeseen luisumista. Työllisyyteen, pk-yritysten investointeihin ja nuorten mahdollisuuksiin suunnatut panostukset ovat tämän lisätalousarvion kasvukärkeä. Ne vahvistavat Suomen kilpailukykyä ja kannustavat työhön, yrittämiseen ja osaamiseen, siis juuri niihin asioihin, joista tulevaisuuden hyvinvointi syntyy.

Arvoisa puhemies! Lisätalousarvio 2025 on ennen kaikkea vakauden ja turvallisuuden budjetti. Se osoittaa, että tämä hallitus kykenee toimimaan myös epävarmuuden keskellä maltilla mutta päättäväisesti. Samalla tämä lisätalousarvio on viesti vastuullisuudesta. Se on rakennettu tiukassa menokehyksessä pitäen kiinni hallituksen tavoitteesta taittaa velkaantumisen. Siksi tämä lisätalousarvio ansaitsee tukemme. Se on askel vakavamman, turvallisemman ja vahvemman Suomen puolesta. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki, olkaa hyvä.

15.18 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Käsitlemme hallituksen esitystä eduskunnalle kuluvaan vuoden kolmanneksi lisätalousarvioksi. Kolmas lisätalousarvio ei juurikaan kasvata valtion nettolainanoton tarvetta, mikä tarkoittaa sitä, että tiukkaa budjettikuria on jälleen noudatettu sitä laadittaessa.

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

IMF eli Kansainvälinen valuuttarahasto kehotti tuoreessa raportissaan Suomea jatkamaan talouden sopeuttamista ja poistamaan yritysten kilpailun esteitä. Ruusuja saatiin esimerkiksi hallituksen työmarkkinapolitiikasta. Risut liittyivät talouden alisuoriutumiseen. Se on meidän yhteinen ongelmamme.

Kasvunäkymiäkin kuitenkin on näköpiirissä. Työllisyys on pysynyt kohtuullisella tasolla, vaikka työttömyys on esimerkiksi maahanmuuton vuoksi kasvanutkin. Yhdysvaltojen kanssa sovittu telakkayhteistyö sen sijaan tuo paljon kaivattuja työpaikkoja lisää.

Arvoisa puhemies! Sosiaalidemokraatit ovat jättäneet talousarvioon vastalauseen, joten syvennytäänpä siihen hetkeksi. Tosiaankin SDP on sitoutunut velkajarruun. Mitä se tarkoittaa käytännössä? Se tarkoittaa sitä, että olette sitoutuneet siihen, että valtionvelalle tulee oikeasti tiukka raja. Siinä pysyminen tulee edellyttämään myös teiltä tiukkaa talouspolitiikkaa. Ei siis kannata suunnitella, että velkabileitä päästään jatkamaan, jos demareiden tämänhetkinen tai vaikka hieman pienempikin kannatus realisoituu eduskuntavaaleissa. Te olette tämän saman tilanteen edessä, jos valtaan pääsette. Se tietää ”rahaa on” -politiikan loppua.

Arvoisa puhemies! SDP penää toimia, joilla hallitus tukee ostovoimaa ja yritysten luotamusta jo kuluvin vuoden aikana. Hyvä uutinen on tietysti se, että ostovoima on jo kasvanut kuluvinakin vuonna, ja ensi vuonna odotetusti lisää. Se on tietysti hyvä kysymys, miten näitä tienattuja euroja saadaan liikkeelle kulutukseen, kun suomalaiset nyt säästävät.

Sosiaalidemokraatit ovat myös hyvin johdonmukaisesti vastustaneet lähes kaikkia hallituksen kasvutoimia. Veronkevennykset eivät kelpaa, työmarkkinatoimet eivät kelpaa, edes toissijaisista asioista säästäminen ei kelpaa. Kyllä, mielenkiinnolla odotan teidän vaihtoehtoanne. Eikö sen syksyllä 26 pidä ilmestyä? On ihan nurinkurista samaan aikaan syyttää toimettomuudesta kasvun suhteen ja sitten kritisoida kasvutoimia.

Arvoisa puhemies! Esitykseen sisältyy tavallisen syksyn lisätalousarvion tyyliin paljon peruutuksia, uudelleenbudjetoiteja sekä arviomäärärahojen tarkennuksia. Uusia määrärahalisäyksiä on tehty Puolustusvoimien terveydenhuollon poikkeusoloihin varautumisen investointeihin sekä nuorten rekrytointitukeen. Valtuuksia on lisätty uuden jäänmurtajan hankintaan ja Ukrainan tukipaketteihin liittyen. Nämä ovat kaikki mielestäni aivan perusteltuja kohteita. Lisätalousarvio on helposti kannatettavissa. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas, olkaa hyvä.

15.22 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys kolmanneksi lisätalousarvioksi vuodelle 2025 ja siitä tehty valiokunnan mietintö.

Toivoa paremmasta huomisesta on, kun Suomen taloutta hoidetaan vastuullisesti ja huolehditaan, että suomalainen hyvinvointiyhteiskunta säilyy myös seuraaville suomalaisille sukupolville. Väestön ikääntyessä tulee kiinnittää erityistä huomiota nuoriimme ja ehkäistä heidän putoamisensa yhteiskunnan rattaista. Siksi tämä hallitus satsaa tämän lisätalousarvioesityksen myötä nuorten rekrytointitukeen 30 miljoonalla eurolla. Rekrytointituen tarkoitus on ennen kaikkea saada nuorisotyöttömyyttä vähennettyä ja saada nuoret töihin. Samalla myös ehkäistään syrjäytymistä, joka on kallista sekä syrjäytyneille inhimillisesti että rahallisesti Suomelle.

Tämän ongelman ympärille kietoutuu hyvin moni muukin yhteiskunnallinen ongelma, kuten esimerkiksi vanhemmuus. Lapsi tarvitsee rajat ja rakkautta. Rajaton lapsuus ja kave-

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

rivanhemmuus johtavat ongelmiin, joita näemme joka päivä kouluissa, työpaikoilla ja muutoinkin yhteiskunnassa.

Arvoisa puhemies! Tämänkin lisätalousarvion myötä on entistä selvempää, että töitä Suomen talouden eteen on edelleen tehtävä. Minkälainen tahansa seuraava hallitus onkaan, tulee sen jatkaa tällä valtiovarainministeri Purran viitoittamalla terveen taloudenpidon linjalla.

Huomionarvoista on tässä valiokunnan mietinnössä se, että sosiaalidemokraatit ovat jättäneet tähän esitykseen vastalauseen. Vastalauseessa kritisoidaan muun muassa sitä, että hallitus ei ole saanut kasvua aikaiseksi. Kun puhutaan hallituksen toimenpiteistä kasvun suhteen, niin ne ovat olleet mittavat, ja miltei jokaista niistä ovat sosiaalidemokraatit vastustaneet.

On selvää, että kun taloudessamme ei ole ollut kasvua miltei 20 vuoteen, eivät nyt tehdyt kasvutoimet näy välittömästi. Kasvu syntyy tuottavissa yrityksissä. Tämän hallituksen työmarkkinapolitiikalla lisätään erityisesti pienten ja keskisuurien yritysten mahdollisuutta palkata uutta työvoimaa. Samaan aikaan ostovoima nousee Marinin hallituskauden kuopasta, ja suhdannetilanteen parantuessa hallituksen kasvutoimet alkavat todella purra.

Korostan vielä uudelleen, että hallitus ei luo kasvua tempputyöllistämällä vaan hallitus luo edellytykset kasvuille, jotta me saamme tuottaviin yrityksiin töitä ja sitä kautta tervettä talouskasvua.

Arvoisa puhemies! Hallituksessa teemme niitä tekoja, joilla Suomen valtiontalouden tilanne saadaan paremmalle tolalle ja toivoa tulevaisuuteen. Toivo on todellakin tekoja. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Joona Räsänen, olkaa hyvä.

15.25 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Todella käsittelyssä on nyt tämä kolmas lisätalousarvio. Tässä edellä jo kollegat Rintamäki ja Rasinkangas pitivät painokkaat puheenvuorot taloudellisen tilanteen vakavuudesta, ja tästä on kyllä itse asiassa hyvä jatkaa.

Ensimmäisenä on ehkä kuitenkin syytä todeta tämänkin lisätalousarvion surullisin uutinen. Sehän oli tietenkin se, että jälleen verotulokertymää on jouduttu tarkistamaan alaspäin. Ja kun verotulokertymää joudutaan tarkistamaan alaspäin, niin sehän kertoo muutamasta asiasta: Ensinnäkin siitä, että taloudellinen tilanne ja taloudellinen kehitys ovat olleet entisestään heikkoja. Se näkyy sitten toisekseen siinä, että työllisyyskehitys on ollut erittäin heikkoa, jolloin verotuloja kertyy vähemmän. Ja kun verotuloja kertyy vähemmän, niin silloin yleensä sitten tuppaa käymään niin, että tämä välitys joudutaan kattamaan velalla.

Sosiaalidemokraattien suurin kritiikin kohde näissä lisätalousarviokäsittelyissä on liittynyt juuri siihen, että tämä verotulokertymän ainainen tippuminen on vähän niin kuin olan-kohautuksella hallituspuolueista ohitettu ja ei ole oikein ollut tahtoa puuttua tilanteeseen niin, että kurssia voitaisiin korjata vuoden aikana, jotta kehitys saataisiin muutettua. Siksi olemme jättäneet tähänkin lisätalousarvioon oman vastalauseemme, jotta pystyisimme kiinnittämään hallituksen vakavaa huomiota siihen, että tämä taloudellinen kehitys, joka Suomessa on erittäin mollivoittoista ollut, saataisiin vihdoinkin käännettyä. Tässä ei voida jäädä taas odottelemaan useammaksi kuukaudeksi, että jospa sitten kulman takaa se kasvu vihdoinkin alkaisi.

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

Tässä nimittäin on hyvä todeta, että kun me katsomme Suomen taloudellista tilannetta ja varsinkin talouskasvun tilannetta nyt vaikkapa tämän vuoden viimeisen neljänneksen osalta kesäkuusta tänne syksyyn, niin meidän olemme suoriutuneet siis heikoiten kaikista EU-maista. Muualla kyllä talous kasvaa, ja meillä on menty toiseen suuntaan. Kyllä tämän sellainen hälytys pitäisi olla, että jokainen hallitus tällaisessa tilanteessa pyrkisi suuntaa kääntämään jo kesken vuotta, eikä niin, että odotellaan taas, mitä tuleman pitää.

Arvoisa puhemies! Sinänsä tähän lisätalousarvioon tämä asia ei vaikuta, mutta tässä nousivat esille tämä velkaantuminen ja eduskuntapuolueiden sitoutuminen nyt näihin yhteisiin finanssipoliittisiin pelisääntöihin, jotka ovat erittäin merkittäviä, ja pidän sitä hyvänä ratkaisuna kaikilta eduskuntapuolueilta, mitä tämä tarkoittaa. Ja kun vähän hallituspuolueiden toimesta sosiaalidemokraateille tässä vinoiltiin, että nyt teidän pitäisi vähän linjaanne muuttaa, niin kysynpä näin: monenako vuotena nykyinen hallitus on näitä sääntöjä noudattanut? Nyt olemme tekemässä tällä hallituskaudella kolmatta budjettia. Montako kertaa nykyinen hallitus on näitä sovittuja pelisääntöjä noudattanut tai päässyt niihin rajoihin? Ei kertaakaan, ei yhtenäkkään kertana. Jos ne pelisäännöt, jotka me yhdessä olemme sopineet, olisivat jo nyt voimassa, te ette olisi niitä noudattaneet kertaakaan. Jos ne pelisäännöt olisivat voimassa, ne olisivat myös tarkoittaneet sitä, että te ette olisi pystyneet tekemään myöskään julkisen talouden kannalta esimerkiksi niitä järjettömiä veropäätöksiä, joita te keväällä teitte, ja sitten katatte ne yhden vuoden tuloutuksella Valtion Eläkerahastosta. Jos tähän keskusteluun lähdetään, niin toivon, että siinä sitten puolin ja toisin kannattaa kyllä peiliin katsoa.

Arvoisa puhemies! Mitä nyt tähän lisätalousarviokeskusteluun vielä tulee, niin todella kun se suurin negatiivinen uutinen on jälleen tässäkin lisätalousarviossa tullut näiden verotulokertymien tippumisen osalta, niin siksi olemme tässä omassa vastalauseessamme kolme lausumaehdotusta esittäneet. Siksi haluan tässä keskustelussa esittää meidän vastalauseemme mukaiset lausumaehdotukset, joilla puututtaisiin nimenomaan nyt siihen, että siihen suureen ongelmaan, mikä liittyy esimerkiksi kuluttajien vaisuun luottamukseen, pitäisi nyt etsiä toimenpiteitä, millä se saadaan käännettyä. Toisekseen tämä rekrytointituki, joka koskee nuoria työttömiä, olisi järkevämpää tehdä hieman vaikuttavampana kokonaisuutena. Ja kolmanneksi on sitten niin, että on järkevää etsiä nyt kannusteita, joilla työllisyysalueet ja kunnat saadaan nostamaan aktivointiastetta, jotta sitä kautta pystytään myös helpottamaan sitten ihmisten pääsemistä uudelleen työn syrjään kiinni.

Arvoisa puhemies! Todella teen nämä meidän esityksemme tässä. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

15.30 Lauri Lyly sd: Arvoisa puhemies! Kannatan heti edustaja Räsäsen tekemiä lausumaehdotuksia, niin ne tulevat hoidettua tässä saman tien.

Arvoisa puhemies! Talouskasvuhan on ollut todella aneemista: vuonna 23 miinus 0,9, viime vuonna plus 0,4 ja tälle vuodelle IMF ennustaa 0,3 plussaa. Eli aika lailla on oltu vaakatassa, ja talous ei ole kasvanut, ja siitä johtuvat nämä verojen pienenemiset tällä 700 miljoonalla. Muun muassa se on yksi tärkeä syy.

Arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu kovasti ostovoiman noususta. Siitä täytyy kiittää palkansaajajärjestöjä ja työnantajajärjestöjä, että he ovat neuvotelleet palkkaratkaisut. Inflaatio on tullut alas ja korot ovat tulleet alas, ja siinä mielessä nämä edellytykset talouskasvulle ovat olemassa. Mutta kun ei ole luottamusta siihen, että uskalletaan tehdä ratkai-

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

suja työttömyyden pelossa, ei kuluteta, vaan laitetaan säästöön, ja sitten samalla se vaikuttaa myöskin meidän talouden kehitykseen. Tämä on ollut aika iso osa, että kuluttajat eivät luota tähän tilanteeseen.

Työllisyysluvut ovat karmean korkeat. Pitkäaikaistyöttömyys huitelee siellä 130 000:ssa ja nuorisotyöttömyys, johon kohdistettiin hallituksen toimesta toimenpiteitä, on siinä ikäryhmässä, eli alle 30-vuotiaissa, noin 67 000, ja tämä hallituksen 30 miljoonan toimenpide tuo ehkä kuudelle prosentille niistä, jotka ovat tässä nuorten työttömien joukossa, jonkinlaista apua. Tässä mielessä pitäisi tehdä vahvempia toimenpiteitä, ja niihin tämä meidän lausumamme myös liittyy, ja laventaa isommaksi sitä toimenpidevalikkoa.

Arvoisa puhemies! Tässä on sen osalta mietittävä kaikkia toimenpiteitä, miten aktivointiastetta saataisiin lisää, ja miten niihin vähiin työpaikkoihin, joita tänäkin päivänä on, pystyttäisiin tekemään aktiivisesti toimia. Meillä aktivointiaste on pudonnut työllisyysalueilla noin 20 prosentin tasolle, ja kun se oli lähes 30 prosenttia aikaisemmin, niin voi sanoa, että siellä on tilanne sellainen, että työnvälityksessä ei ole oikein työkaluja, millä tehdään niitä aktivointitoimenpiteitä. Rahaa on hyvin niukasti, ja siihenkin liittyy se, että silloin kun tämä työllisyysalueiden siirto tehtiin vuoden alussa, niin se on 100 miljoonaa alijäämäinen niitten palvelujen osalta, ja nyt tämän työttömyysturvan osalta siitä tulee 85 miljoonaa miinusta siihen, mitä arvioitiin silloin, kun tämä siirto tehtiin. Eli sieltä kunnille tulee todella isot alijäämät tältä osin siihen odotukseen nähden, mitä oli. Tämäkin vaikuttaa osaltaan, että niitä toimenpiteitä ei ole. Sen vuoksi täällä esitetään kunnille sitä, että kun laitetaan aktivointitoimiin, niin sitten niitten osalta pystyttäisiin hyödyntämään myöskin sitä kuntien tilannetta ja valtio ottaisi vähän isompaa roolia näissä asioissa.

Eli monia tällaisia toimenpiteitä pitäisi tehdä, ja työvoimapolitiikkaa pitäisi tehdä tässä yhteydessä kasvupolitiikan rinnalla todella voimakkaasti, jotta tämä käänne saataisiin aikaiseksi. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

15.35 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Tuon saman huomion tein, niin kuin moni edustaja onkin tehnyt puheenvuoroissa, liittyen Suomen kansantalouden tilaan ja valtion talouden tilaan. On todella huolestuttavaa, että verotulojen määrä pienenee koko ajan. Se kielii siitä, että yrityksillä ei mene hyvin. Tämän päivän murheellinen uutinen oli eräältä metsäyhtiöltä se, että heillä on noin 500 ihmisen irtisanominen menossa siellä. Yt-neuvotteluja käy tällä hetkellä moni metsäalan yhtiö taikka sitten metsäalaan liittyvä kone-yhtiö. Elikkä sieltä lähetetään porukkaa liittymään kortistoon, suomeksi sanottuna työttömyyteen. Äärimmäisen huolestuttavia tietoja.

Ja kun eilen olivat valtiovarainvaliokunnassa Euroopan unionin tulevan rahoituskehiksen tiedot nähtävillä, niin ovathan ne järkyttäviä. Muistan, kun silloin 2021 toukokuussa elvytyspaketista äänestettiin, että siinä käsittelyn aikana varoitin moneen kertaan, että Euroopan unioni on tulossa verottamaan suomalaisia. Minulle naurettiin, ja vielä rangaistiin lopputulokseksi, kun olin äänestänyt vastaan, ja se nyt ei kovin mukavalta tuntunut. Mutta nyt me eilispäivänä saimme kuulla valtiovarainvaliokunnan kokouksessa tämän valtiovarainministeriön esittelypuheenvuoron asiasta. Siellä ihan oikeasti on tämä CORE elikkä yhteisövero isoille yrityksille. Se on nyt vielä vasta esitys, ja Suomen kanta on ollut tähän saakka kielteinen näille yritysveroille. Sieltä tuli jätteisiin liittyvää veroa, päästökauppaan liittyviä veroja, muita maksuja. Jos Euroopan unioni aikoo ne Suomesta periä ja pitää ne,

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

menevät toki sitten komission kassaan, eivät jää Suomeen. Silloin neljä vuotta sitten sainoin, että ei Euroopan unioni ole perustamassa Suomeen verotoimistoa — ei ole, edelleenkin ei ole, vaan kun Suomen valtiovarainministeriö on kerännyt verot, niin ne lähtevät sitten tuonne Euroopan unionin komissioon. Siitä, montako miljardia sinne lähetämme nykyisen jäsenmaksomme lisäksi, ei ole vielä tietoa. Mutta, arvoisat edustajat, jos me tätä rahansyöttämispolitiikkaa tuonne ulkomaille tästä maasta jatkamme, niin me kohta leikkaamme eläkkeitä, palkkoja, sosiaaliturvaa, terveydenhuoltoa, lasten koulutusta ja vaikka mitä.

Jos me emme lopeta tätä nykyistä menoa, tätä eurooppalaista ilmastohumppaa, minkä Suomi on ottanut ainoana Euroopan maana tosissaan, niin tälle maalle käy huonosti. Onhan käsittämätöntä se, että tällä hetkellä kukaan ei tunnu välittävän siitä, että metsäteollisuutta ajetaan alas. Mistä se johtuu? Johtuisikohan se siitä, kun me tehtiin turpeesta fossiili ja nyt sitten hyvin arvokasta raakapuuta, tukkia ja kuitupuuta ajetaan suoraan polttokattilaan. Täällä me katselemme toisiamme vain ihmetellen, miksi näin käy. Pitää nyt sen verran katsoa, arvoisat edustajakollegat, tämän talon seinien ulkopuolelle, että missä se syy on.

Kun ulkomaankauppa vähenee ja puuta poltetaan, niin syntyy jalostustappio. Emme saa niitä vientituloja, mitä saisimme muussa tapauksessa. Se arvo menetetään, se on miljarditason vahinko sekin. Kallistuva energia johtuu kaukolämmön hinnan noususta, kun poltetaan arvokasta tukkipuuta ja kuitupuuta lämmöksi. Se nostaa kaukolämmön hinnan ylös. Ja edelleen kuulutan, arvoisat kollegat: jos joku teistä keksii minulle yhden tuotteen tai palvelun, jossa energian hinta ei vaikuta, niin toivon teiltä, että se minulle kerrotaan.

Lopuksi, arvoisa puhemies, sanon vielä sen verran, [Puhemies koputtaa] että kun menemme eteenpäin, niin toivon hartaasti, että tämä asia otetaan vakavasti. Jos tässä eduskunnassa ei löydy tästä yhteisymmärrystä, niin sitten joudumme tekemään päätöksiä sen jälkeen, kun IMF taikka Euroopan komission alijäämämenettely on päällä. Se meitä odottaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindén, olkaa hyvä.

15.38 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Räsänen tekemä vastalause-ehdotus tuli täällä jo kannatetuksi, joten voin tietysti kannattaa vielä toisenkin kerran, mutta keskityn puheenvuorossani siihen yhteen kohtaan tätä lisätalousarviota, joka oli hyvin positiivinen ja tärkeä asia. Se oli tämä 104 miljoonan euron erillisrahoitus hyvinvointialueille varautumista ja valmiutta varten. Siitä toki on puhuttu täällä siinä yhteydessä, kun on puhuttu siitä lainsäädännöstä, jonka tämä sitten on osaltaan edellyttänyt siellä STM:n puolella, ja tämä kysymys taisi olla viimeksi eilen salissa. Korostaisin tätä kuitenkin vielä toisen kerran.

Eilen uutisissa oli hätkähdyttäviä tietoja ja puhuttiin sellaisesta asiasta kuin nollavaihe, jolla tarkoitetaan sitä tilannetta ennen varsinaista aseellista hyökkäystä tai aseellista eska-laatiota. Toki luotan oman maamme tiedusteluun ja ylimpiin viranomaisiin näissä asioissa ja nukun rauhallista yöuntani toistaiseksi, mutta kun tiedämme kansainväliset kriisit ja tietysti erityisesti itänaapurimme hyökkäyksen Ukrainaan ja sitten sen, että muu häiriötoiminta niin Suomen kuin muiden länsimaiden alueella on lisääntynyt, niin kaikenlainen varautuminen on nyt äärettömän tärkeä asia, ja pieneltä osin sitä nyt kohdistetaan tässä lisätalousarviossa ennen kaikkea sosiaali- ja terveydenhuollon rakennusinvestointeihin.

No, en lähde sanomaan, että 104 miljoonaa on liian vähän tai onko se juuri oikea summa. Siihen itse lakiin liittyy lausuma, jolla me tätä sitten toisella tavalla olemme edistäneet

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

ja jossa todetaan, että jatkossa kaikessa sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännössä — erityisesti tämä varmasti liittyy sairaaloihin ja terveydenhuoltoon — tulee huomioida varautuminen ja valmiuden ylläpito. Käytännössähän se voi tarkoittaa nykyistä paremmin suojattuja rakennuksia, esimerkiksi maan alle rakennettuja sairaalayksiköitä. Tämän halusin tässä vielä kerran muistutuksena nostaa esille, koska se oli tärkeä osa tätä lisätalousarviota.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Piritta Rantanen, olkaa hyvä.

15.41 Piritta Rantanen sd: Herra puhemies! Kerta toisensa jälkeen täällä tulee sellainen olo, että jotenkin me eletään erilaisessa todellisuudessa emmekä näe sitä, mitä tässä maassa ympärillämme tapahtuu. Täällä oli edellä pari perussuomalaisten tomeraa puheenvuoroa, ja siellä todettiin, että SDP on vastustanut kaikkia hallituksen tekemiä esityksiä. Ehkä tässä viitattiin nimenomaan talouspoliittisiin esityksiin. Mutta niin kuin tässä edellä edustaja Hoskonenkin kertoi, viimeksi tänään olemme saaneet ilmoituksen suurista yt-neuvotteluitten päättymisistä ja irtisanomisista, ja näitä uutisia on tullut kyllä aivan päivittäin viimeiset kuukaudet ja vuodet.

Kyllähän se on niin, että meidän mielestämme hallitus tekee vääränlaista talouspolitiikkaa. Niin kuin tässä jo esiin tuli, verokertymää on tarkastettu tässäkin lisätalousarviossa edelleen alaspäin — siis alaspäin. Täällä edellä sanottiin myös siitä, että kasvu ei näy välittömästi vaan ne toimet, joita hallitus tekee, näkyvät sitten myöhemmin, mutta tässähän se juuri tulee. Te lupasitte, tämä hallitus lupasi, heilutteli täällä hallitusohjelmaa. Piti tulla jo tänä vuonna täyteen 60 000 uutta työpaikkaa, ja piti tulla hallituskauden aikana 100 000 uutta työpaikkaa, mutta ei ole tullut kuin lisää työttömyyttä.

Itsekin haluan tässä lisätalousarviossa tarttua vain yhteen kohtaan, ja se on tämä nuorten rekrytointituki, joka sinällään on äärimmäisen tärkeä. Meidän on erittäin tärkeää kiinnittää huomiota nimenomaan siihen voimakkaasti kasvaneeseen nuorten työttömyyteen, mutta tämä 30 miljoonan euron tuki tähän ei oikein käy edes laastarista. Sen vuoksi SDP on tähänkin esittänyt omaa malliaan, jossa tämä mahdollinen tuki kaksinkertaistuisi. Otetaan mukaan työllisyysalueet tähän aidosti niin, että se vaikuttavuus olisi suurempaa. Uskon, että nämä ovat niitä euroja, jotka tosiasiallisesti myöhemmin tulevat takaisin nuorten parempana vointina ja nuorten uusina työpaikkoina. Vaikka tämä ei tätä kokonaisuutta ratkaise, niin tämä on kyllä juuri se oikea kohta, johon nyt halutaan puuttua.

Puhemies Jussi Halla-aho: Edustaja Joona Räsänen, olkaa hyvä.

15.43 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Tuossa ensimmäisessä puheenvuorossa jäi ajan puutteen vuoksi muutama asia vielä toteamatta, ja haluan, että nekin omalta osaltani kirjataan pöytäkirjaan.

Ensimmäinen seikka on se, että tässä lisätalousarviossa tehtiin myös tarpeellisia muutoksia, joiden osalta voi kyllä hallitukselle kiitoksia antaa ja tukea antaa. Tässä muun muassa edustaja Lindén kävi läpi tämän ehkä isomman kokonaisuuden, mikä liittyy nyt juuri tähän meidän sosiaali- ja terveydenhuollon varautumiseen ja niihin toimenpiteisiin, joihin täällä todella mittava valtuus nyt myönnetään, ja hyvä niin. Muiltakin osin niitä muutoksia, joita tässä lisätalousarviossa on tehty, voi pitää kannatettavina, ja niiden osalta ei itsellänikään huomautettavaa ole.

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

Arvoisa puhemies! Mutta sitten vielä muutama huomio tästä työllisyystilanteesta ja kasvun puutteesta. Siinä todella on käynyt niin, että isoista puheista huolimatta hallitus on aika lailla perässä niistä lupauksista, jotka suomalaisille on annettu tämän 100 000 uuden työpaikan osalta kuin myös sitten sen osalta, miten tämän talouden kasvun olisi pitänyt jo aikapäävää sitten lähteä liikkeelle. Kun näin ei ole käynyt, niin minusta silloin ihan lähtökoh- tainenkin johtopäätös pitäisi olla se, että sitten kannattaa myös omaa politiikkaa kriittisesti arvioida ja pohtia sitä, tarvittaisiinkohan tässä mahdollisesti suunnanmuutosta. Ja kun to- della katsoo tätä tulostaulua, joka valitettavasti ei valehtele ja näyttää erittäin rumalta, niin johtopäätös on selvä: kyllä suuntaa pitää pystyä muuttamaan.

Otan vain muutaman esimerkin. Esimerkiksi tämä kokonaisuus nyt sitten heidän osal- taan, jotka ovat työttömäksi joutuneet: Nyt hallituksen isoin asia tässä lisätalousarviossa oli tämä rekrytointituki nuorille työttömille, mutta jotta sen vaikuttavuutta voitaisiin lisätä, niin se olisi järkevämpää kohdentaa nimenomaan vastinrahaperiaatteella työllisyysalueel- le, että kun valtio laittaa euron, niin työllisyysalue laittaa toisen euron, jolloin nimenomaan suurempi joukko nuoria voitaisiin tämänkin tuen avulla sitten auttaa työelämään.

No, toinen liittyy sitten ylipäättänsä tähän aktivointiasteeseen. Tämähän on mielenkiin- toinen tilanne, että meillä työttömyys vaan koko ajan kasvaa mutta aktivointiaste on tippu- nut. Aktivointiasteellahan kuvataan nimenomaan sitä, kuinka moni työttömistä työnhaki- joista pääsee erilaisten palveluiden piiriin. Tässä suhteessa olisi nyt syytä pohtia sitä, voi- taisiinko kunnille, jotka työllisyyspalveluista nykyään vastaavat, luoda enemmänkin kan- nusteita sen osalta, että määräaikaaisesti vapautettaisiin kunnat näistä niin sanotuista sakkomaksuista, jolloin luotaisiin kannuste sitten käyttäen tämä raha esimerkiksi näiden aktivoin- titoimenpiteiden lisäämiseen ja tätä kautta helpotettaisiin ihmisten työn syrjään kiinni pääsemistä. Minusta nämä olisivat asioita, joita kyllä hallituksen olisi kannattanut harkita.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

15.46 Lauri Lyly sd: Arvoisa puhemies! Vielä tähän tilanteeseen: Kun katsotaan työllisyy- slukuja, niin tämä pitkäaikaistyöttömien määrä siellä 130 000:n luokassa kyllä kaipa- a nyt erityisiä toimenpiteitä. Se tarkoittaa sitä, että siellä tarvitaan aktivointiin lisääviä toi- menpiteitä. Ja kun mietitään näitä kuntien noin kansan kielellä sanottuna sakkomaksuja, jotka ovat siitä työttömyysturvan osuudesta, niin käytännössä työttömyysturvan menoista kunnille 80 prosenttia on yli 400 päivää työttömänä olleille henkilöille. Tämä on todella iso osa. Siellä nimenomaan on todella pitkäaikaistyöttömyyttä paljon, ja suurimmat kulut ovat siellä. Kaikki kannusteet, millä voidaan sitä saada aktivoitua ja vietyä eteenpäin ja lähem- mäs työmarkkinoita, olisivat tässä tosi kannatettavia toimenpiteitä.

Tämä nuorten työllistämisseteli on käytännössä palkkatuettua työtä, mitä meillä on ny- kysisessäkin lainsäädännössä, mutta tämä kohdennettu. Tämä kohdennus on se 3 300— 4 400 nuorta siitä 67 000:sta, eli sitten se 96 prosenttia, joille ei ole tässä toimenpiteitä, jää ulos. Tämä on tavallaan se huoli, minkä takia me ollaan tätä korostamassa. Tätä aktivoin- tiastetta ja sitä laveutta pitää saada lisättyä.

Arvoisa puhemies! Vielä jäi semmoinen asia huomiotta, että kun tässä lisäbudjetissa on myös yrittäjien eläkkeisiin lisärahaa 19,7 miljoonaa euroa, niin tämä summahan ei ole täs- sä nyt kauhean iso, mutta kun muistetaan se, että 2015 yrittäjien eläkkeisiin valtion budje- tista meni 82 miljoonaa ja tänä vuonna sen arvellaan olevan 560 miljoonan luokkaa ja sii- hen on tullut nyt lisää, niin se on seitsemänkertaistunut viimeisen kymmenen vuoden aika-

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

na. Kun me ollaan täällä erittäin huolissamme valtion menojen kasvusta, niin tämä kohta olisi ollut kiinnostava: me olemme seitsenkertaistaneet tässä viimeisten vuosien aikana tämän osuuden, jolla valtio osallistuu yrittäjien eläkkeitten maksuun. Voisi miettiä, mitä toimenpiteitä tällä alueella tehdään, niin että me pystytään tämänkin polku taittamaan ja saada yrittäjät maksamaan eläkemaksuja todellisista tuloistaan ja sitä kautta myöskin varmistamaan oman eläketurvansa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Vähämäki, olkaa hyvä.

15.49 Ville Vähämäki ps: Kunnioitettu puhemies! Täällä SDP on omissa puheissaan ja myöskin vastalauseessaan nostanut esille tämän aktivointiasteen ja sen nostamiseen tähtäävät toimenpiteet. Se on hyvä nosto. Jäin sitten pohtimaan sitä, kun tässä ehdotetaan, että kunnat vapautetaan sakkomaksuista niiden työttömien osalta, jotka osallistuvat työllistämistä edistäviin palveluihin. Kuntaliiton mukaisesti tammi—kesäkuussa kuuden kuukauden aikana kuntien maksuosuus on ollut 347 miljoonaa, eliikkä vuoden osalta kuntien maksuosuus näistä sakkomaksuista on noin 700 miljoonaa, ja kun aktivointiaste on niin, että noin joka viides osallistuu näihin toimenpiteisiin, tämä tahtois sanoa siis 140 miljoonan lisäkustannusta valtiolle eli käytännössä Kelalle tai kassoille. Tietenkin tämä 140 miljoonaa on huomattavan paljon.

Hallituksen toimenpide on todellakin tämä työllistämisseteli. Se on 30 miljoonaa alle 30-vuotiaille. Se on kohdennettu. Sitten pitäisi kenties miettiä sitä, miten saataisiin loivempia tuloloukkuja aikaiseksi ja lisäpanostuksia työllistämispuolelle ja miten ennen kaikkea pystyttäisiin saamaan lisää osaamista, jotta ihmiset pääsevät töihin, ja he pystyvät jotenkin näyttämään sen oman osaamisensa, vaikkapa tekemällä lyhyitä oppikoulutusmoduuleita ja sitä kautta osoittamaan sitten työnantajille, että he kyllä osaavat. Monelle voi olla osaaminen ja osaamisen näyttö... Työnantajat eivät välttämättä tohdi palkata muuten kuin tällaisten työllistämisseteleitten kautta näitä henkilöitä, kun ei pystytä näyttämään sitä omaa osaamistaan.

Muuten sitten tästä itse lisäbudjetista: Tässä todellakin on niin, että tulopuoli kasvaa 144 miljoonalla ja menoja tulee lisää 163 miljoonaa. Tulopuolella todellakin alv-tuottojen tippuminen noin 400 miljoonalla taisi olla se isoin — anteeksi, taisi 700 miljoonaa tipahtaa kaiken kaikkiaan tulopuoli, mutta sekalaisia tuloja tuli sitten 610 miljoonaa, ja niillä paikattiin tätä lisäbudjettia. Suht tasapainossa oltiin. Edustaja Hänninen ja edustaja Lindén nostivat näitä keskeisiä asioita tästä lisäbudjetista esille.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Joona Räsänen, olkaa hyvä.

15.52 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Tämä edustaja Vähämäen pohdinta oli ihan aiheellista liittyen siihen, mikä olisi sitten taloudellinen merkitys varsinkin täällä valtiontalouden puolella, mikäli kunnat nyt määrääkaikaisesti vapautettaisiin heidän osaltaan näistä sakkomaksuista, jotka todella näissä aktivointipalveluissa ovat. Tämähän on merkittävä kysymys, ja siksi ollaan esitetty, että tulisi nyt kuitenkin etsiä erilaisia toimenpiteitä, joilla näitä kannusteita voitaisiin lisätä. Jos kaavamaisesti laskee, että kokonaisuudessaan nämä sakkomaksut ovat reilu 700 miljoonaa, ovatkohan 750 miljoonaa, ja aktivointiaste on siellä 20:n pinnassa, niin siitähän todella tämän voi arvioida.

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

Ylipäättänsäkin kun tässä tätä valtiontaloudenkin kokonaisuutta jälleen ollaan täällä oppositiossakin pohdittu ja omaa vaihtoehtoa ollaan tekemässä, niin meillä myös on ajatuksena, että kuntatalous sitten himpun verran paremmassa kunnossa noin muutoin olisi, mutta mikäli sitten tehtäisiin tällainen määräaikainen helpotus sinne, jolla pystyttäisiin kuntia kannustamaan näiden aktivointitoimenpiteiden lisäämiseen, niin totta kai se tarkoittaisi sitä, että muussa kuntatalouden kokonaisuudessa täytyisi katsoa sellaisia ratkaisuja, että tämä ratkaisu ei valtiontaloudellekaan kohtuuton olisi.

Arvoisa puhemies! Minusta ylipäättänsä on syytä pysähtyä siihen, että kun aikanaan täällä eduskunnassa kohtuullisen yksituumaisesti päätettiin siirtää työllisyyspalveluiden vastuu kunnille, niin siinähan nimenomaan idea oli se, että viedään mahdollisimman lähelle ihmistä myös niiden työllisyyttä tukevien toimenpiteiden järjestäminen, jotta pystyttäisiin siellä ihmisiä tukemaan uudelleentyöllistymisessä, ja samalla tuotiin kuntien maksuosuuden kautta lisää kannusteita nimenomaan näiden sakkomaksujen osalta, jolloin jo aikaisemmassa vaiheessa kustannusvastuu siirtyy kunnille.

Tämähän on hyvä idea ja ihan kestävä linja, mutta harmi vain, että se toimii kohtuullisen heikosti sellaisessa tilanteessa, missä meillä kohtuullisen nopeasti työttömyys kasvaa hyvin merkittäväksi ja samanaikaisesti muussa taloudessa liikkumavara on entistä tiukempi, jolloin nimenomaan käy niin kuin tässä, että on syntynyt tilanne, että kunnilla ja työllisyysalueilla ei ole intressiä juurikaan näitä aktivointitoimenpiteitä lisätä, koska he joka tapauksessa joutuvat ne sakkomaksut maksamaan ja sitten heidän pitäisi kaivaa jostain lisää kувetta näille aktivointitoimenpiteille.

Minusta olisi syytä kyllä pohtia, miten sellaisessa tilanteessa, missä meillä työttömyys nousee näinkin merkittävästi, pystyttäisiin tietyillä toimenpiteillä nimenomaan lisäämään kannusteita näihin aktivointitoimenpiteisiin. Kun siitä tietenkin tulee valtiolle tulonmenetys, on sitä syytä muilla toimenpiteillä kompensoida, ettei myöskään valtiontalous siitä toimenpiteestä huonompaan kuntoon mene.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lyly, olkaa hyvä.

15.55 Lauri Lyly sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Vähämäki kiinnitti ihan oikeaan asiaan huomiota. Kun katsotaan näitä palveluissa olevia henkilömääriä — minulla on tässä viimeisimmät tilastot syyskuusta 2024 viime syyskuuhun tälle vuodelle: Palkkatuetussa työssä on ollut vähän reilu 20 000, alennusta on tullut miinus 8 200. Starttiraha on tullut vähän vajaalla 200:lla alas, se on noin 6 000:n luokkaa. Työvoimakoulutuksessa ollaan tultu alas 2 900. Omaehtoisessa opiskelussa ollaan tultu alas 1 200. Työkokeilussa on tultu alas suurin piirtein 3 200. Valmennuksessa on tultu 1 100 alas, kuntouttavassa työtoiminnassa 4 200 alas. Nämähän ovat niitä toimia, joilla niitä työmarkkinoita ja ihmisiä polutetaan.

Tuossa äskeisessä puheenvuorossa sanoin, että 80 prosenttia kuntien kuluista on yli 400 päivää työttömänä olleille. Varmaan nyt kun me ajatellaan näitä nuoria, niin he ovat yleensä olleet lyhyemmän aikaa työttöminä, valtaosa heistä, ja he työllistyvät nopeammin, mutta siellä on osa, jotka ovat tosi vaikeasti työllistyviä, ja toivon mukaan tämä työllistämiseteli siihen puuttuu. Sitten on näitä alle 400 päivää työttömänä olleita. Sielläkin on sellaisia kohderyhmiä, joita varmasti kannattaisi näillä toimenpiteillä aktivoida.

Sitten aika monista työllisyyspalveluissa olevista henkilöistä — kun me ollaan täällä käyty niitä läpi, arvion mukaan 25—30 prosenttia niistä työnhakijoista siellä — tarvitsisi jotain muuta palvelua kuin työllisyyspalveluja. Tavallaan se on se kulma, joka tuo niitä yli

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

400 päivää olleita työttömiä sinne työvoimapalvelujen piiriin. Eli heidän pitäisi olla erilaisissa sosiaalipalveluissa ja näin poispäin, ei suoraan työllistymistä edistävässä palveluissa tai työnvälityspalveluissa niin paljon kuin heitä tänä päivänä on. Nyt tällä hetkellä nämä lainsäädäntömuutokset, jotka ovat täälläkin talossa, tuovat vielä enemmän sellaisia ihmisiä tänne työhallinnon piiriin eli työllisyysalueiden hoidettaviksi. Tavallaan tämä homma vain koko ajan tässä kasvaa. Sen takia näihin nyt pitäisi yrittää löytää... Ja kun on tällainen karsea työttömyystilanne, niin pitäisi näitä aktivointitoimia tehdä tavalla tai toisella ja yrittää saada ihmisiä työmarkkinoille. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 117/2025 vp

Valiokunnan mietintö StVM 16/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 16/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Edustaja Laine-Nousimaa, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.59 Hanna Laine-Nousimaa sd: Arvoisa herra puhemies! Hallitus esittää, että käyttämättä jätetyistä sosiaali- ja terveyspalveluista perittävän maksun enimmäismäärää korotetaan 30 prosentilla nykyisestä 56,70 eurosta 73,70 euroon. Tällä perusteella hallitus vähentää hyvinvointialueiden rahoitusta 1,5 miljoonalla eurolla. Tavoitteena on jälleen löytää keinoja vähentää hyvinvointialueille maksettavaa yleiskatteellista rahoitusta. On totta, että peruuttamattomat ajat aiheuttavat resurssihukkaa ja voivat pidentää jonotusaikoja, mutta tällä esityksellä ei selvästi haeta ratkaisua siihen vaan rahoituksen leikkaamiseen.

Arvoisa puhemies! Kysyn: onko kohtuullista ja oikeudenmukaista, että asiakkaan maksua korotetaan näin merkittävästi ilman, että ensin varmistetaan, että ajan peruminen yli päätään on käytännössä mahdollista? Hallitus perustaa esityksensä siihen, että noin kaksi prosenttia ajoista jää peruuttamatta koko maan tasolla. Miksi oletetaan, että tämä prosentti pysyy samana tulevaisuudessakin? Eikö olisi järkevää ensin selvittää, miksi ihmiset eivät peruuta aikojaan? Niitä ei peruta, koska kaikilla hyvinvointialueilla ei ole toimivaa peruutusjärjestelmää tai sitä on vaikea käyttää. Joillain alueilla ajan peruminen vaatii puhelinsoittoa virka-aikana, toisilla sähköinen järjestelmä ei ole saavutettava kaikille asiakasryhmille. Tämä ei ole kansalaisen vika. Se on järjestelmän puute.

Arvoisa puhemies! Olisi järkevää vähintäänkin jättää maksutuotot hyvinvointialueille käytettäväksi ajanperumismahdollisuuksien kehittämiseen niin, että se olisi aidosti mahdollista ja helppoa kaikille. Nyt ollaan rankaisemassa kansalaisia järjestelmän puutteista. Tarvitaan toimivia ratkaisuja, ei pelkkiä sanktioita. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Rintamäki.

16.01 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä olevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan korotettavaksi maksua, joka peritään käyttämättä ja peruuttamatta jätetyistä sosiaali- ja terveyspalveluista. Nykyinen enimmäismaksu on 56,70 euroa, ja se nousisi 73,70 euroon. Korotus olisi 17 euroa.

Tämän esityksen taustalla on tarve vahvistaa hyvinvointialueiden taloudellisia edellytyksiä järjestää palveluita. Käyttämättä jätetyt palveluajat aiheuttavat merkittäviä kustannuksia ja resurssihukkaa. Korotuksella pyritään kannustamaan asiakkaita peruuttamaan ajanvarauksensa ajoissa, jotta palvelut voidaan tarjota toisille niitä tarvitseville.

Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta on mietinnössään puoltanut esitystä, mutta korostanut samalla, että maksujen tulee pysyä kohtuullisina ja asiakkaan asema on turvattava. Valiokunta painottaa, ettei kyse ole rangaistusluonteisesta maksusta, vaan kustannusten osittaisesta kompensoinnista. Tämä on tärkeä periaatteellinen linjaus.

Arvoisa puhemies! On kuitenkin syytä tarkastella, miten tämä korotus vaikuttaa erityisesti pienituloisiin ja haavoittuvassa asemassa oleviin asiakkaisiin. Vaikka maksun enimmäismäärä ei koske kaikkia tilanteita, on tärkeää, että hyvinvointialueet soveltavat maksua harkiten ja ottavat huomioon yksilölliset olosuhteet. Esimerkiksi sairaskohtaus tai muu äkillinen este ei saa johtaa kohtuuttomaan maksuseuraamukseen.

Lisäksi on syytä varmistaa, että asiakkailla on riittävät mahdollisuudet perua aikansa helposti ja ajoissa. Digitaaliset palvelut eivät saa muodostua esteeksi niille, joilla ei ole pääsyä tai osaamista niiden käyttöön. Tämä esitys liittyy laajempaan kokonaisuuteen, jossa hallitus tavoittelee 150 miljoonan euron säästöjä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksujen korotuksilla. On tärkeää, että säästötoimet eivät heikennä palvelujen saavutettavuutta tai lisää eriarvoisuutta.

Arvoisa puhemies! Kannatan esityksen etenemistä, mutta korostan, että sen toimeenpanossa on noudatettava kohtuullisuutta ja otettava huomioon kansalaisten erilaiset elämäntilanteet. Palvelujen tehokas käyttö on kaikkien etu, mutta sen on tapahduttava oikeudenmukaisesti, eikä esimerkiksi siten kuin viikko pari takaperin saimme uutisista seurata, että hyvinvointialueet perivät kuolleilta laskuja. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Berg.

16.04 Kim Berg sd: Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että käyttämättä ja peruuttamatta jätetystä vastaanottoajasta perittävä enimmäismaksu korotettaisiin 56,7 eurosta 73,7 euroon, lähes kolmanneksella. Samalla hyvinvointialueiden valtionrahoitusta vähennetään 1,5 miljoonalla eurolla vuodesta 26 alkaen. Toisin sanoen hallitus ottaa toisella kädellä pois sen, mitä väittää toisella kädellä antavansa. Kyse ei ole aidosta säästöstä vaan lisälaskusta ihmisille, joista monet ovat jo nyt taloudellisesti ahtaalla.

Arvoisa puhemies! Sosiaalidemokraatit eivät voi hyväksyä tätä esitystä, ja olemme jättäneet siihen vastalauseen yhdessä vasemmistoliiton ja vihreiden kanssa. Korotus on kohtuuton, epäoikeudenmukainen ja täysin väärä lääke todelliseen ongelmaan. Hallitus sanoo haluavansa vähentää peruuttamattomia vastaanottoaikoja, mutta sen valitsema keino on rankaista ihmisiä, ei ratkaista ongelmaa. Tosiasiassa moni jättää ajan käyttämättä syistä, joihin ei itse voi vaikuttaa: sairauden, muistiongelmien, toimintakyvyn rajoitteiden tai elä-

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

mäntilanteen kuormittavuuden vuoksi. Kyse ei ole välinpitämättömyydestä vaan inhimillisistä rajoista. Tällöin maksu ei ohjaa vaan rankaisee. Maksun perimiselle esitetyt rajoitukset eivät riittävästi suojaa asiakkaita kohtuuttomilta tilanteilta. Hallitus näyttää unohtaneen, että kyse ei ole vain euroista vaan ihmisistä.

Arvoisa puhemies! On toki totta, että peruuttamattomat ajat aiheuttavat hyvinvointialueille kustannuksia ja resurssihukkaa, mutta ongelmaa ei ratkaista maksua korottamalla. Se ei lyhennä jonoja, se ei paranna palvelua, se vain lisää pelkoa ja epätasa-arvoa. Sen sijaan meidän pitäisi panostaa muistutus- ja peruutusjärjestelmiin, jotka tekevät ajan perumisesta helppoa ja saavutettavaa. Monilla hyvinvointialueilla sähköiset järjestelmät eivät toimi kaikille. Kaikki eivät käytä digipalveluja, eikä kaikilla ole älypuhelimia. Siksi on tärkeää, että vastaanottoaikoja voi varata ja perua myös puhelimitse tai muulla helpolla tavalla. Jokaisen pitää saada selkeä tieto varatusta ajasta ja mahdollisuudesta myös perua se ilman byrokratiaa.

Arvoisa puhemies! Tässä esityksessä yhdistyvät kaksi hallituksen tuttua piirrettä: säästöt hyvinvointialueilta ja maksujen korotukset tavallisille ihmisille. Hallitus samaan aikaan leikkaa sosiaaliturvaa ja heikentää palveluiden saavutettavuutta. Näin se tekee suomalaisesta hyvinvointiyhteiskunnasta entistä ohuemman ja samalla entistä eriarvoisemman. Sotemaksujen korotukset eivät rakenna kestäväää järjestelmää vaan kasvattavat kuitua niiden välillä, joilla on varaa sairastaa, ja niiden, joilla ei ole. Hallituksen tulisi helpottaa ihmisten pääsyä palveluihin, ei vaikeuttaa sitä.

Arvoisa puhemies Tämä esitys on epäinhimillinen, epäoikeudenmukainen ja etäällä tavallisten ihmisten arjesta. On väärin, että hallitus rankaisee ihmisiä sairastamisesta ja heikosta toimintakyvystä, kun sen pitäisi tukea heitä. Sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä ei voi hyväksyä tällaista suuntaa. Me tarvitsemme oikeudenmukaista sosiaali- ja terveyspolitiikkaa, ei uusia esteitä ja rangaistusmaksuja niille, jotka tarvitsevat apua eniten.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas.

16.08 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta ja valiokunnan mietintö aiheesta. Esityksen mukaan tiettyjen sosiaali- ja terveydenhuollon käyttämättä ja peruuttamatta jätettyjen palveluiden enimmäismaksua korotetaan. Eli käyntimaksut eivät suurene, vaan kyse on nimenomaan siitä, että jos et peru sovittua käyntiä, maksat siitä kohtuullisen korvauksen. Palvelun käyttäjä voi siis omalla käytöksellään vaikuttaa käyttämättä jätetyn palvelumaksun syntymiseen. Samalla kun tämän lain myötä saadaan vähennettyä palveluiden vajaakäyttöä, saadaan potilaita nopeammin hoitoon ja jonoja sujuvasti purettua. Lakimuutos koskee kaikkiin terveydenhuollon palveluihin varattuja vastaanottoaikoja eli kaikkia terveydenhuollon palveluiden itsenäisiä vastaanottoja sekä tutkimus- tai hoitokäyntejä terveydenhuollon palveluissa. Maksu olisi mahdollista periä myös käyttämättä jätetystä etävastaanotosta.

Arvoisa puhemies! Pidän kuitenkin hyvin tärkeänä, että laki tunnistaa myös hyväksyttävät syyt perumattomille käynneille. Ei ole millään tavalla kohtuullista, että esimerkiksi muistisairaita kohdellaan samalla tavalla muiden asiakkaiden kanssa. Hyvinvointialue ei voi periä maksua käyttämättä ja peruuttamatta jätetyistä palveluista myöskään esimerkiksi äkillisen sairastumisen tai tapaturman sattuessa, muussa äkillisessä kriisitilanteessa, kuten läheisen menetyksessä, pitkäkestoisen sairauden tai vamman pahenemisvaiheessa, vam-

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

maisen henkilön kuljetuspalvelun myöhästymisessä tai hänen käytössään olevan apuvälineen rikkoutumisessa.

Arvoisa puhemies! Kannatan tätä vuodenvaihteessa voimaan tulevaa hallituksen esitystä, joka tulee ohjausvaikutuksen ansiosta nopeuttamaan hoitojonojen purkamista. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

16.11 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Kuulin tässä salissa lausuttavan, että ei ole oikein, että rangaistaan sairastamisesta. Olen samaa mieltä, se ei olisi oikein, mutta tähän hallituksen esitykseen ei varsinaisesti mitenkään liity tämä sosiaalidemokraattien asetelma. Tässä ei rangaista sairastamisesta. Kyse on siitä, että kaikista terveydenhuollon vastaanottoajoista ja palveluista voidaan periä maksu, kun se aika on jäänyt käyttämättä ja peruuttamatta — voidaan periä maksu, kun se tapahtuu ilman hyväksyttävää syytä, kun se on kohtuutonta, ja jos on kohtuutonta, että maksu perittäisiin, se voidaan jättää tekemättä.

Tämän esityksen tavoitteena on tietysti se, että ajat eivät jäisi käyttämättä ja peruuttamatta, että ne peruttaisiin ajoissa tai käytettäisiin määrättyssä ajassa. Jos näin ei toimita, siitä seuraa maksu. Jos tämä maksu on seurannut tilanteessa, jossa henkilö ei ole voinut siihen vaikuttaa tai hänen ei ole voitu odottaa vaikuttavan siihen, niin silloin se katsotaan kohtuuttomaksi ja tällaisia maksuja ei peritä.

Jos taas on niin, kuten varmasti sosiaalidemokraatitkin tunnustaa, että on olemassa myös tilanteita, joissa ihminen on voinut omaa huolimattomuuttaan aiheuttaa sen, että toiselta henkilöltä on jäänyt aika saamatta ja toisaalta terveydenhuollon henkilöstön aika on valunut muuhun kuin heidän varsinaiseen hoitotyöhönsä — siihen vastaanotettavan ihmisen vastaanottamiseen ja hänen palvelemiseensa — niin kai sellaisessa tilanteessa on joissain tapauksissa reilua myös periä se maksu tällaiselta henkilöltä. Kai me ajatellaan, että on edes joitain tilanteita, kun me voidaan vastuuttaa ihmistä perumaan aika, joka on jäämässä käyttämättä. Kai me ajatellaan, että ihmisellä jotain vastuuta pitää olla siitä, että käyttää myös sen ajan, jonka varaa, koska se aika on pois toiselta, joka sen ajan olisi halunnut, ja se on pahimmillaan pois sen henkilöstön työpanoksesta, kun he eivät voi keskittyä siihen varsinaiseen työhönsä. Siinä ei välttämättä ole seuraavaa asiakasta, joka voidaan heti vastaanottaa sen aikansa käyttämättä jättäneen tilalle, joten pitäisin ihan perusteltuna, että tällainen maksu on olemassa ja se voidaan tietyissä tilanteissa periä.

Mutta aivan kuten hyvinvointialueilla, useimmilla, hyvin selkeästi korostetaan, maksua ei peritä, jos se on kohtuutonta. Kyse ei ole siitä, että sairastamisesta rangaistaan, vaan kyse on siitä, että pyritään vähentämään näitä peruuttamatta jääneitä käyttämättömiä aikoja, pyritään saamaan ihmisille hoitoa, pyritään siihen, että ajat käytetään, palvelua saadaan, henkilöstön työpanos saadaan kulumaan oikeisiin asioihin. Ja jos on kohtuuton tilanne, niin silloin ihmistä ei siitä tilanteesta rangaista.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 117/2025 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain 4 luvun muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 114/2025 vp

Valiokunnan mietintö StVM 20/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 20/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Siellä on ensimmäinen puheenvuoro edustaja Rintamäellä. Olkaapa hyvä.

Keskustelu

16.15 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä oleva hallituksen esitys koskee sairausvakuutuslain 4 luvun muuttamista. Esityksessä ehdotetaan, että sairausvakuutuksesta korvattavien taksimatkojen enimmäishintasääntely vakinaistetaan eli muutetaan toistaiseksi voimassa olevaksi. Tämä on tärkeä ja vastuullinen uudistus, joka turvaa hoitoonpääsyn erityisesti niille, jotka ovat riippuvaisia Kelan korvaamista kuljetuksista.

Meille perussuomalaisille on tärkeää, että suomalaiset saavat tarvitsemansa palvelut kohtuuhintaan asuinpaikasta riippumatta. Tämä esitys tukee sitä tavoitetta. Taksimatkojen korvattavuus on monelle suomalaiselle, erityisesti ikääntyneille, vammaisille ja pitkäaikaissairaille, olennainen osa hoitoonpääsyä. Kun enimmäishintasääntely vakinaistetaan, tuo se ennakoitavuutta sekä asiakkaille että palveluntuottajille.

Sääntelyn vakinaistaminen on myös tärkeä viesti taksialalle. Valtio sitoutuu pitkäjänteisesti turvaamaan korvattavien matkojen järjestämisen. Tämä mahdollistaa sen, että palveluntuottajat voivat investoida kalustoon ja henkilöstöön ja erityisesti esteettömiin kuljetuksiin, joita tarvitaan yhä enemmän.

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysvaliokunta on mietinnössään puoltanut esitystä ja korostanut sen merkitystä hoidon saavutettavuuden turvaamisessa. Valiokunta on myös painottanut, että enimmäishintasääntelyn tulee olla riittävällä tasolla, jotta se kattaa palvelun tuottamisesta aiheutuvat kustannukset ja mahdollistaa kohtuullisen voiton. Tämä on tärkeä huomio, joka tukee palvelujen jatkuvuutta myös harvaan asutuilla alueilla.

Esitys on osa hallituksen laajempaa tavoitetta vahvistaa sosiaaliturvan rakenteita ja varmistaa, että palvelut ovat saavutettavissa kaikille kansalaisille riippumatta asuinpaikasta tai toimintakyvystä.

Kannatan valiokunnan mietintöä. Tämä uudistus on konkreettinen askel kohti oikeudenmukaisempaa ja toimivampaa sosiaaliturvaa. Tämä on erityisen tärkeää haja-asutusalueilla, joilla vaihtoehtoja ei ole ja matkat ovat pitkiä. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 114/2025 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 90/2025 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 20/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 20/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Mietinnön meille esittelee valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Peltokangas.

Keskustelu

16.17 Mauri Peltokangas ps (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ehdotettu lainmuutos koskee kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia. Ehdotuksen mukaan lain voimaantulosäännöstä muutetaan siten, että vastaanottorahan perusosaa, käyttö rahaa ja täydentävää vastaanottorahaa koskevien väliaikaisten säännösten voimassaolo jatkuu 11.6.2026 asti. Nykyisen lain voimassaolo päättyy 31.12. kuluvaan vuoteen.

Lain väliaikaisen muuttamisen taustalla on pääministeri Orpon hallitusohjelman kirjaus vastaanottorahan pienentämisestä perustuslain ja vastaanottodirektiivin sallimaan minimiin. Voimassaolon jatkaminen ei muuta väliaikaisen lain sääntelyä vaan säilyttää täydentävää vastaanottorahaa koskevan sääntelyn perustuslakivaliokunnan lausunnossaan 25/2024 edellyttämän mukaisena. Pysyvät vastaanottorahaa ja käyttö rahaa koskevat lakimuutokset on tarkoitus tehdä osana laajempaa vastaanottolain uudistusta, joka liittyy Euroopan unionin uuden muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen täytäntöönpanoon.

Hallituksen esityksestä ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella hallintovaliokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Mietintöön liittyy kaksi vastalauseetta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

16.19 Juha Hänninen erk: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Kiitän hallintovaliokuntaa erinomaisesta ja huolellisesta valmistelusta, ja kannatan tätä esitystä. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 90/2025 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Digi- ja väestötietovirastosta annetun lain 3 §:n ja hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain 5 ja 25 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 76/2025 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 21/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 21/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Jälleen meille esittelee valiokunnan puheenjohtaja tämän mietinnön. Edustaja Peltokangas, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.20 Mauri Peltokangas ps (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Hallitusohjelman mukaan hallitus toteuttaa valtionhallinnon tuottavuusohjelman, jolla tuetaan hallituksen julkisen talouden kestävyystavoitetta. Tämän nyt käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen tarkoituksena on mahdollistaa Digi- ja väestötietoviraston sekä eräiden sen asiakasorganisaatioiden säästötavoitteiden toteutumista. Digi- ja väestötietovirasto valmistautuu toimintamäärärahaansa ja henkilömääränsä merkittävään vähentämiseen tulevina vuosina. Tähän hallituksen esitykseen sisältyvät sellaiset priorisoidut valtiovarainministeriön toimialan lainsäädännön muutokset, jotka ovat edellytyksenä Digi- ja väestötietoviraston suunnitteleuille toimenpiteille.

Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan, että Digi- ja väestötietoviraston tehtäviin kuuluva Kansalaisneuvonnan yleinen neuvontapalvelu lakkautetaan sen nykyisessä merkityksessä. Jatkossa Digi- ja väestötietoviraston kansalaisille tarjoaman tuen painopiste siirtyy digitaalisten palvelujen käytön tuen ja neuvonnan tehtäviin.

Hallintovaliokunnan saamasta selvityksestä ilmenee huoli siitä, että Kansalaisneuvonnan yleisen neuvontapalvelun lakkauttaminen voi vaikuttaa hallinnossa asioivien ja erityisesti heikommassa asemassa olevien, esimerkiksi vammaisten ja iäkkäiden henkilöiden, käytössä oleviin keinoihin löytää oikea viranomainen, johon ottaa yhteyttä omassa asiassaan. Hallituksen esityksessä todetaan, että esityksen valmistelussa on arvioitu, että riski tällaisen vaikutuksen muodostumisesta on kuitenkin vähäinen.

Kansalaisneuvonnan luonne on ollut antaa yleistä neuvontaa, joka tukee muiden viranomaisten omaa neuvontaa. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan yleisneuvontaan tulneiden muiden organisaatioiden palveluja koskevien yhteydenottojen määrä on ollut vähäinen.

Valiokunta myös toteaa, että kaikilla viranomaisilla on velvollisuus antaa neuvontaa hallintolaissa säädetyn viranomaisen neuvonta- ja opastamisvelvollisuuden perusteella. Viranomaisen on toimivaltansa rajoissa annettava asiakkailleen tarpeen mukaan hallintoasian hoitamiseen liittyvää neuvontaa sekä vastattava asiointia koskeviin kysymyksiin ja tiedusteluihin. Viranomaisella on myös opastamisvelvollisuus, johon sisältyy se, että viranomaisen tulee pyrkiä opastamaan asiakas asiassa toimivaltaiseen viranomaiseen, jos esitetty kysymys tai tiedustelu koskee viranomaisen toimivaltaan kuulumatonta asiaa.

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

Hallintovaliokunta pitää ehdotettua Kansalaisneuvonnan lakkauttamista perusteltuna. Valiokunta haluaa kuitenkin tässä yhteydessä korostaa hallintolain mukaista viranomaisen neuvontaa ja opastamisvelvollisuutta. Valiokunta pitää tärkeänä, että nämä viranomaisille kuuluvat velvollisuudet käytännössä myös toteutuvat.

Valiokunta kiinnittää huomiota myös siihen, että myös viranomaisten on jatkossa pyrittävä kehittämään tehokkaampia tapoja palvelutarpeeseen vastaamiseen, kuten esimerkiksi käyttämällä tekoälyavusteista automatiikkaa.

Arvoisa rouva puhemies! Lisäksi hallinnon yhteisiin sähköisen asiain tukipalveluihin lukeutuvan kansallisen palveluväylän käyttövelvollisuus ehdotetaan poistettavaksi niiltä viranomaisilta, joita se voimassa olevan lain mukaan koskee. Ehdotuksen mukaan viranomaisilla on kuitenkin jatkossakin oikeus palveluväylän käyttöön.

Saamaansa selvitykseen perustuen hallintovaliokunta toteaa, että palveluväylän käyttövelvollisuuden poistamisella ei ole välitöntä vaikutusta viranomaisten toimintaan tai palvelujen tuottamiseen, koska palveluväylän tuottamista jatketaan ja käyttäjäorganisaatioille tarjotaan käyttöönoton ja käytön tukea.

Digi- ja väestötietovirasto myös kehittää palveluväylää edelleen käytettävissä olevien resurssiensä puitteissa. Hallintovaliokunta pitää ehdotusta kannatettavana.

Arvoisa rouva puhemies! Ehdotuksen mukaan Digi- ja väestötietovirasto voi jättää maksun perimättä luonnollisen henkilön tunnistuspalvelusta ja asiointivaltuutuspalvelusta eräiltä käyttäjäorganisaatioilta. Palvelusta, kuten esimerkiksi Suomi.fi-tunnistuspalvelusta, ei ole toistaiseksi peritty maksuja. Viranomaisten palvelut ovat valtion maksuperustelain mukaan lähtökohtaisesti maksullisia, ja ehdotuksen tarkoituksena on, että jatkossa maksuja ryhdytään perimään. Ehdotetun tukipalvelulain mukaan tukipalvelujen käytöstä julkisoi-keudelliseen tarpeeseen voidaan maksu jättää perimättä muun muassa viranomaisilta, valtion elimiltä sekä tietyiltä julkista hallintotehtävää hoitavilta. Valtiovarainministeriön asetuksella, eli käytännössä maksuasetuksella, annetaan tarkemmat säädökset edellä mainituista tahoista, joilta maksu jätetään perimättä.

Hallintovaliokunnalla ei ole ollut mahdollisuutta ehdotetun esityksen yhteydessä tutustua asetusluonnokseen. Valiokunnalle on kuulemisissa joiltain osin jäänyt epäselväksi, keitä maksuttomiin palveluihin oikeutettuja on tarkoitus valtioneuvoston asetukseen sisällyttää, ja tästä syystä valiokunta pitää tärkeänä, että valtiovarainministeriö valmistelee asetuksen huolellisesti siten, että erityisesti ne tahot, jotka julkista hallintotehtävää hoitavat muun toimensa ohella, tulevat kuulluiksi.

Lisäksi valiokunta pitää tärkeänä, että maksuttoman käytön tarkoituksenmukaisuutta ja taloudellisia vaikutuksia arvioidaan säännöllisesti.

Arvoisa puhemies! Hallintovaliokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä muuttamattomana.

Mietintöön on jätetty yksi vastalause. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

16.26 Juha Hänninen erk: Arvoisa rouva puhemies! Jokaisen suomalaisen on voitava luottaa siihen, että viranomaisten puoleen voi kääntyä asiassa kuin asiassa. Siksi on tärkeää, että järjestelmä on oikeudenmukainen, selkeä ja vastuullisesti hoidettu. On jokaisen viranomaisen velvollisuus ohjata kansalainen oikean viranomaisen tai palvelun luokse. Tässä hallituksen esityksessä tehdään lainsäädäntömuutoksia Digi- ja väestötietovirastos-

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

ta annettuun lakiin sekä hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annettuun lakiin. Tavoitteena on selkeyttää viranomaisten velvollisuuksia ja samalla vahvistaa julkisen talouden vastuullista hoitoa järjestelemällä uudelleen toimintoja. Tätä työtä on tehtävä juuri nyt sekä ihmisten että yhteiskunnan vuoksi. Terve talous on yhteiskuntamme perustus, jota ilman talomme huojuu holtittomasti.

Arvoisa puhemies! Yksi esityksen keskeisistä tavoitteista on selkeyttää viranomaisten yhteistä ohjausvelvollisuutta. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että viranomaisasioiden oman asian kanssa ei tarvitse jäädä yksin. Viranomaisilla on jatkossa aiempaa selkeämpi velvollisuus neuvoa kansalaista kokonaisvaltaisesti. Tämä on askel kohti asiakaslähtöisempiä yhteiskunnan palveluja samalla pitäen huolta niukoista resursseistamme. Se on oikein, ja se on oikeudenmukaista. Samalla esityksellä ohjataan neuvonnan resursseja kohdennetummin. Jatkossa keskityttäisiin laaja-alaisen kansalaisneuvonnan sijaan enemmän sähköisten asiointipalvelujen käyttäjätukeen sekä hallinnon yhteisten tukipalvelujen, kuten Suomi.fi-palvelujen, neuvontaan. Tällainen tuki on yhteiskunnassamme tarpeellinen teknologian kehittyessä.

Tämä esitys ei ole pelkästään tekninen uudistus, se on myös osa vastuullista taloudenpitoa. Jokainen euro, joka liikkuu julkisessa järjestelmässä, on olennainen. Lakiesitys myös ehdottaa muutettavaksi tukipalvelujen maksusääntelyä. Tukipalvelut eivät suinkaan olisi maksullisia kaikille, mutta palvelusta voitaisiin veloittaa käyttäjäorganisaatiolta markkinahinta. Meillä on velvollisuus huolehtia julkisesta taloudesta, ja sitä työtä tämä hallitus on sitoutunut tekemään.

Arvoisa puhemies! Vastuullinen talous on turvallisen yhteiskunnan kivijalka. Jos emme huolehdi julkisen talouden kantokyvystä, emme voi myöskään pitää huolta siitä, että turvaa on tarjolla tulevaisuudessa. Tämä esitys tuo järjestelmään selkeyttä, vakuuttavuutta ja resurssiviisautta, siis juuri niitä asioita, joita kansalaiset meiltä odottavat. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen.

16.30 Rami Lehtinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Valtion on pyrittävä säästämään kaikin keinoin, ja tässä on yksi sellainen palvelu, josta voidaan hallinnollisia kuluja vähentää.

Nykyisellään nimittäin tilanne on sellainen, että yhteiskunta on niin monimutkainen, että ei ole enää semmoista yleisosajaa, joka osaa kertoa, mistä mihinkin palveluun pitäisi ihmisen hakeutua, tai jopa vastata hänelle yksityiskohtaisesti, mitä nyt pitäisi tehdä, vaan käytännössähän tämä nykyinen yleisneuvonta on tekoälypohjaista ihmisen tuottamaa palvelua, eli haetaan sitten hakukoneelta, kenelle tämä asia voisi kuulua ja mitä sen ihmisen pitäisi seuraavaksi tehdä.

Tässä on hyvä, että täsmennetään sitä ikiaikaisesti Suomen laissa ollutta velvoitetta viranomaiselle neuvoa oikealle taholle, mikäli se asia ei itselle kuulu, mutta varsin usein nykypäivänä on kyllä vastaus ollut itsellenikin niin, että asia ei kuulu meille, että kokeilepa jostakin muualta. Tässä meillä on kyllä parantamisen varaa varsin paljon.

Erittäin kannatettava on ennen kaikkea tämä tekoälypohjainen puhelinpalvelu, joka osaisi hyvin pitkälle nopeasti suoraan neuvoa, miten ja millä tavalla ihmisen tulisi hakeutua oikean viranomaisen palvelun piiriin.

Sitten vielä sellainen seikka, jonka haluaisin nostaa tässä, on se, että toivoisin viranomaispalveluissa ennen kaikkea kahta asiaa: sitä, että jatkossakin puhelimitse olisi mah-

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

dollista ottaa yhteyttä kaikkiin viranomaisiin ainakin virka-aikana, ja toisekseen sitä, että terveydenhuollossa ja muissakin palveluissa käytettyä takaisinsoittopalvelua lisättäisiin myöskin näiltä osin. Mikäli puhelimeen ei kukaan vastaa, niin hetken päästä joku soittaisi sitten takaisin.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 76/2025 vp sisältyvien 1. ja 2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi hyvinvointialue- ja maakuntajakolain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 91/2025 vp

Toimenpidealoite TPA 21/2025 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 22/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 22/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Meille mietinnön esittelee valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Peltokangas.

Keskustelu

16.32 **Mauri Peltokangas ps** (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Tällä lakimuutoksella nykyisestä hyvinvointialue- ja maakuntajakolaista muodostetaan kaksi erillistä lakia: hyvinvointialuejakolaki ja maakuntajakolaki, siis nämä kaksi.

Ehdotetussa hyvinvointialuejakolaissa ei säädetä maakuntajaosta eikä maakuntajaon muuttumisesta hyvinvointialuejaon muutosten seurauksena. Lakiin lisätään myös säädökset hyvinvointialueen jakamista koskevasta taloudellisesta selvityksestä sekä eräitä muita täsmennyksiä. Ehdotetussa maakuntajakolaissa puolestaan säädetään maakuntajaon perusteista ja sen muuttamisen edellytyksistä, vireillepanosta ja valmistelusta. Valtion viranomaisten toimialueiden tulee voimassa olevan sääntelyn mukaisesti perustua maakuntajakoon. Näillä laeilla ei muuteta hyvinvointialuejakoa eikä maakuntajakoa eikä myöskään niiden perusteita. Tässä ei myöskään ehdoteta muutoksia hyvinvointialueen muuttamisen perusedellytyksiin eikä muuttamista koskevan asian vireillepanoon, joista säädetään hyvinvointialuejakolain 5 ja 6 §:issä.

Hallintovaliokunta pitää lakimuutosta kannatettavana, sillä se selkeyttää aluejakoa koskevaa sääntelyä ja poistaa hyvinvointialuejaon muutoksen automaattisen vaikutuksen maakuntajakoon. Hyvinvointialuejaon perusteet liittyvät hyvinvointialueiden tehtävien mukaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämiseen. Maakuntajakko puolestaan perustuu laajempiin näkökohtiin sen toimiessa valtion aluehallinnon, kaa-voituksen, aluekehittämisen ja muiden yhteiskunnallisten toimintojen perusjakona.

Muutama sana vielä erikseen näistä lakiehdotuksista.

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

Ehdotetun hyvinvointialuejakolain lähtökohtana on, että hyvinvointialueen alueena on yksi tai useampi kokonainen maakuntajakolaissa tarkoitettu maakunta, jollei ole erityistä toiminnallista perustetta poiketa maakuntajaosta. Uudenmaan maakunta muodostaa tähän poikkeuksen, kuten nykyisinkin. Lisäksi laissa säädetään aiempaa täsmällisemmin, että hyvinvointialueen on muodostuttava yhtenäisestä alueesta, joka muodostaa hyvinvointialueen tehtävien järjestämiseksi toiminnallisen kokonaisuuden. Erityisenä syynä maakuntajaosta poikkeavaan toimialuejakoon voivat olla esimerkiksi kielelliset tai painavat toiminnalliset perusteet. Poikkeamisen tulee perustua hyvinvointialueen tehtävien järjestämisen tarkoituksenmukaisuuteen muutoksen kohteena oleville hyvinvointialueille.

Hallintovaliokunta toteaa, että lisäksi tulee täyttyä kaikki muut hyvinvointialueen muuttamisen edellytykset, joista säädetään hyvinvointialuejakolain 5 §:ssä ja jotka koskevat kaikkia muutostilanteita. Hyvinvointialuetta muutettaessa tulee myös pyrkiä kielellisesti yhteensopiviin alueisiin, joilla turvataan suomen- ja ruotsinkielisen väestön oikeudet saada palveluja omalla kielellään samanlaisten perusteiden mukaan.

Ehdotetun maakuntajakolain mukaan maakuntajako on hallinnon järjestämistä, alueiden kehittämistä ja alueiden suunnittelua varten oleva perusaluejako. Vastaavia maakuntajaon perusteita on sovellettu vakiintuneesti ennen hyvinvointialueiden perustamista koskevaa uudistusta, vaikka voimassa olevassa hyvinvointialue- ja maakuntalaissa ei ole maakunnista ja niiden perusteista erikseen säännöksiä. Maakunnat toimivat suoraan maakunnan liittojen toimialueina, ja näiden lakisääteiset tehtävät ovat maakuntakaavoitus ja alueiden kehittäminen. Ehdotuksen mukaan maakunnaksi määrätään alue, johon kuuluvat kunnat muodostavat toiminnallisesti ja taloudellisesti sekä alueen suunnittelun kannalta tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden. Maakuntaan kuuluu vähintään kaksi kuntaa.

Ehdotus vastaa pääosin vuoden 1997 maakuntajakolain sääntelyä ja pitkäaikaista hyvinvointialueiden perustamista edeltänyttä käytäntöä. Ehdotetun lain mukaan maakuntajaon muutosta valmisteltaessa valtiovarainministeriön tulee muun ohella pyytää lausuntoja laajasti ja selvittää myös, miten muutos vaikuttaa valtion viranomaisten toimialuejakoon ja Euroopan unionin toiminnassa noudatettaviin aluejakoihin.

Maakuntajako vaikuttaa oleellisesti aluekehitykseen ja maakuntakaavoitukseen, jotka ovat työ- ja elinkeinoministeriön ja ympäristöministeriön toimialueen tehtäviä, minkä vuoksi ehdotetaan säädettäväksi myös näille ministeriöille oikeus tehdä esitys maakuntajaon muuttamisesta valtiovarainministeriölle.

Hallintovaliokunta tähdentää, että vaikka aloite maakuntajaon muutoksen valmisteluun tulisi näiltä ministeriöiltä, prosessi ja mahdollisten muutosten edellytykset ovat samat kuin muissakin tapauksissa.

Aluejakosääntelystä ihan erillisenä ehdotetaan eräitä muutoksia hyvinvointialueesta annettuun lakiin. Lain 27 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että valtuustoryhmien toimintaedellytysten parantamiseksi hyvinvointialue voi taloudellisesti tukea valtuustoryhmien sisäistä toimintaa ja valtuustoryhmän päätöksentekoon liittyvää muuta toimintaa. Sääntelyllä pyritään tuen läpinäkyvyyteen ja sen kohdistamiseen tarkemmin hyvinvointialueen aluevaltuustoryhmien toimintaan. Esimerkiksi hyvinvointialueen asukkaiden kuuleminen ja keskustelutilaisuudet hyvinvointialueen päätöksentekoon liittyen ovat jatkossakin mahdollisia. Raportoinnin läpinäkyvyyden parantamiseksi ehdotetaan, että tuen määrän lisäksi hyvinvointialueen tilinpäätöksessä tulee ilmoittaa valtuustoryhmien tuenkäyttökohteet.

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

Arvoisa rouva puhemies! Tämän sääntelyn tarkoituksena on selkeyttää valtuustoryhmien toiminnan tukemisen edellytyksiä ja myös sitä, ettei kysymys ole puoluetuesta. Valiokunta katsoo, että ehdotus ei kavenna hyvinvointialueiden asukkaiden ja palvelujen käyttäjien osallistumisoikeutta ottaen huomioon, että valtuustoryhmien tukeminen on aluevaltuuston harkinnassa. Asukkaiden ja palvelujen käyttäjien osallistumisoikeuksia toteutetaan ennen kaikkea hyvinvointialuelain 5 luvun sääntelyn perusteella sekä perustuen hyvinvointialuelain 41 §:ssä säädettyyn hyvinvointialuestrategiaan.

Arvoisa rouva puhemies! Hallintovaliokunta ehdottaa, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen 91/2025 sisältyvät 2.—4. lakiehdotuksen ja muutettuna hallituksen esitykseen sisältyvän ensimmäisen lakiehdotuksen.

Valiokunta on käsitellyt esityksen yhteydessä myös toimenpidealoitteen 21/2025, ja valiokunta ehdottaa tämän toimenpidealoitteen hylkäämistä.

Hallintovaliokunnan mietintö on yksimielinen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen.

16.40 **Rami Lehtinen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Tosiaan tässä on kyse siitä, että jatkossa edes teknisesti on mahdollista erottaa maakunnat ja hyvinvointialueet toisistaan, jos se on järkevää. Valiokunnan kuulemisten perusteella vaikuttaa, että se kovin usein ei voi olla järkevää, koska ne kriteerit on niin korkealle viety, että sen pitää ikään kuin edistää kaikkien etua ja toiminnallisuutta ja kielellisiä oikeuksia ja niin edelleen. Nyt on hyvä niin, että jos sellainen tilanne tulee, niin ei ikään kuin koko pakka mene sekaisin, vaan se on järkevää sitten tehdä, kunhan täyttää kriteerit.

Mutta se tärkeämpi seikka tässä ainakin itselleni on ehkäpä vielä se, että nyt tähän ryhmärahaan elikkä ylimääräiseen puoluetukeen jälleen tulee tiukennuksia, sen käyttämiseen. Se on pitkään ollut perussuomalaisen tavoitteena, että ylimääräisiä puoluetukia ei tähän maahan luoda tässä taloustilanteessa ja siitä, mistä voidaan nipistää, sitten nipistetään. Nyt tässä tulee lisää velvoitteita siihen, mihin ryhmärahaa voi käyttää ja missä suuruudessa sitä voi käyttää ja miten siitä voi raportoida ja ennen kaikkea niin, että sitä ei käytetä tuossa vaalien alla kaikkeen vaalityöhön ja sentyypin toimintaan.

Kokonaisuutena mennään tässä jälleen oikeaan suuntaan sen lisäksi, että jo aikaisemmin on ryhmärahan määrää supistettu elikkä siihen käytettävää rahaa vähennetty. Vielä kun sillä saadaan sitten kohtuullistettua näitä palkkioita suhteessa tehtäviin, niin ollaan tietyllä tapaa oikealla tiellä. Hyvä uudistus kokonaisuutena.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kallio.

16.41 **Vesa Kallio kesk:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Haluan myös kiittää valiokuntaa tästä yksimielisestä mietinnöstä. Tämä varmaan selkeyttää sitä keskustelua, mitä julkisuudessa ja täällä salissakin on aina ajoittain käyty, ja nyt päästään näissäkkin asioissa eteenpäin. — Kiitos, ei muuta.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 91/2025 vp sisältyvien 1.—4. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 132/2025 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 14/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 14/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Yleiskeskustelua. Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.42 Juha Hänninen erk: Arvoisa rouva puhemies! Eli puhutaan nestemäisistä polttoaineista. — Tänään keskustelemme hallituksen esityksestä, jolla alennetaan nestemäisten polttoaineiden hiilidioksidiveroa. Tämä on konkreettinen toimi, jolla hallitus pyrkii vahvistamaan kotitalouksien ostovoimaa ja helpottamaan liikkumisen kustannuksia ennen kaikkea siellä, missä autolla liikkuminen ei ole valinta vaan välttämättömyys.

Me pohjoisen pitkien matkojen maakunnissa tiedämme, että kilometrit eivät ole vain numeroita kartalla, vaan ne ovat osa ihmisten aikaa ja arkea. Ne ovat koulumatkoja, työmatkoja ja elintärkeitä kuljetuksia, jotka pitävät yhteiskunnan pyörät pyörimässä.

Arvoisa puhemies! Polttoaineiden lasku on myös huoltovarmuuden teko. Toimiva logistiikka, kuljetusketjujen sujuvuus ja kohtuulliset liikkumiskustannukset ovat Suomen elinkeinoelämän selkäranka etenkin teollisuudessa, joka nojaa pohjoisen satamiin ja tehtaiden yhteyksiin. Kun energia ja liikkuminen ovat kohtuuhintaisia, turvaamme myös kriisiaikojen kestävykymme. Tämä esitys tukee sekä yksilöllistä arjen turvaa että kansallista huoltovarmuutta. Siten esityksellä on oma roolinsa osana kokonaisturvallisuuttamme.

Arvoisa puhemies! Pohjoisen ihmisten elinvoima perustuu mahdollisuuteen asua ja työskennellä siellä, missä luonto, työ ja perhe yhdistyvät. Liikkumisen kustannusten hillintä on siten investointi paitsi talouteen myös oikeudenmukaisuuteen. Mielestäni juuri tämä on vastuullista talouspolitiikkaa, joka huomioi kansalaisten arjen ja maan kokonaisedun. Siksi kannatan lämpimästi tätä esitystä. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki.

16.45 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys eduskunnalle laiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen muuttamisesta on osa perussuomalaista politiikkaa, jonka tarkoituksena on polttoaineen verotuksen madaltaminen ja siten hinnan alentaminen. Yksinään tämän esityksen vaikutus bensiinin veroon on 2,7 senttiä litralta ja dieselin veroon 2,4 senttiä litralta. On kuitenkin huomioitava, että tämän lisäksi on jo aiemmin tehty veronkevennys, jakeluvuorituksen tasoja on muutettu ja ajoneuvoveroa on kevennetty vanhempien polttomoottorien osalta.

Punavihreät puolueet tyylilleen uskollisesti vastustavat polttoaineiden hintoja alentavaa politiikkaa. SDP, vasemmistoliitto ja vihreät toteuttavat modernia versiota talonpojan tapolinjasta, jonka tarkoituksena on tehdä kaukana palveluista ja julkisista kulkuvälineistä

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

elämisestä taloudellisesti mahdotonta. Tämä tehdään, totta kai, päästöjen nimissä. Viher-vasemmiston fantasiamaailmassa kaikki suomalaiset elävät suurissa, energiatehokkaissa ja tiiviissä kaupungeissa ja kulkevat ratikoilla. Kaikki kaupunkien ulkopuolinen alue onkin sitten luonnontilassa olevaa metsää. No, eihän nyt toki. Perussuomalaisten näkemys on aivan toisenlainen.

Arvoisa puhemies! Koska voimiensa tunnossa olevan SDP:n täytyy kuitenkin näyttellä välittävänsä myös maaseudun duunarista, tarjotaan tietenkin näennäistä vaihtoehtoa eli esimerkiksi työmatkavähennysten laajennuksia. Ongelma tässä piilee siinä, että nämä vähennykset todellakin koskevat vain työmatkoja. Haja-asutusalueilla autoa tuppaa tarvitsemaan jokapäiväiseen elämäänsä muutenkin kuin töiden takia. Pumpppuhinnan alennus näkyy kukkarossa myös välittömästi eikä vaadi OmaVerossa kikkailua ja työmatkakilometrien laskemista. Suuri kuva SDP:n liikennepolitiikasta on käynyt selväksi: hallituksen toimet jakeluvetoiseen, polttoaine- ja ajoneuvoveron suhteen ovat vääräsuuntaisia. Vaihtoehto on ihan sama kuin viime kaudellakin: pankkitilille ilmestyy rahaa. Samaan aikaan kuitenkin Marinin hallitus kuittasi liikenteen päästökaupan Euroopan unionissa ihan tyytyväisenä, vaikka liikenne- ja viestintäministeriö laski sille kustannusvaikutuksetkin, eli tietämättömyydestä siinä ei ollut kysymys. Miten meni keskustan mielestä? Mitä pyritte tekemään viime kaudella tämän pommin purkamiseksi? Edes ammattidieseliä ette saaneet eteenpäin, toisin kuin tämä hallitus.

Arvoisa puhemies! Suomalaisten ostovoima on nousussa. Tämäkin esitys vapauttaa kansalaisten käytettävissä olevia varoja muuhun kuin välttämättömyyksiin, kuten polttoainekustannuksiin. Suomalaisilla on nyt varallisuutta ja niin sanottua jemmarahaa tilillä kriisivuosilta, eikä entiseen malliin oikein viitsitä vielä kuluttaa, mikä on tietysti maailmantilanteen huomioon ottaen täysin inhimillistä. Se ei kuitenkaan ole hallituksen syy, vaikka sitä kuinka yritetään siihen kääntää.

Polttoaineen hintaan alentavasti vaikuttavat esitykset ovat ennen kaikkea vähävaraisten haja-asutusalueilla asuvien ihmisten etu. Tiedän, ettei vihervasemmistoa kiinnosta heidän etunsa, vaan heidän ohjaamisensa asutuskeskittymiin. Perussuomalaisten mielestä ihmisen pitää voida tässäkin asiassa toteuttaa itseään, asua siellä, missä kokee olevansa onnellinen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas.

16.49 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys, jolla alennetaan polttoaineverotusta eli bensiinin ja dieselin veroa. Tämä on tervetullut ja oikeudenmukainen päätös. Hallitus helpottaa tavallisen suomalaisen autoilevan ihmisen elämää, ei vaikeuta sitä.

Polttoaineen alennus on helpotus niille, joille auto ei ole mikään valinta vaan välttämättömyys. On hyvä muistaa, että Suomessa auto ei ole mikään luksustuote, vaikka jotkut punavihreät piirit haluavat niin väittää. Monille suomalaisille auto on ainoa keino päästä töihin ja harrastuksiin, viedä lapset kouluun ja hoitaa muut arjen asiat. Pitkien etäisyyksien Suomessa ei metro kulje eikä ratikka kolise jokaisessa pitäjässä. On siis reilua ja oikeudenmukaista, että hallitus huolehtii koko Suomesta eikä vain Kehä kolmosen sisäpuolisesta kuplasta.

Tällä esityksellä bensiinin ja dieselin veroa lasketaan kahdessa vaiheessa. Jokainen sentti bensapumpulla merkitsee, kun työmatkaa on kymmeniä kilometrejä suuntaansa ja tank-

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

kia täytyy täyttää viikoittain. Tämä on juuri sitä politiikkaa, jota perussuomalaiset ovat vaatineet: autoilijamyönteistä politiikkaa. Tämä hallitus on jo aiemmin keventänyt polttoaineveroa 170 miljoonalla eurolla, madaltanut jakeluvelvoitteen korotusta, keventänyt ajoneuvoveroa ja valmistelee ammattidieseliä, joka tulee voimaan vuonna 2027.

Suomalaisen työn ja liikkumisen kustannuksia ei enää kasvateta ilmastopolitiikan nimissä. Tämä hallitus tekee toisin kuin aiemmat: se ei kurita kansaa ilmastotavoitteilla, jotka käytännössä ovat kustannuksia tavalliselle suomalaiselle, ja samalla myös muita maita kunnianhimoisemmalla politiikalla haitataan suomalaisten yritysten kilpailukykyä.

Arvoisa puhemies! Julkinen liikenne on monin paikoin olematonta, eikä se tule korvaamaan autoa, ei nyt eikä tulevaisuudessa. Siksi on oikein, että hallitus tukee autoilua ja suomalaista liikkumisen vapautta. Kun liikkumisen kustannuksia saadaan alas, paranevat samalla suomalaisen työn kilpailukyky, työllisyys ja koko kansantalous. Etenkin maatalouden ahdingossa jokainen helpotus on tärkeä. Meidän on pidettävä huoli siitä, että Suomen huoltovarmuus ja ruokaturva säilyvät. Se onnistuu vain, jos traktorit liikkuvat pelloilla ja kuljetukset tuovat suomalaisen maatalouden antimet kauppoihin.

Arvoisa puhemies! Polttoaineveron toinen alennusesitys on erityisen kannatettava, ja olen myös erittäin iloinen siitä näin pohjoisesta tulevana edustajana, missä välimatkat ovat todella suuret. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

16.52 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Polttoaineveroa on korotettu vuosina 2012, 2014, 2015, 2017 ja vuonna 2020, siis viime vuosikymmenellä käytännössä joka toinen vuosi, ja päälle siihen ilmastotavoitteet, päästökaupat ja erilaiset maksujen korotukset, joita on tullut sekä valtion tasolta että sitten kuntien tasolta autoilijoille — aivan todella merkittäviä ostovoiman heikennyksiä autoilijoille, autoilijoille maksettavaksi lisää maksuja polttoaineena, ajoneuvojen hintoina, erilaisina maksuina, joita niistä maksetaan. Ja se osuu suomalaisiin, koska suomalaiset ovat autoilevaa kansaa.

Tuoreimpien tilastojen valossa Suomessa on liikennekäytössä noin 2,8 miljoonaa autoa. Ylivoimainen enemmistö niistä kulkee edelleen polttoaineilla, bensalla, dieselillä. Vastaa-vasti autollisia kotitalouksia, mikä on ehkä vielä mielekkäämpi yksikkö, on Suomessa arviolta noin kaksi miljoonaa, mikä tarkoittaa noin 70—80:tä prosenttia kaikista kotitalouksista. Niin suuri osa suomalaisista perheistä ja ihan suomalaisista ihmisistä on auton varassa ja siten tarvitsee omassa arjessaan sitä autoa, käyttää sitä autoa ja tarvitsee sitä myöten myös niitä polttoaineita. Silloin polttoaineiden hinta ihan konkreettisesti osuu näihin miljooniin suomalaisiin ja suomalaisiin kotitalouksiin.

Siksi perussuomalaiset puhuvat siitä bensiinin hinnasta niin paljon. Sillä on konkreettinen vaikutus ihmisten arkeen, maksaako se bensalitra euron, puolitoista vai kaksi vai kaksi ja puoli euroa siellä bensapumpulla. Polttoainekustannukset voivat korottua hyvinkin korkealle, jos sekä maailmanmarkkinahinnat nousevat korkealle että poliittisin päätösin sitä hintaa pumpataan korkeammalle, ja siitä on ollut aiemmilla kausilla kyse. Polttoaineen hintaan ovat vaikuttaneet sekä maailmanmarkkinahinta että poliittiset päätökset.

Maailmanmarkkinahintaan me emme pysty juuri puuttumaan täällä Suomessa. Me emme ole öljyvaltio, me emme pysty sen hintaa säätelemään, mutta se, mihin me pystymme vaikuttamaan, on omat poliittiset päätöksemme. Sen vuoksi toivotan ilolla vastaan tämän lakimuutoksen, jolla jälleen kerran tämä hallitus alentaa polttoaineiden hintoja. Jo

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

aiemmin tehtyjen polttoaineen hinnanalennusten, 170 miljoonan alennuksen, päälle nyt tulee 50 miljoonaa, myöhemmin siihen vielä 100 miljoonaa. Jakeluvetoitetta on alennettu, ja myös päästökaupan suhteen varmasti saadaan vielä hyviä päätöksiä aikaan, minkä lopputuloksena on se, että poliittisilla päätöksillä on pystytty vaikuttamaan siihen, että suomalaisten autoilun ja arjen kustannukset eivät kohoa tappiin. Se on oikea linja. Se on autoilevan puolueen ja autoilevan kansanosan [Puhemies koputtaa] puolustajien linja.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kallio.

16.56 Vesa Kallio kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tässä jokin aika sitten maa- ja metsätalousministeriön rahoittama hanke, jonka VTT ja Vaasan yliopisto tekivät, keskittyi maaseudun liikenne- ja energiaköyhyyteen. Jatkossa varmaan jossain vaiheessa, vaikka kaikki tiedämme, miten haastava tehtävä se liikenteen kokonaisverouudistus tulee olemaan, siihen työhön jokin hallitus lopulta pääsee kiinni, ja tällaiset selvitykset on hyvä siinä hyödyntää.

Jatkossa on varmasti myös hyvä hakea niitä keinoja, millä liikenteen päästöjä pystytään vähentämään, koska siihen on autoilijoilla ja kansalaisilla halukkuutta, kun se velvoite meille joka tapauksessa tulee. Kun me tiedetään, kuinka vanha meidän autokanta on ja kuinka pitkään tänäkin päivänä ostettava uusi auto on liikenteessä, niin erityisesti tähän vanhaan autokantaan muun muassa nämä etanolimuunnokset voisivat olla yksi semmoinen vaihtoehto, jota voitaisiin hyödyntää. Se on varsin edullinen, ja tiedetään, että siihen uuteen autoon ei ole kaikilla mahdollisuutta — ei ole kykyä ja toisaalta ei ole halujakaan kaikilla laittaa rahaa siihen uuteen autoon. Jokainen semmoinen toimenpide on hyvä, jolla näitä molempia tavoitteita viedään eteenpäin: se liikkuminen on kohtuuhintaista, mutta se myös vastaa sitten niihin vaateisiin, mitä meille tulee näistä päästöasioista. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen.

16.57 Rami Lehtinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Kun tämä hallitus aloitti, niin perussuomalaiset lupasivat olla autoilijan asialla, ja sitä tässä nyt tehdään. Harmillista on, kun täällä tarkastelee tätä salia, että eipä paljon opposition edustajia näy. Onko sitten niin, etteivät tosiaan autoilijan asiat kiinnosta? Pelkästään on hallituspuolueiden edustajia paikalla — surullista mutta totta. [Vesa Kallion välihuuto] — Jaa, on siellä sentään vielä yksi edustaja tuolla ovella odottamassa.

Summa summarum: tämä on sarja niitä muutoksia, joilla poliittisten päätösten kautta pyritään polttoaineen hintaa pitämään inhimillisellä tasolla. Kuten jo aikaisemmin tuli ilmi, maailmanmarkkinahintaan ei voida vaikuttaa, mutta verotukseen ja jakeluvetoi-teen ja muihin poliittisiin päätöksiin, jotka tämä hallitus voi vielä muuttaa, pyritään kaikin keinoin vaikuttamaan.

Ennen kaikkea minä tässä ajattelen en pelkästään työntekijöitä, jotka ovat tietysti se suurin summa, jotka autoja käyttävät päivittäin ja joilla on pakko sitä käyttää saadakseen elantonsa, vaan myöskin kaikkia yrittäjiä — pienyrittäjiä maaseudulla, kaupunkien ulkopuolella, missä ei ole mahdollista liikkua julkisilla ajoneuvoilla ennen kaikkea yritystoiminnassa — maatalouden kannattavuutta, joka on todella heikoissa kantimissa tällä hetkellä, ja ennen kaikkea myöskin niitä kaikkia maaseudulla asuvia mummoja ja pappoja, joiden asunnon arvo on mennyt nolleen ja josta et enää saa mitään, jos yrität sen myydä pois, ja jotka

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

yrittävät kituuttaa siellä pienillä eläkkeillä. Heillä pitää olla joku keino, millä sieltä maaseudulta pääsee palveluiden pariin, ja silloin polttoaine ei saa kohtuuttomasti maksaa. Tämä on tosi tärkeä ja vaikuttava asia monelle ihmiselle arjessa, ja siksi me halutaan helpottaa ihmisten elämää ja tehdä kohtuullisia kuluja liikenteen osalta.

Toki on selvää, että tulevaisuudessa pitää pohtia muitakin vaihtoehtoja liikkumiseen. Vaikkapa tuonne senioripuolelle on tullutkin paljon erilaisia sähköisiäkin vempaleitä, joilla pääsee liikkumaan vähän huokeammin kuin autolla, mutta vielä se ei ole nykypäivää eikä poissulje auton käyttämisen tarpeellisuutta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

16.59 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Monesti tässä salissa, kun on käsitelty näitä erilaisia polttoaineveron alennuksia, ajoneuvoveron alennuksia, nyt hiilidioksidiveron alennuksia, joilla käytännössä siis alennetaan autoilun verotusta, on hieman jopa halveksien ja vähätellen suhtauduttu niihin. On katsottu, että no mutta kun ei se litrahinta tipu kymmenillä senteillä ihan poliittisten päätösten seurauksena, niin ne olisivat jotenkin merkityksellisiä tekoja.

Minusta se on ikävä tapa suhtautua siihen, että kuitenkin veronalennuksissa, kun me lasketaan näiden vaikutusta, me puhumme sadoista miljoonista euroista — sadoista miljoonista euroista, joita nimenomaan veroja alentamalla palautetaan takaisin suomalaisten kukkariin. Keskeinen syy siihen, minkä takia, kun esimerkiksi polttoaineveroa alennettiin aiemmin 170 miljoonalla, se ei näy niin merkittävästi siinä pumppuhinnassa esimerkiksi kymmeninä sentteinä, johtuu kertakaikkisesti siitä, että polttoaineen hinnan alentaminen maksaa valtiolle veronalennuksena paljon, koska sitä käyttää niin suuri osa suomalaisista. Se on veronalennuksena rahallisesti suuri valtiolle. Pumpulla se on suhteellisen pieni juuri siitä syystä, että se jakautuu niin suurelle osalle väestöstä. Autoilijat tässä maassa lasketaan miljoonissa, ja kun miljoonille jakaa veronalennuksen, niin ymmärrettävästi se veronalennus ei ole niin suuri kuin mitä ehkä esimerkiksi naapurimaassa Ruotsissa pystytään toteuttamaan, kun talous on vielä paremmassa jamassa.

Mutta kyllä kun historiallisesti tarkastellaan tätä meidän verotuksen kehittymistä autoilun saralla Suomessa, niin merkittävä muutos on jo se, että autoilun hintaa ei nosteta. Siis sehän on ollut lähtökohta tähän asti. Autoilun kustannuksia on paisutettu poliittisin päätöksin ja yleensä vielä hymyssä suin, koska se on nähty nimenomaan vain tulonlähteenä valtiolle sen sijaan, että sillä nähtäisiin olevan joitain vaikutuksia myös ihmisten arkeen ja kukkaroon.

Yleensä täällä salissa se menee niin, että puhutaan isoista luvuista, puhutaan sadoista miljoonista, kun sanotaan, että valtio menettää verotuloja, ja sitten puhutaan pienistä luvuista, kun puhutaan niistä litrahintojen muutoksista, joihin poliittisilla päätöksillä vaikutetaan. Joskus voisi puhua niistä suurista luvuista, että kuinka monen suomalaisen verotus kevenee päätöksen seurauksena. Esimerkiksi tässä päätöksessä, aiemmissa polttoaineveron alennuksissa, jakeluvetoitteen alennuksissa miljoonat suomalaiset hyötyvät, ja se kertyy kymmeninä, satoina euroina jokaisen yksilön kohdalla. Niinpä me puhutaan siitä, että suomalaisten ostovoima kasvaa, ja se on oikein hyvä asia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Peltokangas.

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

17.02 Mauri Peltokangas ps: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tässä kohtaa on erittäin miellyttävää todeta, että jälleen kerran hallitus näyttää todellisesti sen, että me olemme hyvin autoilijamyönteinen hallitus. Kiitän erittäin paljon ministereitä ja valtioneuvoston porukkaa tästä valmistelusta.

Muistan viime kaudella ainakin olleeni tuossa eduskunnan portailla ottamassa vastaan ystävällismielistä kansalaiskulkuetta, jossa oli banderolleja, joissa sanottiin: ”Stop autoilijoiden kurittamiselle!” Lähetänkin teille kaikille nyt terveiseni täältä eduskunnasta. Me olemme näyttäneet nyt, miten se kurittaminen loppuu: veronhuojennuksilla ja nimenomaan selkeällä viestillä siitä, että Suomi pyörii kumipyörien päällä. Me emme voi tässä talossa tehdä sellaisia päätöksiä, joita esimerkiksi SDP haluaisi tehdä, että arvoisien kansalaisten elämä vieläkin tiukentuisi ja yritysten, nimenomaan tavaran, joka kumipyörien päällä kulkee, tilanne olisi heikompi.

Tämä hallitus tekee sen, mitä on luvannut, ja se on jälleen kerran täällä salissa käsitellyssä. Olen erittäin ylpeä siitä, että saan olla mukana tässä joukkueessa tekemässä suomalaisesta liikenteestä ja kansalaisten arjen kustannuksista pienempiä, ja nimenomaan, jos me ajatellaan sitä maaseutua, kun monesti se tuppaa unohtumaan, ainakin keskustalaiset niin väittävät, mutta meiltä se ei unohdu, koska se on meillä siinä yhtenä kärkenä. Totta kai me kaikki tiedämme, että kaupunkilaiset ajavat autoilla, mutta siellä maaseudulla, kuten tässä aikaisemmin edustaja Rintamäki totesi puhujakorokkeella pitämässään puheessaan, että maaseudulla nimenomaan sitä autoa tarvitaan johonkin muuhunkin kuin työssä käymiseen, eli se sosiaalidemokraattien vähennysajatus ei toimi sillä tavalla kuin sieltä alun perin on lupailtu.

Ne perheet, jotka vievät lapsiaan harrastuksiin, ja ne vanhukset, jotka haluavat käydä vaikkapa nyt sitten mattoja kutomassa harrastuksena, tarvitsevat sitä autoa. Ei sieltä Köyhäjoelta esimerkiksi mennä millään ratikalla tai linja-autolla. Sen voisi puheenjohtaja Lindtmanillekin ihan teroittaa. Eli se työmatkavähennys ei poista niitä ongelmia, mitkä siellä maaseudulla meitä joka päivä kohtaavat, siis joka päivän arjessa. Tämä hallituksen politiikka taas iskee siihen suoraan, antaa sen signaalin kansalaisille, että tässä talossa halutaan lopettaa se autoilijoiden kurittaminen, ja siihen me toden teolla ollaan nyt puututtu. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

17.05 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Siinä tulikin tärkeä näkökulma juuri edustaja Peltokankaalta. Kysehan ei ole siitä, että suomalaiset tarvitsisivat autoja pelkästään työhön. On toki todella merkittävä osa suomalaisista, jotka käyttävät autoa nimenomaan työmatkoilla, mutta autoa tarvitaan ihan siinä normaalissa arjessakin. Sitä tarvitaan harrastuksissa, sitä tarvitaan ihan siinä, kun seurustellaan toisten ihmisten kanssa, sitä tarvitaan lomamatkoilla, sitä tarvitaan lukuisissa eri käyttötarkoituksissa ympäri vuoden, ei pelkästään työmatkoilla.

Sen takia meidän pitää pystyä katsomaan autoilua muunkin kuin työnteon kautta. Se on nähtävä ikään kuin arjen mahdollistajana, ihan normaalina osana muutakin kuin ihmisen työuraa ja työelämää. Sen takia nimenomaan autoilun veronalennuksia on hyvä kohdistaa nimenomaan myös polttoaineen puolelle ja toisaalta esimerkiksi ajoneuvoveron puolelle, jolla pystytään vaikuttamaan siihen, että auto on mahdollisuus ihmiselle — myös sellaisel-

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

le ihmiselle, joka ei esimerkiksi aktiivisesti juuri sillä hetkellä käy töissä tai tarvitsee autoa ehkä enemmän muun arjen pyörittämiseen.

Valitettavasti tilanne on se, että auto on saavuttamaton isolle osalle suomalaisista juuri siksi, että sen ylläpitokustannukset ja käyttökustannukset kipuavat hyvin korkealle. Erityisesti jos maailmanmarkkinahinnat yhtäkkiä iskevät ja saattaa tulla jopa euron hintalisäys jokaiseen bensalitraan, niin silloin se alkaa vaikuttaa.

Tulevaisuudessa ehkä jopa vielä suuremman ongelman kuin maailmanmarkkinahintojen heilahtelu saattavat aiheuttaa ihan tavalliselle pienituloiselle autoilijalle nämä erilaiset päästökaupat, ilmastotavoitteet, joihin poliitikot ja päättäjät itsemme sidomme. Eli käytännössä sidomme kätemme sen suhteen, että polttoaineiden ja autoilun kustannuksia on entisestään kasvatettava — ei edes siksi, että imuroitaisiin se raha valtiolle ja tarjottaisiin ihmisille palveluita, vaan siksi, että päästään niihin itse itsellemme asetettuihin ilmastotavoitteisiin.

Jokainen, joka tässä salissa on — kuten moni on — esimerkiksi oman kuntansa tai kaupunkinsa kaupunginvaltuutettu... Kyllä meillä Tampereella on aivan avoimesti puhuttu siitä, että autoilua pitää keinotekoisesti pyrkiä vähentämään poliittisilla päätöksillä — esimerkiksi pysäköinnin hintaa korottamalla, kaistoja vähentämällä — juuri siksi, että päästään siihen kaupungin itse itsellensä asettamaan ilmastotavoitteeseen. Sama ajattelu pesiytyy sitten valtiotasolle ja hyvinvointialueiden tasolle ja kaikkiin julkisiin elimiin: autoilu alas hinnalla millä hyvänsä. No, sillä saadaan juuri sitä, että autoilun mahdollisuudet Suomessa heikkenevät, ja sitä perussuomalaiset eivät kannata.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona.

17.08 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Tässä kun todella on käsittelyssä nyt sitten tämä nestemäisten polttoaineiden valmisteveroratkaisu ensi vuoden osalta, niin jos en nyt aivan väärin muista, niin nyt puhutaan tosiasiallisesti noin vajaasta 50 miljoonasta eurosta, minkä todella ensi vuoden osalta hallitus alentaa tätä polttoaineiden verotusta. En epäile olleenkaan hyviä tarkoituksiperiä, ja kun näitä puheenvuoroja tässä on kuunnellut, niin ymmärän oikein hyvin, että tilanteessa, jossa me elämme, ja maassa, jossa me elämme, jossa yksityisautoilu on monelle täysin välttämätöntä, ihan ymmärrettävästi hallitus varmasti haluaa tukea sitten heitä, jotka omassa arjessaan autoa tarvitsevat.

Se kysymys varmaan vaan kuuluu niin, että kun puhutaan tästä 50 miljoonasta, niin onko tämä todella se paras tapa kohdentaa se tuki heille, jotka sitä eniten tarvitsevat. Jos otetaan huomioon nyt todella se alennus, joka ensi vuodelle kohdentuu, niin se on siis pienempi alennus kuin minkä he esimerkiksi vuonna 24 hävisivät, kun hallitus pienensi työmatkavähennystä. Eli se ensi vuoden alennus on siis pienempi alennus kuin mitä varsinkin työn perässä matkustavat jo hävisivät vuonna 24, kun hallitus ensi töikseen tätä työmatkavähennystä heikensi. Silloin kysymys kuuluu, että jos sitten halutaan tukea heitä, jotka liikkuvat työn perässä, niin olisiko järkevämpää nimenomaan enemmänkin korottaa tätä työmatkavähennystä, jolloin sitten tuki kohdistuu juuri heille, jotka sitä eniten tarvitsevat, ja varsinkin heille, jotka sitä pisimpää matkaa autolla taittavat.

No sitten jos kysymys kuuluu, pitäisikö pystyä tukemaan heitä, jotka liikkuvat muutenkin autolla, eivät pelkästään työn perässä, niin tämäkin on minusta ihan oikea kysymys. No, sitten kysymys kuuluu, olisiko se järkevämpää tehdä tuloverotuksen puolella, jolloin esimerkiksi joitain näistä vähennyksistä, joita hallitus nyt jo ensi vuodelle on nostamassa,

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

enemmän nostamalla se tuki kohdistuisi sitten juuri heille, joilla vaikkapa siinä omassa arjessa on kaikista vaikeinta. Tai olisiko järkevämpää sitten pohtia sitä, että jos oikeasti haluttaisiin tukea vaikka yhteiskunnan kaikista pienituloisimpia, joilla oma auto mahdollisesti on tai jotka autoa joutuvat käyttämään, niin olisiko siihen joku toinen keino kuin se, että yleisesti alennetaan polttoaineverotusta?

Nämä kysymykset, arvoisa puhemies, tässä kokonaisuudessa kannattaa pitää mielessä, koska tosiasiallisestihan, kun näitä polttoaineverotuksen muutoksia tässä talossa aika paljon on käsitelty ja varsinkin tuolla verojaostossa, tiedetään, että nämä valmisteverossa tapahtuvat muutokset kohdentuvat aika lailla epätarkoituksenmukaisesti — kun kuuntelen, mihin niitä haluttaisiin kohdentaa. Elikkä nimenomaan helpotettaisiin heidän arkeaan, jotka ovat kaikista tiukimmilla. Ja jos näin halutaan todella tehdä, niin senpä takia olisi järkevämpää kyllä operoida verotuksen keinoilla muilla toimenpiteillä, jolloin kyllä tuki olisi silloin suurempi ja hyöty varsinkin niille ihmisille, jotka sitä omaa autoa tarvitsevat, vastaavasti huomattavasti parempi kuin siinä, että yleisesti täällä polttoaineveroon yritetään tehdä muutoksia, jotka ovat aika pieniä. Ne toimet muodostuvat aika pienilläkin muutoksilla sitten yhteiskunnalle aika kalliiksi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

17.12 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Arvostan suuresti, että saatiin sosiaalidemokraatti puhumaan tästä tärkeästä aiheesta. Valitettavasti oppositiossa ovat monesti penkit kovin tyhjinä, kun tästä puhutaan, mutta kiitos, edustaja Räsänen, että olette tullut paikalle. Arvostan myös puheenvuoroanne siksi, että se oli hyvin asiapohjainen ja toitte esille sellaisia näkökulmia, jotka ovat ihan merkitteille pantavia. On totta toki myös se, että kaikki nämä vähennykset eivät ole ongelmattomia, kuten niiden kohdentaminen, että ne kohdentuisivat myös oikein ja että siellä ei tapahtuisi myös väärinkäytöksiä, kun vähennyksiä tehdään. Eli täysin ongelmattomia vähennysten kauttakään tehtävät ikään kuin autoilun veronalennukset eivät ole.

Mitä tulee tähän työmatkakulujen vähentämiseen, niin en ole varma, mihin miljoonamäärään te oikein viittasitte. Tässähän siis oli olemassa sen väliaikainen lasku, joka periytyi teidän hallituskaudeltanne, joka olisi palannut normaalille tasolle. Sen lisäksi sen omavastuuta kyllä korotettiin, mutta sen hintalappu oli käsittääkseni noin 27 miljoonaa euroa, kun taas nyt tehtävissä veronalennuksissa puhutaan tällä hetkellä 50 miljoonasta, ensi vuodelle 100 miljoonasta. Ja sen päällä ovat jo voimassa ne 170 miljoonan euron polttoaineveron alennukset ja sen lisäksi ajoneuvoveron alennukset ja sen lisäksi myös jakeluvoitteen lasku, joka erityisesti näkyy ihan konkreettisesti pumppuhinnoissa ja käytännössä lisää myös valtion verotuloja, mikä on hieman erikoinen viritelmä. Pumppuhinnat laskevat ja verotulot kasvavat jakeluvoitetta alentamalla, eli win-win, voisi sanoa, oikeastaan kaiken muun kuin ilmaston kannalta, jos vihreiden mielipidettä kysytään.

Mutta näettekö te kuitenkin, edustaja Räsänen, että polttoaineen ja autoilun verotusta olisi hyvä Suomessa laskea, oli keino sitten suorilla valmisteveroon tehtävillä alennuksilla tai muihin veroihin tehtävillä alennuksilla? Kun olen katsonut SDP:n vaihtoehtobudjettia, niin minusta te olitte perumassa esimerkiksi tämän polttoaineveron alennuksen. En ole lainkaan varma, oliko siellä teidän vaihtoehtobudjetissanne esimerkiksi tätä työmatkaku-
lun vähennysten korottamista samalla euromäärällä tai vielä suuremmalla euromäärällä kuin

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

mitä hallitus on satoja miljoonia käyttänyt näiden erilaisten kustannusten vähentämiseen. Kuulen mielelläni SDP:n vaihtoehdon.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen.

17.14 Rami Lehtinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Myös minä haluan kiittää siitä, että edustaja Räsänen tuli keskustelemaan tästä asiasta. Mutta haluan kiinnittää huomion myöskin siihen, että jos puhutaan vaikka työmatkavähennyksestä kokonaisuutena, niin — ettei tulisi väärää kuvaa siitä — se, että työmatkavähennyksen muutosten kautta ikään kuin autoilijan työssäkäyminen omalla autolla olisi nyt kalliimpaa kuin aikaisemmin, ei pidä paikkaansa. Vaikka työmatkavähennykseen on tehty joitakin muutoksia, niin siitä huolimatta ennen kaikkea verotuksen muutoksella, jota edustaja Vigelius tässä äsken kävi läpi, ja myöskin jakeluvuoroituksen kautta polttoaineen hinta on laskenut siis vähintään kymmeniä senttejä siitä, mikä se käyrä olisi teidän päätöksillä ollut, ja joka tilanteessa — kun ottaa huomioon tämän — jokainen pidempää työmatkaa ajava hyötyy näistä muutoksista enemmän kuin siitä, että on tehty muutoksia toisaalle. Eli kokonaisuutena kulut kaikilla laskevat.

Sitten mitä tulee tähän verotuksen käyttöön: Jos miettii niitä kaikkein pienituloisimpia, jotka tienävät siinä 20 000 euron paikkeilla, niin heillä ei juurikaan ole kyllä veroista enää vähennettävää, kun ei veroja makseta. Siitä palkasta ei juurikaan veroa mene, niin sieltä on vaikea myöskään mitään vähentää.

Niin kuin jo aikaisemmin puhuttiin, autoa käytetään kyllä niin paljon muuhunkin kuin pelkästään työssäkäymiseen. Jos pistemäisesti kohdistettaisiin sitä vain yhteen kohtaan, niin se ei olisi reilua juuri vaikkapa maaseudulla asuville tai kuljetusyrittäjille tai maataloustuottajille, jotka ovat suuria polttoaineen käyttäjiä veroedun kautta. Jos miettii vaikka yksittäistä kuljetusyrittäjää, niin jos tuommoinen täysperävaunukuorma-auto pyörii ympäri vuorokauden ja ympäri kuukauden kahdella kuskilla, niin siellä helpolla puhutaan jo kolmen sentin hinnanalennuksen vaikuttavan kokonaispolttoainekuluihin noin 500 euroa per kuukausi, mikä on ihan merkittävä summa. Vaikka ne muutokset vaikuttavat senttihinnoitetaan pieniltä, niin tietyssä ympäristössä niillä on suuri rahallinen vaikutus kokonaisuutena. Ennen kaikkea tässä on kyse yhteisvaikutuksesta, ei yksittäisestä pistepäätöksestä, vaan kaikista näistä päätöksistä, joita hallitus on tehnyt sen eteen, että autoileminen Suomessa olisi halvempaa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Peltokangas.

17.16 Mauri Peltokangas ps: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Ihan lyhyesti.

Mietin sitä, että kun tällä hetkellä käsitellään juuri tätä hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi nestemäisen polttoaineiden valmisteverosta ja niin edelleen — olemme tässä kohdassa, ja tämän keskustelun jälkeen asiat etenevät — niin ymmärrän sen, että oppositiosta tuodaan aina vaihtoehtoja, mutta jos kysytään suoraan, niin tämä tulee kuitenkin vaikuttamaan omalta osaltaan kaikkiin niihin autoihin, joiden virta-avaimesta auton moottori käynnistyy: joka ikiselle henkilölle, joka omistaa sen auton, tankkaa sitä, siis läpi koko sektorin.

En ymmärrä sitä ajatusta, että opposition mielestä jotkut eivät saisi hyötyä tällaisesta asiasta. Kyllä minun mielestäni jokaisen suomalaisen oikeus on hyötyä valtion tekemistä päätöksistä, ja vero on siihen yksi hyvä keino. Eihän tässä kukaan nyt väitä, että tällä mi-

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

tään kuuta taivaalta tuodaan, mutta tämä on periaatteellisesti aivan loistava suunta, jonka hallitus on ottanut, ja itse koen, että tässä näytetään nimenomaan selkeästi se, että nyt todellakin halutaan, että autoilijan kustannuksia vähennetään, ja kyllä se jostain on aloitettava. Edustaja Vigelius toi esiin useita kohtia, mitä hallitus on jo tehnyt, ja kun sen päälle tulee nyt tämä ja tulevana vuonna vielä lisää, niin kyllähän me ollaan niin oikeilla raiteilla kuin hyvänsä.

Itsekin muuten haluan kiittää edustaja Räsästä, että saavuitte tänne keskustelemaan tästä asiasta ja näytätte mielenkiintoa hallituksen esitykselle ja toitte myöskin hyviä vaihtoehtoja. Ymmärrän täysin, että monenlaisia keinoja tulisi olla, mutta niiden ei tarvitse aina olla toisiaan poissulkevia, ja tätä pidän myöskin hyvin tärkeänä.

Tämä esitys, mitä tällä hetkellä käsittelemme, on yksi osa sitä kokonaisuutta, millä hallitus tulee nimenomaan avittamaan Suomen liikenteen edistystä ja sitä, että kansalaisten kukkarossa pysyvät veroeurot paremmin tallessa kuin — taas — edellisen hallituksen toimilla olisi käynyt. Me voimme muistaa tämän jakeluvuorvoitonkin, mutta palaan siihen jossain toisessa yhteydessä, koska nyt keskityn mielelläni nimenomaan tähän hallituksen esitykseen, ja kehunkin sitä tässä lopussa vielä aivan erinomaisen mainioksi. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona.

17.19 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Tässä kun tätä vaihtoehtoista toteutustapaa kysyttiin, niin jos nyt todella vaan katsoo sitä ensi vuotta, niin jos tätä suuruusluokkaa, olisiko 45 miljoonaa, joka tämän polttoaineveron alennuksen hintalappu tässä valtion talousarviokirjassa on, jonka toivotaan sitten muutamalla sentillä näkyvän siellä ihmisten arjessa, kun he pumpulla käyvät, joka siis pumppuhintaa laskisi, nyt vaan vertaa tähän, minkä nostin yhtenä esimerkkinä, tähän matkakuluvähennyksen korotukseen sille tasolle, jolla se oli vuonna 23 ennen kuin se vuodelle 24 muutettiin, niin sen hintalappu olisi ensi vuoden osalta 65 miljoonaa euroa. Eli toisin sanoen jos matkakuluvähennys olisi sillä tasolla, millä se oli vielä tämän hallituksen aloittaessa, niin hyöty varsinkin heille, jotka nyt sitten joutuvat työn perässä liikkumaan, olisi huomattavasti isompi kuin tällä alennuksella, ja sen yritin tässä aikaisemmassa puheenvuorossa tuoda ilmi.

Ymmärrän hyvin, että hallitus on valinnut tämän tavan tukea ihmisiä omassa arjessaan, enkä yhtään epäile näitä tarkoituksia, mutta kyllä keskeistä olisi pohtia tilanteessa, jossa meillä valtiontalous ja ylipäänsä julkinen talous on raskaasti alijäämäinen, että sitten kun erilaisilla toimenpiteillä kuitenkin verotulokertymäämme päätösperäisesti laskemme, niin silloin pitäisi pystyä huolehtimaan siitä, että sillä laskulla on maksimaalinen hyötyvaikutus siellä ihmisten arjessa, koska kuvittelisin, että suurimman osan tästä salista yhteinen tavoite on varmasti se, että ihmisten arjen kustannuksia, tai ainakin niiden nousua, kyetään hillitsemään ja pystytään nimenomaan tukemaan tavallisten ihmisten pärjäämistä niissä arjen askareissa, joita kullakin on, liittyvät ne sitten töiden perässä liikkumiseen tai liikkumiseen noin muutoin.

No sitten tähän kysymykseen siitä, että mikäli polttoaineveroa ei laskettaisi, olisiko järkevämpää esimerkiksi sitten heidän osaltaan, jotka nyt eivät sitä työn osalta tarvitsisi, operoida siellä tuloverotuksen puolella esimerkiksi työtulovähennystä entisestään nostamalla, mitä siis hallitus jo esittää nostettavaksi. Sitä nostettaisiin enemmän, jolloin tuki kohdistuisi nimenomaan niihin tuloryhmiin, jotka varmaan tätä enemmän tarvitsisivat. Tai jos sitten puhutaan vaikkapa ihan heistä, jotka ovat kaikista heikoimmassa asemassa ja pienemmillä

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

tuloilla esimerkiksi, jos olet jäänyt vaikka työttömäksi ja edelleen autolla pitää liikkua, käydä vaikkapa siinä työhaastattelussa, niin heistäkin olisi varmaan järkevämpi huolehtia vaikkapa sillä, että siellä etuisuuspuolella tehdään sitten toimenpiteitä, joilla nimenomaan tuetaan näiden ihmisten arkea.

Senpä takia, puhemies, totean, että tässä varmasti useampia mahdollisuuksia olisi päästä parempaan lopputulokseen, ja siksi en ole itse kannattanut näitä polttoaineverotuksessa tehtäviä alennuksia vaan enemmänkin sitä, että muutoin täällä tuloverotuksen kokonaisuudessa kyettäisiin kohdistamaan tukea niille tavallisille suomalaisille, jotka sitä enemmän tarvitsevat.

Mitä tulee sitten tähän koko liikenteen verotuksen tulevaisuuteen, niin se onkin iso kysymys, ja varmasti olisikin syytä, että siitä yhä enenevässä määrin myös keskustelua yhteiskunnassa käytäisiin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Peltokangas.

17.23 Mauri Peltokangas ps: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Niin, on aina tietenkin mielenkiintoista kuulla vaihtoehtoja ja myöskin siitä, kuinka paljon määrätty toimenpide sitten taas hyödyttää valtiontaloutta tai ylipäätään hyödyttää kansalaisia. Itselläni aina on se, että jos kansa voi paremmin, niin silloin olen aina taipuvainen kääntymään sinne.

Senpä takia kiitänkin tämän hallituksen kokonaistyöskentelyä, koska muistaakseni demareiden vaihtoehtobudjetissa Suomen kansaa verotettiin noin 300 miljoonaa enemmän kuin tämä hallitus tekee. Tämä on yksi keino siinä meidän työkalupakissa, joka johtaa useiden satojen miljoonien verotuksen vähennykseen verrattuna sosiaalidemokraattien vaihtoehtobudjettiin.

Kyllä, olen samaa mieltä siitä, että monenlaisia tulokulmia ja nimenomaan monenlaisia keinoja on olemassa, ja totta kai me poliitikot sitten käytämme niitä keinoja. Siinä kohdassa, kun esitykset tulevat, käsitellään tietenkin aina niitä, mutta ainahan työkalupakissa pitää olla kaikenlaisia mahdollisuuksia. On aina hienoa silloin, kun kuulee oppositiostakin myös sellaisia erilaisia ehdotuksia, jotka ovat ihan varteenotettavia omastakin mielestäni, mutta tässä kohtaa näen, että tämä on tämän hallituksen työkalupakkiin sopivin palikka, joka todellakin sitten antaa sen tuloksen, mihin pyritään, ja tuo kuitenkin sen useamman sadan miljoonan pienemmän veronkannon kansalaisille kuin se sosiaalidemokraattien vaihtoehtobudjetti. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

17.24 Joakim Vigelius ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Olisin vielä kysynyt edustaja Räsäselältä: Toitte tosissaan esille näitä SDP:n vaihtoehtoisia toimintatapoja ja tapoja toteuttaa autoilun veronalennuksia ja kohdentaa niitä oikein. Olisin kuitenkin kysynyt edelleen tästä loppusummasta. Eli jos tarkastellaan sitä, kuinka paljon yhteensä ikään kuin palautetaan veronalennuksina tai kevennyksinä ihmisten lompakoihin, autoilijoiden tai osan autoilijoista lompakoihin, niin muistatteko, mikä se summa on ollut SDP:n viimeisessä vaihtoehtobudjetissa tai sitä edeltävässä vaihtoehtobudjetissa, koska, jos oikein muistan teidän vaihtoehtojanne läpikäydessäni, ne olivat talousarvioihin vuosille 24 ja 25 hieman erilaisia ja poikkeavia? Niissä esitettiin hieman erilaisia veronalennuksia ja toisaalta myös veronalennuksen poistamisia. Muistelisin, että ensimmäisessä vaihtoehtobudjetissanne vuodel-

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

le 2024 esititte, että hallituksen tekemä polttoaineveron lasku, siis sen alentaminen veronalennuspolttoaineisiin, peruttaisiin. En löytänyt sitä nopealla selailulla tästä teidän uusimmasta vaihtoehtobudjetista, mutta uskoisin, että ette ole tulleet siinä kuitenkaan toisiin ajatuksiin. Sen päälle vielä ajoneuvoveron muutokset. Sieltä löysin, että te olisitte tuoreimmassa vaihtoehtobudjetissa perumassa ajoneuvoveron kevennyksen, jonka hintalappu on 50 miljoonaa euroa, eli verottaistte 50 miljoonaa euroa enemmän ajoneuvoveron kautta suhteessa nykyiseen hallitukseen.

No, sitten on tämä korotettu matkakuluvähennys, joka olisi sitten 65 miljoonan kevennys sinne puolelle, mutta sitten toisaalta, jos te näiden lisäksi peruutatte polttoaineiden veronkevennyksiä, ja mahdollisesti ehkä jakeluvivoitettakin olisitte valmiit korottamaan, niin kyllähän se johtaisi lopulta tilanteeseen, että autoilija todennäköisesti häviäisi tai ainakin osa autoilijoista häviäisi ihan merkittävästikin, jos SDP:n autoilun veronalennuksilla mentäisiin. Toki rehellisyyden nimissä täytyy sanoa, että on hieman epäreilua tietysti verrata monipuoluehallituksen tekemiä veronalennuksia siihen, mitä oppositiossa yksi puolue tekisi. Edustaja Räsänen myös siinä merkittävässä valmisteluprosessissa mukana olleena tietää, että teillä on enemmän vapauksia sen suhteen, ettei tarvitse tehdä kompromisseja, kun tehdään omaa, SDP:n vaihtoehtobudjettia. Me teemme tällä hetkellä kokoomuksen, RKP:n ja KD:n kanssa yhteistyötä siinä, millaisia veronalennuksia saadaan aikaan, ja erityisesti perussuomalaisilla painotuksena on ollut työn verotuksen keventäminen ja siinä samalla autoilun verotuksen keventäminen. Itse olen kokenut, että se on ollut hieman vähäisempi osassa hallituspuolueita.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lehtinen.

17.28 Rami Lehtinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Näihin edustaja Räsänen tuomiin ehdotuksiin toisin vielä sen näkökulman, miksi polttoaineveron suora alennus on hyvä. Se on se, että sen vaikutus on välitön. Tulee heti se vaikutus, kun sen auton tankkaa, mikä se sitten sillä hetkellä sen tankkaajan kohdalla on. Sen sijaan muissa vaihtoehtoisissa, jos ikään kuin jälkikäteisesti haetaan huojennuksia tai vähennyksiä, on aina viive ennen kaikkea etuuksiin perustuvissa vähennyksissä. Saattaa olla, että se tulee sitten takaisin sellaisena aikana, jolloin sitä välitöntä tarvetta ei enää juuri sille rahalle ole. Siinä mielessä on suora-viivainen ja hallinnollisesti helpompi ja vähemmän byrokratiaa tuottava keino tämä suora polttoainevähennys. Mutta toki en kiistä sitä, että joka asiassa on omat hyvät ja huonot puolensa, ja kyse on sitten viime kädessä valinnoista, mutta ne eivät ole aina ikään kuin niin yksioikoisia, että on vain tietty yksi valintamalli ja siinä on pelkästään hyviä puolia, vaan joka mallissa on hyviä ja huonoja puolia. Tämän näkökulman halusin tuoda esiin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona.

17.29 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Minusta edustaja Lehtinen tässä viimeisessä puheenvuorossaan totesi oikeastaan sen kysymyksen, mistä tässä on kysymys eri toimienpidevalikkoja mietittäessä.

Ymmärrän oikein hyvin, että hallitus ajattelee, että tämä valmisteveron, tässä tapauksessa polttoaineveron, suora alentaminen on hallinnollisesti helpoin tapa ja ehkä yksinkertaisin tapa pyrkiä madaltamaan jonkun hyödykkeen hintaa. Ymmärrän tämän oikein hyvin. Se, miksi itse tätä valintaa vaan kritisoin, johtuu siitä, että silloin me sitten tiedetään, että

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

vaikka tämä on helppo tapa, niin se hyötyhän jakaantuu silloin sitten kaikille, myös heille, jotka välttämättä siinä omassa arjessaan sitä eivät tarvitse. Ja samaan aikaan, niin kuin totesin, meillä julkinen talous on vakavasti alijäämäinen, ja tietenkin sitten siinä tilanteessa, kun tehdään erilaisia veronalennuksia, pitäisi kyetä huolehtimaan siitä, että ne kohdentuvat nyt parhaalla mahdollisella tavalla sen suhteen, että ne helpottavat niiden ihmisten arkea, jotka sitä eniten tarvitsevat, ja toisaalta sitten tukevat niitä muita tavoitteita, joita meillä varmaan näillä erilaisilla uudistuksilla on, liittyivätpä ne sitten esimerkiksi työllisyyden nostamiseen tai joihinkin muihin yhteiskunnallisiin tavoitteisiin. Siksi varsinkin tiukan liikkumavaran aikana on järkevämpi operoida muilla verotuksellisilla toimenpiteillä, jolloin nimenomaan sitä tukea pystytään kohdentamaan heille, jotka sitä eniten tarvitsevat. Mutta ymmärrän oikein hyvin, että tästä on erilaisia näkökulmia.

Tästä kokonaisuudesta, mitä kaikkien eri muutosten jälkeen sitten tapahtuu: On totta, että en ole itse kannattanut eikä SDP ole kannattanut näitä polttoaineverojen, siis valmisteverojen, alentamisia, tai tätä ajoneuvoveron alentamista, joka todella kohdistuu nyt sitten vieläpä tänne kaikista vanhempaan ja suuripäästöisimpään autokantaan. Olemme olleet sitä mieltä, että ehkä siinä jakeluvivoitteessakin on syytä edetä jo ihan sen takia, että se on myös monelle teollisuuden toimijalle keskeinen signaali siitä, että kannattaa erilaisia uusia, vähäpäästöisempiä tuotteita tuoda markkinoille ja kehittää, ja sitä kautta luodaan myös työtä Suomeen. On totta, että näillä kaikilla vaikutuksilla olisi silloin miinusmerkkinen lopputulos sen ihmisen näkökulmasta.

No, sitten siinä vastapainona, kun nyt katson niitä toimenpiteitä, joita ollaan ehdotettu ansiotuloverotuksen puolella alennuksina niin matkakuluvähennyksessä ja muissa vähennyksissä, kuten esimerkiksi siellä tuota verotuksen asteikoissa, kuin noin muutoin, niin muistaakseni päädytään joka tapauksessa siihen, että varsinkin täällä pieni- ja keskituloisten kukkarossa useampi sata miljoonaa enemmän jää rahaa käytettäväksi kokonaisuudessaan kuin mitä tässä hallituksen mallissa.

Tämähän johtuu siitä, että hallituksen veronkevennykset kuitenkin suurimmalta osalta, kun mennään sinne ihmisen kukkaraan, kohdistuvat heille, jotka tienaa yli 9 000 euroa, kun taas sitten vastaavasti meidän vaihtoehdossa ne kohdistuvat heille, jotka tienaa alle sen 9 000 euroa. Mutta ymmärrän oikein hyvin, että kun tässä koalitionhallitus yrittää aina politiikkaansa tehdä, niin se tietenkin on silloin aina kompromissien taidetta, ja senpä takia on ihan ymmärrettävääkin, että sitten oppositiossa oman vaihtoehdon esittäminen on huomattavasti suoraviivaisempaa, kun sen pystyy katsomaan juuri niistä lähtökohdista kuin sen itse haluaa rakentaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vigelius.

17.32 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Kyllä, on aivan totta, mitä edustaja Räsänen tässä viimeisimpänä totesi, että koalitionhallituksissa tehdään yhteistyötä, ja jos sitten päätetään, että veroja kevennetään juuri siksi, että saataisiin sitten talouden pyöriä pyörimään ja saataisiin luotua ihmisille paitsi uskoa ostovoimaan myös uskoa siihen, että voidaan lähteä kuluttamaan, niin veronkevennyksiä tehdessä ja niistä puolueiden kanssa neuvotellessa on monesti myös niin, että puolueilla on hieman erilaisia intressejä sen suhteen, mitä veroja alennetaan ja kuinka paljon. Toisinaan se tarkoittaa, että yksi puolue saa yhdellä sektorilla enemmän veronalennuksia, mitkä ovat heille mieluisia, toiset saavat toisella sektorilla sellaisia, mitkä ovat heille mieluisia, ja monesti sitten toimitaan näin. Samahan

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

pätee aivan samalla tavalla säästöpolitiikkaan. Eli säästöpolitiikkaakin toteutettaessa monipuoluehallituksessa jokaisella puolueella on omat vähemmän kivuliaat säästökohteensa, jolloin sitten myös niissä joudutaan tasapainottelemaan puolueiden välillä. Kyllä itsekin olisin joitain tämän hallituksen veronalennuksia ja toisaalta säästötoimia kohdennanut hie- man eri tavalla, jos olisin saanut aivan täysin itsenäisesti niistä päättää.

Sikäli haluan pienen kädenojennuksen tehdäkin sinne SDP:n suuntaan, että kun teillä on kerta tällaisia esityksiä jo omassa vaihtoehtobudjetissannekin, että voitaisiin toimia myös vaihtoehtoisilla tavoilla, siis tietysti hallitusta pienemmin euromääräisin tavoin, eli kun teillä on kuitenkin näitä ihan hyviä esityksiä, millä voitaisiin sitten edes osaa autoilijoista palvella, niin jos olette seuraavassa hallituksessa, vaikka sitten pääministeripuolueena, niin vaikka teillä olisi kumppaneina siellä punavihreitä puolueita — siis vielä teitä punavihreämpiä, siellä teidän vasemmalla, tai tästä katsottuna oikealla, puolella olevia puolueita, vihreät tai vasemmistoliitto — niin toivon, että viette sinne hallitukseen ne terveiset, että ei kuriteta autoilijoita. Siis vaikka kuinka tekisi mieli ilmaston ja maailman pelastamisen nimissä kurittaa autoilijoita ja ajaa meidän polttoaineen hinnat tappiin ja autoilu alas, niin viekää sinne edes ne terveiset, että mietitään sitä maaseudun mummoa tai mietitään sitä ihmistä, jolle se auto on erityisen tärkeä vaikka työn vastaanottamisen, työssäkäynnin, toisaalta oman sosiaalisen elämän ylläpitämisen kannalta. Se ei ole vain ilmastoteko, että polttoaineveroa korotetaan tai jakeluvulvoitetta korotetaan tai ajoneuvoveroa korotetaan tai vastaavanlaisia päätöksiä tehdään tai että kuntatasolla lisätään pysäköinnin hintaa ja niin edespäin. Niillä on vaikutuksia ihmisten arkisiin elämiin, ja toivoisin, että eduskunta näitä päätöksiä tällä kaudella ja tulevillakin kausilla tehdessään miettii niitä vaikutuksia konkreettisesti täällä asuvien suomalaisten elämiin eikä pelkästään sitä, miten ne vaikuttavat globaaliin ilmastoon.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 132/2025 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Kansaneläkelaitoksesta annetun lain, valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain ja tulotietojärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 81/2025 vp
Valiokunnan mietintö StVM 19/2025 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 13.11.2025 pidettävään täysistuntoon.

14. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vuoden 2026 tuloveroasteikosta ja tuloverolain muuttamisesta sekä eräiksi muiksi verolaeiksi

Hallituksen esitys HE 98/2025 vp
Lakialoite LA 27/2023 vp
Valiokunnan mietintö VaVM 13/2025 vp

Pöytäkirja PTK 108/2025 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 13.11.2025 pidettävään täysistuntoon.

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain 4 §:n ja liitteen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 95/2025 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 16/2025 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 13.11.2025 pidettävään täysistuntoon.

16. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 13.11.2025 klo 16.00. Täysistunto lopetettiin klo 17.44.

Pöytäkirjan vakuudeksi: